

Fundusze Europejskie
dla Podlaskiego

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

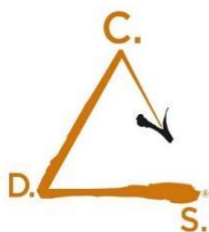

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku - projekt -

Wasilków, grudzień 2024

Dokument powstał na zlecenie Stowarzyszenia Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

Opracowanie:

Centrum Doradztwa Strategicznego s.c.

D. Bieńkowska, J. Szymańska, M. Widuch
ul. Włóczków 22/3, 30-103 Kraków
www.cds.krakow.pl

Spis treści

1. Wprowadzenie	5
Założenia i proces opracowania GPR.....	5
Podstawowe pojęcia	6
2. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	8
KROK 1. Wybór jednostek do analizy.....	9
KROK 2. Analiza danych w sferze społecznej.....	10
KROK 3. Analiza wskaźnikowa – budowa wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej	14
KROK 4. Analiza danych w pozostałych sferach.....	17
KROK 5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego.....	24
KROK 6. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji	26
3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji.....	29
Wyniki badań społecznych dla obszaru rewitalizacji.....	51
4. Wizja oraz cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań	63
Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	63
Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań.....	64
Opis sposobu realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków dokumentów strategicznych gminy	65
5. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych	69
Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	69
Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięcia rewitalizacyjnych	110
6. Ramy finansowe	112
7. Zasady tworzenia i wdrażania Programu (włączenie interesariuszy, kompleksowość, komplementarność).....	115
Kompleksowość Programu Rewitalizacji.....	115
Koncentracja Gminnego Programu Rewitalizacji	117
Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji.....	117
Komplementarność i zintegrowanie Programu Rewitalizacji	121
8. System zarządzania wdrażaniem i monitoring Programu	130

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku

Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji	130
System monitorowania i oceny Programu	133
Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.....	136
Wskaźniki realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji.....	136
Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji.....	138
Koszty zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji	139
9. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach.....	140

1. Wprowadzenie

Założenia i proces opracowania GPR

Gminny Program Rewitalizacji został opracowany dla Obszaru Rewitalizacji Gminy Wasilków przyjętego Uchwałą IV/34/24 Rady Miejskiej w Wasilkowie z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Wasilków (Dz. Urz. Woj. Podlaskiego - 2024.3413).

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków (GPR) jest efektem debaty publicznej nad kluczowymi problemami koncentrującymi się na obszarze rewitalizacji, a także pracy ekspertów. Działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu zostały wypracowane wspólnie z mieszkańcami, organizacjami społecznymi, przedsiębiorstwami, a także instytucjami publicznymi. Zaplanowana interwencja będzie prowadzić do ograniczenia lub zniwelowania zdiagnozowanych problemów i objawów stanu kryzysowego na obszarze rewitalizacji.

Za proces opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków, odpowiadał zespół ekspertów Centrum Doradztwa Strategicznego s.c. D. Bieńkowska, J. Szymańska, M. Widuch. Proces był realizowany we współpracy z władzami Gminy Wasilków, pracownikami jednostek samorządowych, przedstawicielami instytucji publicznych i społecznych, przedstawicielami Stowarzyszenia Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego, przedstawicielami środowiska gospodarczego, organizacji pozarządowych i mieszkańców gminy Wasilków. Okres obowiązywania Programu obejmuje perspektywę do 2035 r.

Zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji prace nad dokumentem miały charakter partycypacyjny. Uspołecznienie każdego z etapów procesu zostało zapewnione przez różnorodne działania o charakterze badawczym i konsultacyjnym. Interesariusze mogli się włączyć w proces począwszy od etapu diagnostycznego (ankieta on-line/PAPI, pogłębione wywiady indywidualne z ekspertami lokalnymi) przez fazę budowania założeń i opracowania GPR (warsztaty strategiczne opracowania koncepcji zmian, spacer badawczy, spotkania otwarte z mieszkańcami, punkty konsultacyjne, dyżur konsultacyjny w formie on-line, warsztaty z urzędnikami i przedstawicielami lokalnych instytucji) po okres konsultacji projektu dokumentu.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków został przygotowany w oparciu o ustawę z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278). Struktura oraz prezentowane treści GPR są zgodne z zaleceniami i wytycznymi dla tego typu opracowań. GPR został opracowany także z uwzględnieniem zapisów rozporządzenia ogólnego Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) stanowiącego część pakietu unijnych rozporządzeń o Funduszach Europejskich na lata 2021-2027, w szczególności w zakresie art. 28 i 29 w związku z art. 8.

Podstawowe pojęcia

Rewitalizacja: Proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji.

(ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, art. 2 ust. 1)

Działania rewitalizacyjne są prowadzone na obszarach, które charakteryzują się nagromadzeniem różnych problemów (w szczególności społecznych), większym niż w innych jednostkach analitycznych czy przeciętnie w gminie.

Rewitalizacja jest procesem, a nie jednostkowym działaniem, czyli nie sprowadza się do podejmowania pojedynczych działań technicznych. Rewitalizacja oznacza zatem całościowe podejście do problemu, które zakłada realizację działań społecznych w powiązaniu z przekształceniami przestrzennymi czy rozwiązywanie problemów środowiskowych lub problemów gospodarczych. Działania rewitalizacyjne powinny być prowadzone nie tylko przez samą Gminę, ale także przez inne instytucje publiczne, mieszkańców, organizacje społeczne, przedsiębiorców.

Obszar zdegradowany: Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- **gospodarczych** – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw, lub
- **środowiskowych** – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- **przestrzenno-funkcjonalnych** – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do

potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub

- **technicznych** – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska i zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

(ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, art. 9 ust. 1)

Obszar rewitalizacji: Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy. Obszar rewitalizacji może być podzielony na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

W skład obszaru rewitalizacji mogą wejść także niezamieszkałe tereny przemysłowe, pokolejowe czy powojkowe, na których odnotowuje się kryzysowe zjawiska sfery pozaspółecznej, pod warunkiem, że prowadzone na ich terenie działania przyczynią się do przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym.

(ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji, art. 10 ust. 1-3)

2. Metodologia delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji został wyznaczony zgodnie z metodologią uwzględniającą lokalne uwarunkowania i specyfikę Gminy Wasilków. Celem zrealizowanej diagnozy była analiza negatywnych zjawisk występujących w gminie oraz identyfikacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Metodologia, którą zastosowano, jest zgodna z przepisami Ustawy o rewitalizacji z dn. 9 października 2015 r., i oparta o wykorzystanie mierzalnych wskaźników, które umożliwiają ocenę wewnętrznego zróżnicowania gminy w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Opis przeprowadzonego w Gminie Wasilków procesu delimitacji na zasadzie krok po kroku obrazuje poniższy rysunek.

Rysunek 1. Etapy prac nad diagnozą delimitacyjną

Źródło: opracowanie własne

Rezultatem wszystkich wymienionych wyżej działań było wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w Gminie Wasilków.

KROK 1. Wybór jednostek do analizy

Pierwszym krokiem w procesie delimitacji, czyli wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w gminie Wasilków, był wybór jednostek agregacji danych. W tym celu dokonano podziału gminy na 12 jednostek agregacji danych, wykorzystując przyjęty podział administracyjny gminy, a więc wykorzystano istniejące jednostki – sołectwa (dla części wiejskiej gminy) oraz miasto Wasilków (dane agregowane na ulice). Każda z wyznaczonych jednostek agregacji danych jest zamieszkała, a suma zarówno powierzchni wydzielonych jednostek, jak i zamieszkujących je osób, jest równa odpowiednio całej powierzchni gminy oraz łącznej liczbie mieszkańców gminy Wasilków. Oznacza to, że analizie porównawczej poddano całą gminę wraz ze wszystkimi jej mieszkańcami.

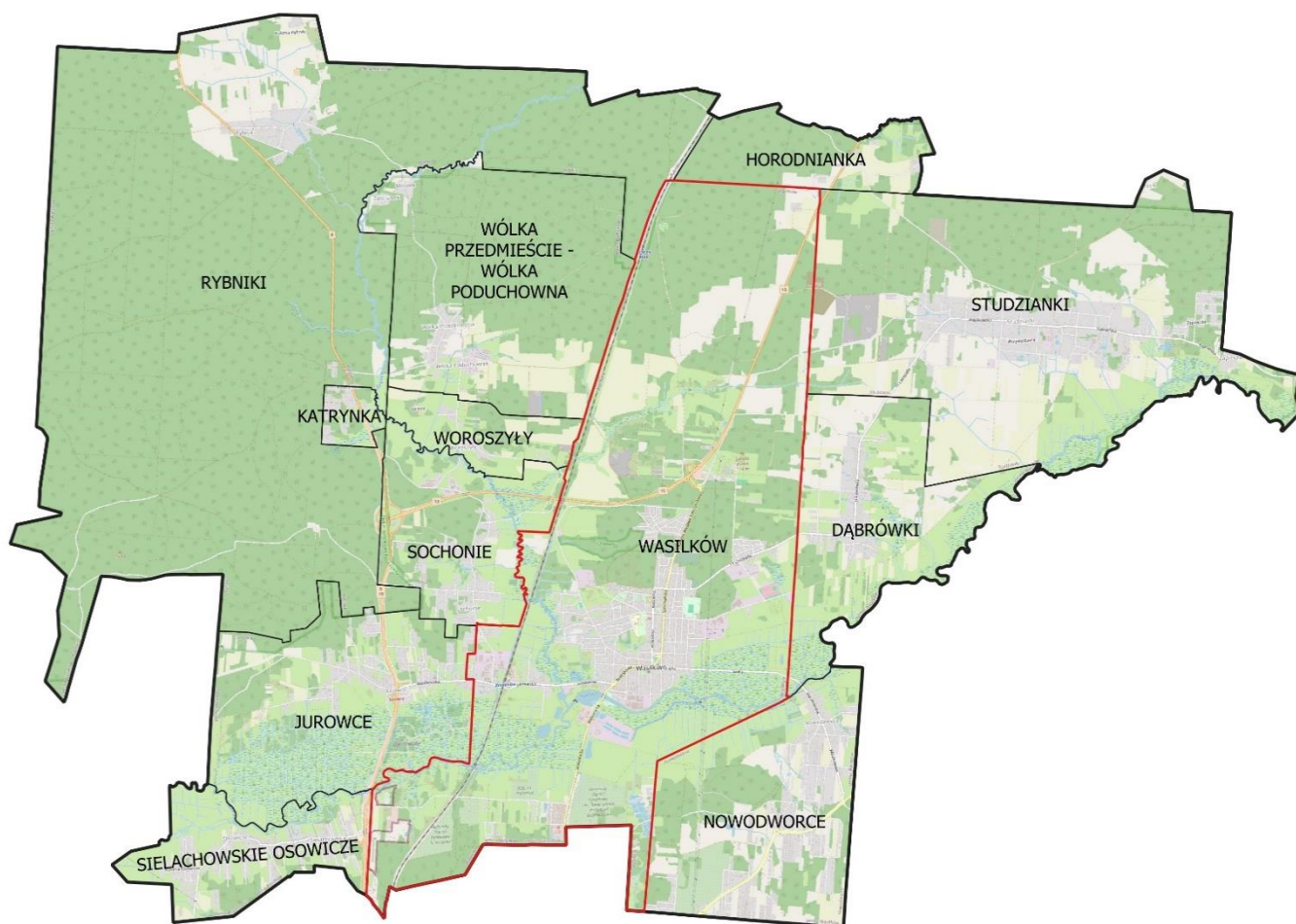
Podstawowe informacje dotyczące poszczególnych jednostek referencyjnych (które nazywane będą także jednostkami analitycznymi) przedstawiono niżej.

Tabela 1. Jednostki agregacji danych w gminie Wasilków.

Lp.	Nazwa jednostki	Powierzchnia [km ²]	Udział w ogóle powierzchni gminy [%]	Liczba ludności - 31.12.2023 [os.]	Udział w ogóle ludności gminy [%]
	Gmina Wasilków	127,114	100	18595	100
1	Dąbrówki	6,006	4,72	618	3,32
2	Horodniana	2,676	2,11	56	0,30
3	Jurowce	7,64	6,01	863	4,64
4	Katrynka	0,571	0,45	51	0,27
5	Nowodworce	7,214	5,68	2089	11,23
6	Rybniki	38,406	30,21	265	1,43
7	Sielachowskie Osowicze	3,536	2,78	723	3,89
8	Sochonie	4,337	3,41	798	4,29
9	Studzianki I, Studzianki II (łącznie)	17,368	13,66	1297	6,97
10	Wasilków – miasto	28,256	22,23	11476	61,72
11	Woroszyty	1,761	1,39	98	0,53
12	Wólka Przedmieście - Wólka Poduchowna	9,343	7,35	261	1,40

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wasilkowie

Rysunek 2. Jednostki referencyjne gminy Wasilków wyznaczone na potrzeby diagnozy delimitacyjnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie OpenStreetMap

KROK 2. Analiza danych w sferze społecznej

Analiza danych w sferze społecznej to kluczowy element diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Opracowując analizę występowania problemów społecznych w jednostkach agregacji danych w gminie Wasilków wybrano wskaźniki, które obrazują szeroki wachlarz problemów społecznych wyczerpujących wytyczne Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

Jako że proces rewitalizacji ma służyć przede wszystkim mieszkańcom i ich potrzebom, to właśnie kwestie społeczne każdorazowo mają pierwszoplanowe znaczenie dla poszukiwania, a następnie wyznaczenia fragmentu gminy, na którym prowadzona będzie rewitalizacja. Problemy sfery społecznej, w odniesieniu do których zebrane dane ilościowe wykorzystano w trakcie prac diagnostycznych, uwzględniają kwestie demograficzne (przepływy ludności,

starzenie się społeczeństwa), ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezpieczeństwo, osoby ze szczególnymi potrzebami (w tym seniorów, osoby niepełnosprawne, chore, dzieci ze szczególnymi potrzebami edukacyjnymi), poziom edukacji i kapitału społecznego, w tym uczestnictwo w życiu społecznym. W analizie przeprowadzonej dla sfery społecznej wykorzystano łącznie szesnaście wskaźników odnoszących się do wyżej wymienionych zagadnień problemowych.

Do opracowania wskaźników obrazujących możliwe kryzysy sfery społecznej wykorzystano dane pochodzące m.in. z Urzędu Miejskiego w Wasilkowie oraz jego jednostek organizacyjnych, tj. Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wasilkowie, szkół podstawowych a także Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku, Komendy Policji w Białymstoku oraz z dostępnych statystyk publicznych m.in. dane z Państwowej Komisji Wyborczej czy Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Łomży. Zebrane dane przedstawiają stan za ostatni pełny rok kalendarzowy – tj. stan na 31.12.2023. W przypadku danych demograficznych, dla zobrazowania dynamiki zmian liczby ludności wykorzystano także dane z 2018 roku (wskaźnik przyjmuje wartości dla przedziału czasowego 2018 – 2023).

Tabela 2. Wykaz wskaźników do sfery społecznej

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Definicja wskaźnika
1.	Zmiana liczby ludności w latach 2018-2023 (%)	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik przedstawia różnicę pomiędzy liczbą ludności w roku 2023 i 2018, tym samym obrazując spadek lub wzrost liczby ludności w danej jednostce. Wskaźnik może świadczyć o depopulacji obszaru. Czynniki jakie wpływają na wartość wskaźnika to m.in. spadek/wzrost liczby ludności, przyrost lub ubytek naturalny, napływ/odpływ migracyjny.
2.	Odsetek osób powyżej 60 r.ż. w 2023 r. (%)	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik przedstawia liczbę osób w wieku 60+ zameldowanych w danej jednostce, w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców. Wskaźnik odnosi się do zjawiska starzenia się populacji gminy i może świadczyć o konieczności realizacji dodatkowych działań służących poprawie sytuacji osób starszych w tym działań zmierzających do zwiększania dostępności przestrzeni publicznej, budynków czy świadczonej oferty usług dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami (tzw. rozwiązania dostępnościowe).
3.	Odsetek osób bezrobotnych w 2023 r. (%)	Powiatowy Urząd Pracy w Białymstoku	Wskaźnik pokazuje stosunek liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych do liczby mieszkańców jednostki. Na jego podstawie można ocenić kondycję lokalnego rynku pracy, a także określić poziom trudności w znalezieniu pracy. Wskazuje on także na poziom niewykorzystanych zasobów lokalnych (kapitał ludzki) w kontekście rozwoju lokalnego i lokalnej gospodarki.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku

4.	Odsetek osób korzystających z pomocy społecznej w 2023 r. (%)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wasilkowie	Wskaźnik pokazuje udział mieszkańców, którzy otrzymali świadczenia z MOPS w ogóle mieszkańców jednostki. Wskaźnik może świadczyć o niekorzystnej sytuacji socjalnej mieszkańców.
5.	Udział osób powyżej 60 r.ż. w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej w 2023 r. (%)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wasilkowie	Wskaźnik przedstawia liczbę osób powyżej 60 roku życia, które otrzymały pomoc z MOPS w stosunku do ogółu osób korzystających ze świadczeń MOPS w danej jednostce. Wskaźnik może świadczyć o niekorzystnej sytuacji socjalnej osób starszych i tym samym wskazywać na konieczności realizacji dodatkowych działań służących poprawie sytuacji i wsparciu tej grupy społecznej.
6.	Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej w 2023 r. (%)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wasilkowie	Wskaźnik przedstawia liczbę osób, które otrzymały świadczenia z MOPS z tytułu ubóstwa w stosunku do ogółu osób korzystających ze świadczeń MOPS w danej jednostce. Wskaźnik może obrazować konieczność podjęcia dodatkowych działań służących poprawie jakości życia osób dotkniętych kryzysem ubóstwa.
7.	Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej w 2023 r. (%)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wasilkowie	Wskaźnik przedstawia liczbę osób, które otrzymały świadczenia z tytułu bezrobocia z MOPS w stosunku do ogółu osób korzystających ze świadczeń MOPS w danej jednostce. Wysoka wartość informuje o problemach związanych z bezrobociem na danym obszarze.
8.	Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle osób korzystających z pomocy społecznej w 2023 r. (%)	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wasilkowie	Wskaźnik przedstawia liczbę osób, które otrzymały świadczenia z MOPS z tytułu niepełnosprawności w stosunku do ogółu osób korzystających ze świadczeń MOPS w danej jednostce. Wskaźnik może obrazować konieczność podjęcia dodatkowych działań dostępnościowych, służących poprawie jakości życia tej grupy mieszkańców (osób z niepełnosprawnościami).
9.	Liczba wydanych niebieskich kart na 100 mieszkańców w 2023 r.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wasilkowie	Wskaźnik dotyczy liczby rodzin, którym przyznano Niebieską Kartę. Wskaźnik obrazuje natężenie zjawiska przemocy domowej należących do „katalogu” negatywnych zjawisk społecznych - kryzysów w sferze społecznej i może świadczyć o potrzebie podjęcia działań, które pomogą wyeliminować problem stosowania przemocy.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku

10.	Liczba przypadków rozpatrywanych przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców w 2023 r.	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik dotyczy liczby przypadków, które są w trakcie rozpatrywania przez Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik obrazuje natężenie problemu uzależnienia od alkoholu oraz może on świadczyć o potrzebie działań profilaktycznych oraz terapeutycznych dla osób z problemem alkoholowym.
11.	Liczba popełnionych wykroczeń, przestępstw na 100 mieszkańców w 2023 r.	Komenda Policji w Białymstoku	Wskaźnik przedstawia liczbę wykroczeń i przestępstw w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik może świadczyć o poziomie bezpieczeństwa mieszkańców na danym obszarze. Czynniki jakie wpływają na wartość wskaźnika to m.in. spadek/wzrost liczby ludności, spadek/wzrost liczby popełnianych oraz wykrytych wykroczeń i przestępstw.
12.	Liczba kradzieży, naruszeń nietykalności osobistej na 100 mieszkańców w 2023 r.	Komenda Policji w Białymstoku	Wskaźnik obrazuje liczbę zdarzeń dotyczących kradzieży i naruszeń nietykalności osobistej (według miejsca zdarzenia) w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik może świadczyć o poziomie bezpieczeństwa mieszkańców a jednocześnie wskazywać na potrzebę zwrócenia większej uwagi na budowanie postaw dla poszanowania własności i podniesienia elementarnego poczucia bezpieczeństwa osobistego.
13.	Średni wynik egzaminu ósmoklasisty - rok szkolny 2022/2023 (%)	Okręgowa Komisja Egzaminacyjna w Łomży	Wskaźnik pokazuje średnią z 3 egzaminów po szkole podstawowej łącznie (średnia z j. polskiego, matematyki oraz j. angielskiego). Wskaźnik może świadczyć o potrzebie zwrócenia większej uwagi na rozwój edukacji w obszarach, w których wynik był niższy niż średnia dla całej jednostki.
14.	Liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów w roku szkolnym 2022/2023	szkoły podstawowe z terenu gminy Wasilków	Wskaźnik określa liczbę uczniów, którzy sprawiali problemy wychowawcze w szkołach, w przeliczeniu na 100 uczniów. Może on wskazywać na potrzebę zwrócenia większej uwagi na przeciwdziałanie sytuacjom problemowym wśród dzieci i młodzieży w placówkach edukacyjnych na obszarach, na których liczba takich sytuacji jest większa niż średnia dla całej jednostki.
15.	Frekwencja wyborcza 2023 r. (%)	Państwowa Komisja Wyborcza	Wskaźnik przedstawia liczbę osób, które oddały głos w wyborach w stosunku do liczby osób uprawnionych do głosowania. Wskaźnik może świadczyć o wysokiej aktywności społecznej mieszkańców, na obszarach, na których przyjął on wartość powyżej średniej dla całej jednostki.
16.	Liczba organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców w 2023 r.	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik przedstawia liczbę organizacji pożytku publicznego w przeliczeniu na 100 mieszkańców. Wskaźnik może świadczyć o stopniu aktywności mieszkańców i zaangażowaniu w działania rozwijające lokalny kapitał społeczny.

Źródło: opracowanie własne

KROK 3. Analiza wskaźnikowa – budowa wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej

W ramach kolejnego etapu prac delimitacyjnych został opracowany wskaźnik syntetyczny dla sfery społecznej. Został on wybrany w celu zbiorczego zaprezentowania poziomu degradacji w poszczególnych jednostkach. W związku z tym, dla każdej z wyznaczonych jednostek referencyjnych (tj. jednostek przestrzennych) przeanalizowano wszystkie wskaźniki przypisane do sfery społecznej. Ze względu na to, że wskaźniki były wyrażone w różnych jednostkach czy sposobach relatywizacji, konieczna była standaryzacja (tzw. normalizacja danych) każdego z nich, umożliwiającą wzajemne porównywanie i analizę danych.

Jako metodę wyznaczania wskaźnika syntetycznego dla zjawisk społecznych zastosowano metodę Perkalą, zawartą w publikacji Ministerstwa Rozwoju i Technologii pt. „*Delimitacja krok po kroku. Metoda wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na potrzeby Gminnych Programów Rewitalizacji*”.

W ramach tej metody pierwszym krokiem jest normalizacja zjawisk kryzysowych zgodnie ze wzorem:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{s_j}$$

gdzie:

- t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i ,
- x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i ,
- $\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,
- s_j – odchylenie standardowe wskaźnika j .

Kolejnym krokiem budowania wskaźnika syntetycznego jest określenie czy dany wskaźnik jest stymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest pozytywne), czy destymulantą (wysokie wartości wskaźnika oznaczają, że dane zjawisko jest negatywne). W przypadku destymulant otrzymane w wyniku normalizacji wartości pozostawia się bez zmian, natomiast uzyskane wartości dla stymulant należy przekształcić według wzoru:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

- z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu,
- x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i .

Ostatni etap obejmuje obliczenie jednej wartości wskaźnika syntetycznego dla każdej z jednostek. Jest on sumą wszystkich wskaźników cząstkowych, które określają negatywne zjawiska w sferze społecznej. Wartość wskaźnika syntetycznego wskazuje czy dana znajduje się

w stanie kryzysowym. Im wyższa wartość wskaźnika, tym większe natężenie kryzysu w danym miejscu. Wskaźnik syntetyczny dla zjawisk społecznych oblicza się z wykorzystaniem wzoru:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

- P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk,
- n – liczba wskaźników (cech),
- t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki analitycznej.

Jeżeli **wartość wskaźnika syntetycznego jest dodatnia**, to świadczy to o występowaniu **kryzysu w sferze społecznej** w danej jednostce, podczas gdy wartość **ujemna** wskazuje na **pozytywny obraz zjawisk społecznych (w stosunku do przeciętnej sytuacji gminie)**. Poniżej przedstawiono wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej (uzyskaną zgodnie z powyższą procedurą) dla poszczególnych jednostek referencyjnych (jednostek przestrzennych) wyznaczonych w gminie Wasilków.

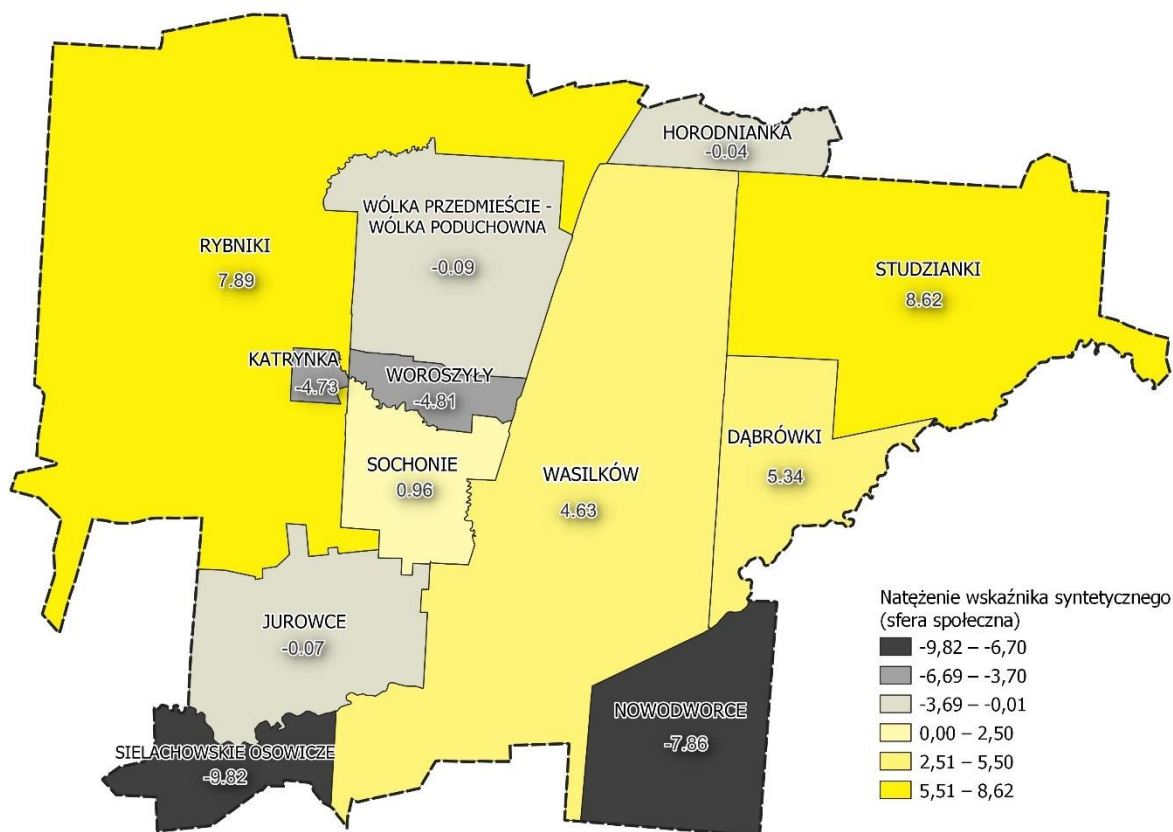
Tabela 3. Wskaźnik syntetyczny dla sfery społecznej

Jednostka	Wskaźnik syntetyczny sfery społecznej
Studzianki I, Studzianki II (łącznie)	8,62
Rybniiki	7,89
Dąbrówki	5,34
Wasilków miasto	4,63
Sochonie	0,96
Jurowce	-0,07
Horodniana	-0,04
Wólka Przedmieście - Wólka Poduchowna	-0,09
Katrynka	-4,73
Woroszyty	-4,81
Nowodworce	-7,86
Sielachowskie Osowicze	-9,82

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 3. Wartości wskaźnika syntetycznego w sferze społecznej dla gminy Wasilków

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z otrzymanymi wynikami analizy statystycznej wskaźnik syntetyczny przyjął wartości dodatnie – wskazujące na występowanie kryzysu społecznego – w następujących 5 jednostkach gminy Wasilków: Studzianki I i Studzianki II (łącznie), Rybniki, Dąbrówki, miasto Wasilków oraz Sochonie.

Powyższe działania pozwoliły na ustalenie, które z analizowanych jednostek przestrzennych gminy Wasilków cechuje wysokie natężenie zjawisk kryzysowych, i w których z nich wymagana jest najpilniejsza interwencja w zakresie rewitalizacji.

KROK 4. Analiza danych w pozostałych sferach

Zgodnie z wytycznymi ustawy o rewitalizacji w procedurze delimitacji, oprócz analizy negatywnych zjawisk w sferze społecznej, uwzględnia się także występowanie kryzysu w przynajmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Występowanie kryzysu w sferze społecznej stanowi podstawę do wyznaczania obszaru zdegradowanego, a sfery pozaspołeczne stanowią w tym przypadku kolejną, uzupełniającą tę decyzję przesłankę.

W ramach tego etapu przeprowadzono szczegółową diagnozę zjawisk występujących na terenie gminy Wasilków w pozostałych (pozaspołecznych) sferach wskazanych w ustawie o rewitalizacji.

Analiza – analogicznie jak w Kroku 2 – została przeprowadzona w podziale na ustalone jednostki przestrzenne z uwzględnieniem wskaźników opisujących negatywne zjawiska gospodarcze, środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne i techniczne.

Wykorzystane w ramach prac analityczno – diagnostycznych dane pozyskano od Urzędu Miejskiego w Wasilkowie, Wodociągi Białostockie sp. z o.o., PGE Dystrybucja S.A. Oddział Białystok, CEIDG, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ), Państwowego Instytutu Geologicznego Państwowego Instytutu Badawczego, z Hydroportalu (ISOK) Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT) oraz dane Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Wasilków. Łącznie analiza sfer pozaspołecznych objęła siedemnaście wskaźników obrazujących adekwatne dla specyfiki gminy Wasilków zjawiska: gospodarcze (poziom przedsiębiorczości i kondycja lokalnych przedsiębiorstw), środowiskowe (jakość powietrza, zagrożenie podtopieniami, obszary cenne przyrodniczo), przestrzenno – funkcjonalne (dostępność obiektów użyteczności publicznej, wyposażenie i stan infrastruktury technicznej, dostępność transportowa) oraz techniczne (dostosowanie budynków do osób ze szczególnymi potrzebami, energooszczędność budynków, skala obiektów o charakterze zabytkowym).

Tabela 4. Wykaz wskaźników do sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej

L.p.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Definicja wskaźnika
Sfera gospodarcza			
1.	Liczba aktywnych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik świadczy o stanie lokalnej gospodarki oraz poziomie przedsiębiorczości.
2.	Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie (%)	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik bada kondycję lokalnych podmiotów gospodarczych. Wyższe wartości wskaźnika mogą wskazywać na problemy występujące na lokalnym rynku gospodarczym i trudności i prowadzeniu/utrzymaniu lokalnych biznesów.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku

3.	Liczba nowozarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców w 2023	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik świadczy o stanie lokalnej gospodarki, perspektywach rozwoju lokalnych biznesów oraz aktywności przedsiębiorczej mieszkańców.
4.	Zmiana liczby podmiotów gospodarczych w latach 2018 – 2023 (%)	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik świadczy o stanie lokalnej gospodarki poprzez obraz trendu zmian zachodzących na przestrzeni określonego czasu.
Sfera środowiskowa			
5.	Średnie roczne stężenie pyłu PM2,5 w 2023 r.	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Wskaźnik obrazuje stan jakości powietrza pod względem obecności pyłu zawieszonego PM2,5 na podstawie danych GIOŚ - przekroczenie standardów jakości środowiska, zanieczyszczenie powietrza substancjami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi.
6.	Średnie roczne stężenie B(a)P w 2023 r.	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska	Wskaźnik obrazuje stan jakości powietrza pod względem obecności benzo(a)pirenu na podstawie danych GIOŚ - przekroczenie standardów jakości środowiska, zanieczyszczenie powietrza substancjami stanowiącymi zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi.
7.	Obszar zagrożenia powodziowego 10% (raz na 10 lat)	Hydroportal - ISOK	Wskaźnik bada zagrożenie wystąpieniem powodzi jako zjawiskiem o negatywnych skutkach dla jakości infrastruktury czy działalności gospodarczej.
Sfera przestrzenno-funkcjonalna			
8.	Odsetek budynków podłączonych do sieci wodociągowej w 2023 r. (%)	Urząd Miejski w Wasilkowie, Wodociągi Białostockie sp. z o.o.	Wskaźnik obrazuje stopień zwodociągowania poszczególnych jednostek i może świadczyć o niewystarczającej dostępności podstawowej infrastruktury technicznej i konieczności jej rozwoju.
9.	Odsetek budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej w 2023 r. (%)	Urząd Miejski w Wasilkowie, Wodociągi Białostockie sp. z o.o.	Wskaźnik obrazuje stopień skanalizowania poszczególnych jednostek i może świadczyć o niewystarczającej dostępności podstawowej infrastruktury technicznej i konieczności jej rozwoju.
10.	Roczna liczba awarii sieci wodno-kanalizacyjnej na 100 mieszkańców w 2023 r.	Urząd Miejski w Wasilkowie, Wodociągi Białostockie sp. z o.o.	Wskaźnik może świadczyć o jakości infrastruktury technicznej i konieczności ponoszenia dodatkowych nakładów na przeciwdziałanie awariom (nakłady na prace modernizacyjne).
11.	Odsetek sieci drogowej wymagającej napraw w ogólnej długości sieci drogowej wg jednostki w 2023 r. (%)	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik świadczy o jakości i stanie technicznym infrastruktury drogowej, warunkach do przemieszczania się mieszkańców oraz konieczności ponoszenia dodatkowych nakładów na niezbędne naprawy.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku

12.	Gęstość średnioważona przystanków w 2023 r.	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik przedstawia dostępność i rozkład infrastruktury punktowej transportu zbiorowego na terenie gminy. Bada dostęp do infrastruktury transportu publicznego w poszczególnych jednostkach.
13.	Występowanie miejsc parkingowych dedykowanych osobom z niepełnosprawnością przy budynkach użyteczności publicznej w 2023 r.	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik obrazuje jakość przestrzeni publicznych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów użyteczności publicznej pod kątem zapewnienia dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami. Wskaźnik może świadczyć o niedostosowaniu infrastruktury publicznej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
Sfera techniczna			
14.	Odsetek budynków użyteczności publicznej z toaletą dostosowaną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami w 2023 r. (%)	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik może świadczyć o konieczności poprawy infrastruktury – obiektów użyteczności publicznej – pod kątem zapewnienia dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami.
15.	Ilość azbestu na 100 budynków w 2023 r. (kg)	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik obrazuje jakość tkanki budowlanej poprzez udział budynków wykonanych z materiałów mogących stanowić zagrożenia dla zdrowia mieszkańców.
16.	Udział liczby pieców do wymiany/budynków z nieekologicznymi źródłami ciepła w ogólnej liczbie budynków w 2023 r. (%)	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik obrazuje jakość tkanki budowlanej poprzez udział budynków korzystających z najmniej ekologicznych i najmniej efektywnych źródeł ogrzewania.
17.	Liczba budynków zabytkowych na km ² w 2023 r.	Urząd Miejski w Wasilkowie	Wskaźnik obrazuje jakość tkanki budowlanej i może świadczyć o konieczności ponoszenia dodatkowych nakładów finansowych na utrzymanie obiektów zabytkowych.

Źródło: opracowanie własne

W procedurze delimitacji oprócz określenia natężenia negatywnych zjawisk w sferze społecznej, konieczne jest również zweryfikowanie występowania kryzysu w przynajmniej jednej z pozostałych sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Tylko bowiem obecność kryzysu w sferze społecznej, w połączeniu z występowaniem kryzysu w przynajmniej jednej z ww. sfer pozaspołecznych, umożliwi określenie danej części gminy jako obszaru zdegradowanego. Warto jednak zaznaczyć, że to zawsze sfera społeczna stanowi w tym zakresie przesłankę podstawową, a sfery pozaspołeczne stanowią w tym przypadku kolejną, niezbędną, aczkolwiek uzupełniającą przesłankę.

Sfery gospodarcza, środowiskowa, techniczna i przestrzenno-funkcjonalna zdiagnozowane zostały z wykorzystaniem zarówno danych ilościowych, jak i jakościowych opisanych w Kroku 4.

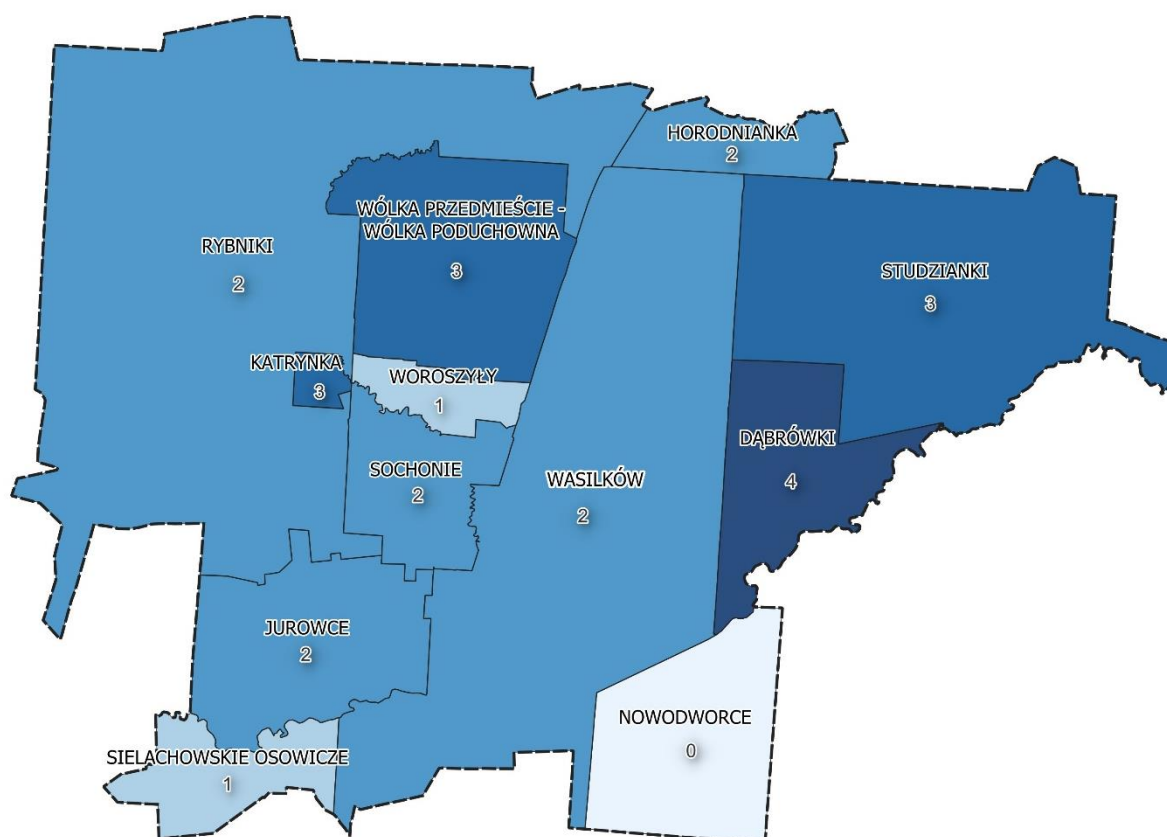
Każdy ze wskaźników poddano obiektywnej ocenie, aby wskazać, czy sprzyja on rozwojowi czy wpływa na pogłębianie się kryzysu na danym obszarze. Natężenie zjawisk kryzysowych w sferach pozaspółecznych zostało obliczone poprzez przypisanie każdemu ze wskaźników (w ramach poszczególnych sfer) punktów - odnosząc uzyskaną wartość do średniej wartości wskaźnika dla gminy. W przypadku wartości wskaźnika wskazującej na sytuację mniej korzystną niż średnia dla gminy nadano jednostce 1 punkt, w przypadku sytuacji korzystniejszej niż średnia gminna było to 0 punktów. Przyjęto, iż o wysokim natężeniu zjawisk kryzysowych w danej sferze świadczy uzyskana przez jednostkę liczba punktów równa lub wyższa niż 50% maksymalnej, łącznej liczby punktów dla danej sfery.

Tym samym wysokie natężenie zjawisk kryzysowych wymagało uzyskania:

- dla sfery gospodarczej minimum 2 punktów (na 4 możliwe do uzyskania);
- dla sfery środowiskowej minimum 2 punktów (na 3 możliwe do uzyskania);
- dla sfery funkcjonalno – przestrzennej minimum 3 punktów (na 6 możliwych do uzyskania);
- dla sfery technicznej minimum 2 punkty (na 4 możliwe do uzyskania);

Wartości punktowe uzyskane przez wszystkie jednostki analityczne w ramach czterech analizowanych sfer pozaspółecznych przedstawiają poniższe mapy.

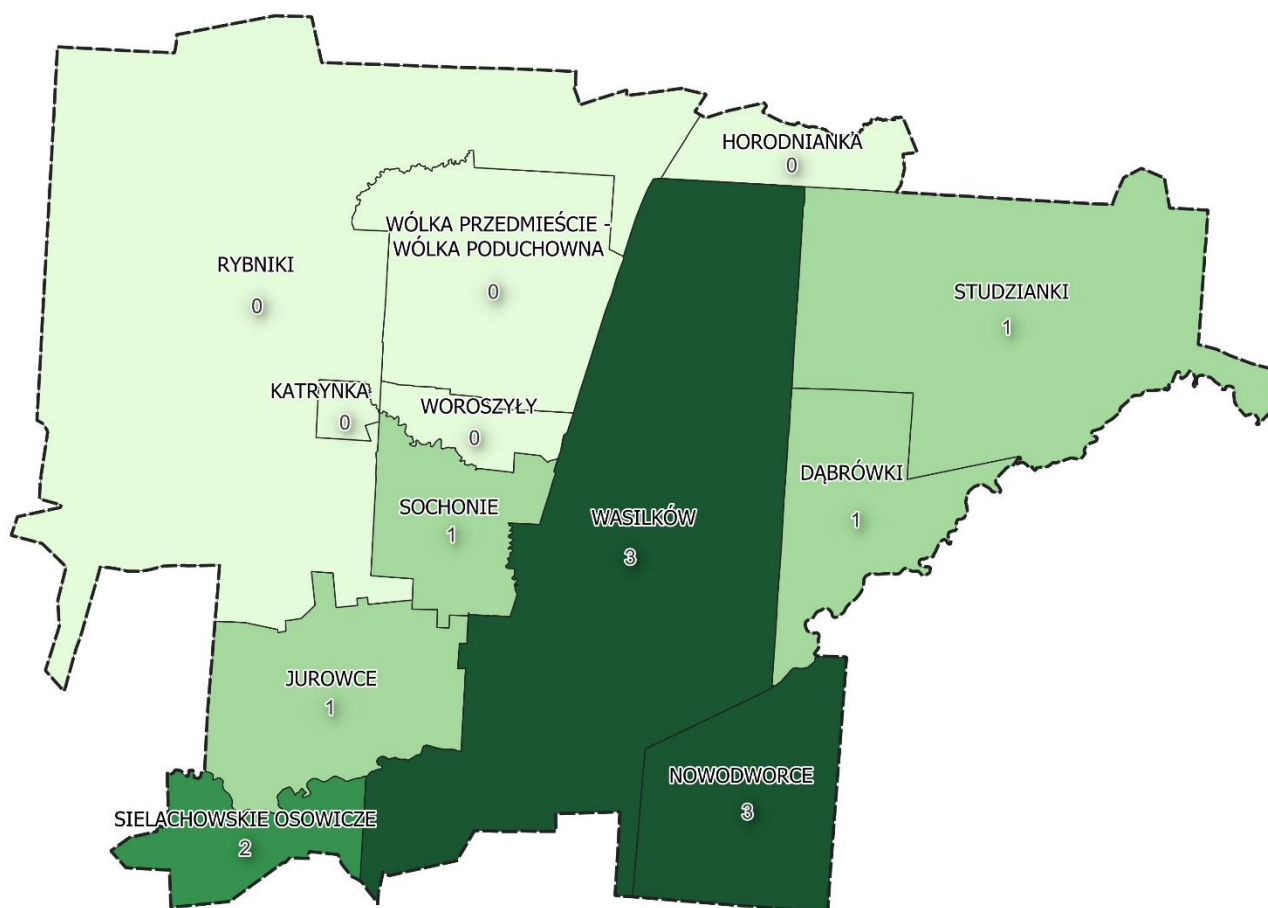
Rysunek 4. Sfera gospodarcza - syntetyczna ocena kryzysu

Źródło: opracowanie własne.

W ramach sfery gospodarczej przeanalizowano trzy wskaźniki cząstkowe. Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych w tej sferze (50% i więcej analizowanych wskaźników przyjęto wartość mniej korzystną niż średnia gminna) zidentyfikowano w jednostkach: Dąbrówki, Horodnianka, Jurowce, Katryńka, Rybniki, Sochonie, Studziankach I i Studziankach II (łącznie), Wólka Przedmieście – Wólka Poduchowna oraz Wasilków miasto.

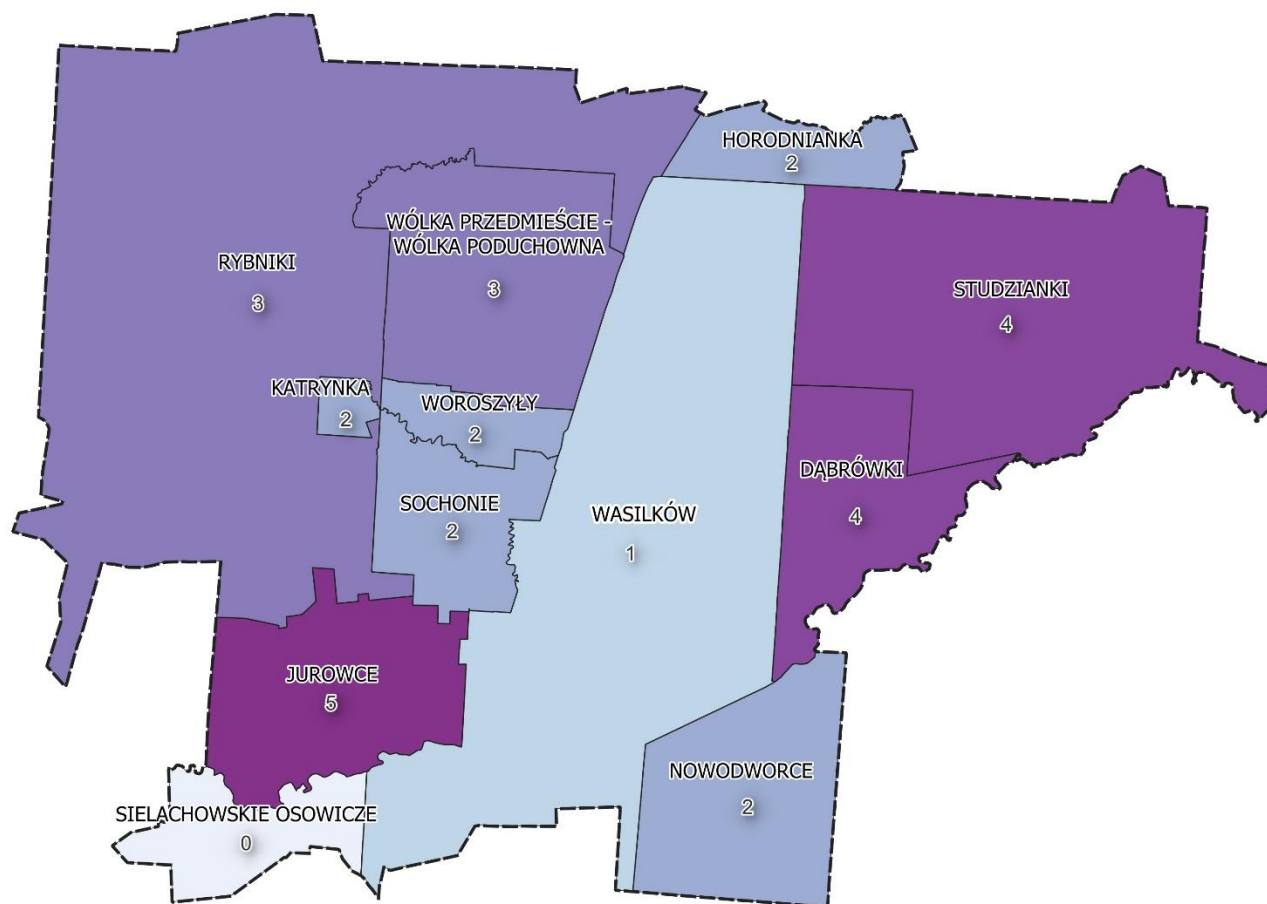
Rysunek 5. Sfera środowiskowa - syntetyczna ocena kryzysu

Źródło: opracowanie własne.

W odniesieniu do sfery środowiskowej analizie poddano 4 wskaźniki cząstkowe. Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych (50% i więcej analizowanych wskaźników przyjęto wartość mniej korzystną niż średnia gminna) dotyczyło jednostek: Wasilków miasto, Nowodworce oraz Sielachowskie Osowicze.

Rysunek 6. Sfera przestrzenno-funkcjonalna - syntetyczna ocena kryzysu

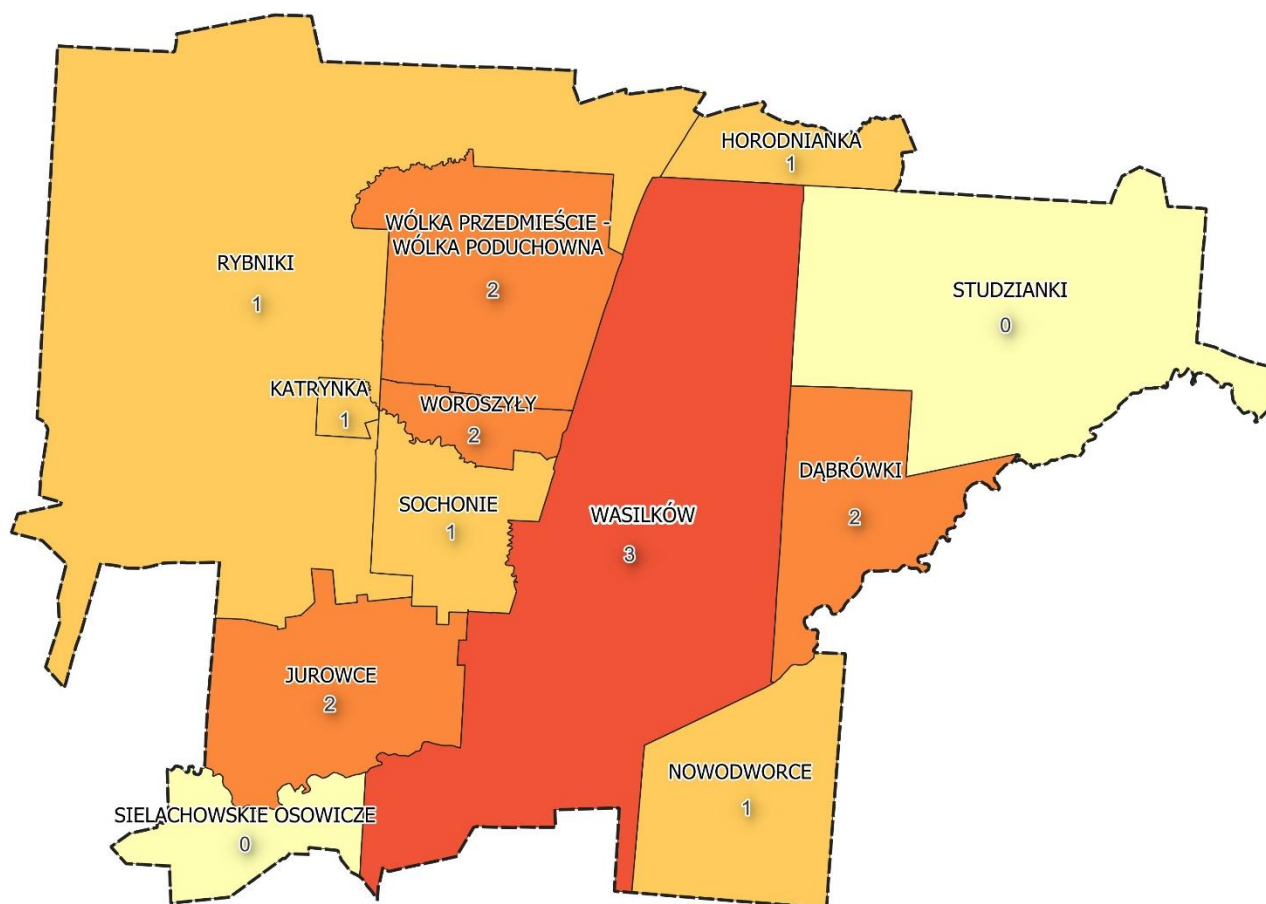

Źródło: opracowanie własne.

W odniesieniu do sfery przestrzenno-funkcjonalnej analizie poddano 6 wskaźników cząstkowych. Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych (50% i więcej analizowanych wskaźników przyjęło wartość mniej korzystną niż średnia gminna) dotyczyło jednostek: Dąbrówki, Jurowce, Rybniki, Studziankach I i Studziankach II (łącznie), Wólka Przedmieście – Wólka Poduchowna.

Rysunek 7. Sfera techniczna - syntetyczna ocena kryzysu

Źródło: opracowanie własne.

W odniesieniu do sfery technicznej analizie poddano 4 wskaźniki cząstkowe. Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych (50% i więcej analizowanych wskaźników przyjęto wartość mniej korzystną niż średnia gminna) dotyczyło jednostek: Dąbrówki, Jurowce, Wasilków miasto, Woroszyły, Wólka Przedmieście – Wólka Poduchowna.

KROK 5. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego

W ramach przeprowadzonej analizy wskaźnikowej wyznaczono obszar zdegradowany w gminie Wasilków. Za obszar zdegradowany przyjęto jednostki, w których wartość społecznego wskaźnika syntetycznego była dodatnia oraz w przynajmniej jednej ze sfer pozaspołecznych zidentyfikowano wysokie natężenie zjawisk kryzysowych tj. dla sfery gospodarczej minimum 2 punktów (na 4 możliwe do uzyskania); dla sfery środowiskowej minimum 2 punktów (na 3 możliwe do uzyskania); dla sfery funkcjonalno – przestrzennej minimum 3 punktów (na 6 możliwych do uzyskania); oraz dla sfery technicznej minimum 2 punktów (na 4 możliwych do uzyskania).

W poniższej tabeli zestawiono wskaźnik syntetyczny sfery społecznej dla wszystkich jednostek analitycznych oraz wyniki zbiorczej oceny kryzysu w ramach sfer pozaspołecznych.

Tabela 5. Wyniki analizy wskaźnikowej – obszary zdegradowane.

Jednostka	Wartość wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera funkcjonalno - przestrzenna	Sfera techniczna
		Wysokie natężenie zjawisk kryzysowych (50% i więcej analizowanych dla danej sfery wskaźników przyjęto wartość mniej korzystną niż średnia gminna)			
Studzianki I, Studzianki II (łącznie)	8,62	TAK	NIE	TAK	NIE
Rybniki	7,89	TAK	NIE	TAK	NIE
Dąbrówki	5,34	TAK	NIE	TAK	TAK
Wasilków	4,63	TAK	TAK	NIE	TAK
Sochonie	0,96	TAK	NIE	NIE	NIE
Jurowce	-0,07	TAK	NIE	TAK	TAK
Horodniana	-0,04	TAK	NIE	NIE	NIE
Wólka Przedmieście - Wólka Poduchowna	-0,09	TAK	NIE	TAK	TAK
Katrynka	-4,73	TAK	NIE	NIE	NIE
Woroszyty	-4,81	NIE	NIE	NIE	TAK
Nowodworce	-7,86	NIE	TAK	NIE	NIE
Sielachowskie Osowicze	-9,82	NIE	TAK	NIE	NIE

Źródło: opracowanie własne.

W oparciu o przedstawione wyniki analizy wskaźnikowej w skład obszaru zdegradowanego wchodzi następujące jednostki analityczne:

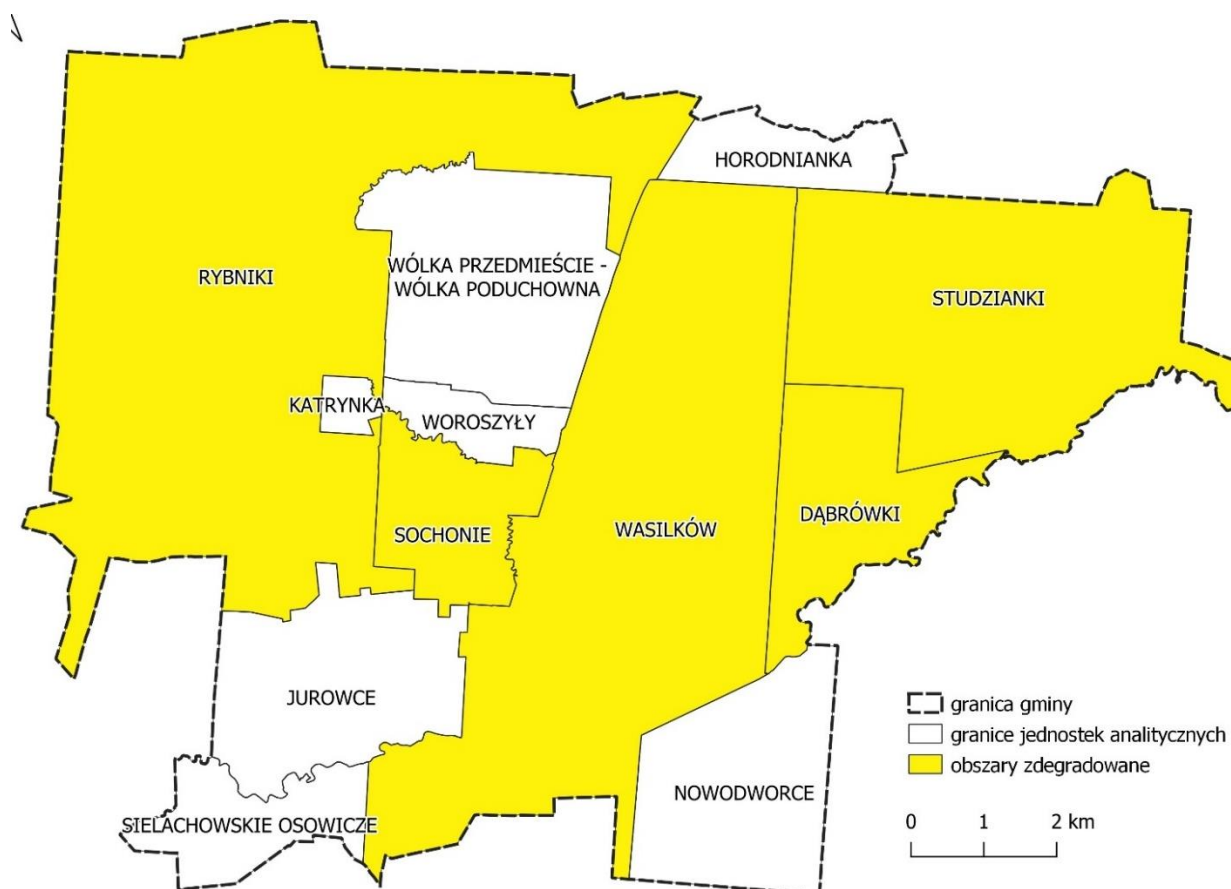
Tabela 6. Powierzchnia i liczba mieszkańców obszaru zdegradowanego w gminie

Jednostka	Liczba ludności [os.]	Powierzchnia w km ²
Studzianki I, Studzianki II (łącznie)	1297	17,368
Rybniki	265	38,406
Dąbrówki	618	6,006
Wasilków miasto	11476	28,256
Sochonie	798	4,337
Gmina Wasilków	18595	127,114
Obszar zdegradowany gminy Wasilków	14454	94,373
	77,73%	74,24%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Wasilkowie.

Wyznaczony obszar zdegradowany w gminie Wasilków zamieszkuje 14454 osób, co stanowi 77,73% ludności gminy. Natomiast powierzchnia obszaru zdegradowanego obejmuje 94,373 km² tj. 74,24% powierzchni gminy.

Rysunek 8. Obszar zdegradowany gminy Wasilków

Źródło: opracowanie własne.

KROK 6. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1 tejsze ustawy, na którym **z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację**, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.

Uwzględniając przeprowadzone i opisane wyżej działania wyznaczono obszar zdegradowany gminy Wasilków. Całość obszaru zdegradowanego nie mogła zostać przyjęta jako obszar rewitalizacji, ponieważ przewyższała wartości wskazane w ustawie o rewitalizacji dla obszaru rewitalizacji (nie więcej niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkiwanie nie więcej niż 30% mieszkańców gminy). Dlatego w celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji konieczne było zawężenie obszaru zdegradowanego. Ostateczny wybór obszaru rewitalizacji został dokonany w oparciu o pogłębione wnioski z analizy wskaźnikowej opracowanej dla obszaru gminy Wasilków, wnioski wynikające z przeprowadzonego spaceru badawczego (o charakterze wizji lokalnej) oraz spotkań roboczych z przedstawicielami Urzędu Miejskiego w Wasilkowie.

W efekcie wyznaczając obszar rewitalizacji gminy Wasilków wzięto pod uwagę kilka kluczowych przesłanek tj.: specyfikę gminy, funkcje poszczególnych jednostek zdegradowanych pełnione w gminie, szczególne natężenie niekorzystnych zjawisk w sferze społecznej, a także potencjał rozwojowy, instytucjonalny i społeczny jaki cechuje analizowane jednostki analityczne.

Analizując jednostki przestrzenne gminy Wasilków uznane jako zdegradowane zdecydowanie największe znaczenie dla rozwoju społecznego i gospodarczego gminy posiada miasto Wasilków, które pełni funkcję centrotwórczego, lokalnego ośrodka rozwoju, gdzie występuje największa koncentracja usług publicznych tj. administracyjnych, społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalnych i gospodarczych, a także w zakresie obsługi komunikacyjnej.

Miasto Wasilków podlega intensywnym procesom rozwojowym, a ze względu na swoje znaczenie w strukturze przestrzennej i funkcjonalnej całej gminy, jego rozwój będzie decydował o przewadze konkurencyjnej całej gminy. Tym samym koncentracja działań rewitalizacyjnych na tej jednostce zapewni największy efekt w zakresie osiągnięcia pożądaných zmian społecznych. Dlatego też ostatecznie zdecydowano o wyznaczeniu obszaru rewitalizacji w granicach jednostki Wasilków miasto, która charakteryzowała się dużą koncentracją niekorzystnych zjawisk w sferze społecznej (wysoka wartość wskaźnika syntetycznego) a także współistnieniem kryzysów w sferach pozaspołecznych tj. gospodarczej i środowiskowej.

W celu wyznaczenia granic obszaru rewitalizacji w ramach miasta Wasilków posłużono się pogłębioną analizą danych wskaźnikowych zagregowanych do poziomu ulic. Dzięki temu możliwym było określenie obszarów (fragmentów) miasta (ulic) charakteryzujących się większym natężeniem problemów w sferze społecznej, a więc odnoszących się do wyzwań demograficznych (wyludnianie, starzenie się społeczności), bezrobocia, większej koncentracji osób i rodzin beneficjentów pomocy społecznej dotkniętych różnymi kryzysami, kwestii obniżonego poczucia bezpieczeństwa, jakości edukacji oraz niskiego stopnia aktywności

społecznej. Wyniki analizy pozwoliły na wskazanie obszarów miasta, w których zjawiska te przyjmowały niekorzystne wartości, szczególnie w porównaniu ze średnią dla miasta.

Dodatkowo przeanalizowano teren miasta pod kątem identyfikacji obszarów o wysokim potencjale zmiany gdzie przyszłe interwencje rewitalizacyjne mają możliwość przynieść efekty o wyrażnie największej skali oddziaływania ze względu na wysoką koncentrację mieszkańców stałych (w jednostce przestrzennej), ale także charakter miasta jako jednostki centralnej, wielofunkcyjnej, gdzie koncentruje się: życie społeczne (działalność placówek/institucji publicznych, przestrzenie publiczne będące miejscem organizacji wydarzeń gminnych, itp.); usługowe, edukacyjne i gospodarcze całej gminy. Przeprowadzona wizja lokalna (spacer badawczy) pozwoliła na zidentyfikowanie szeregu miejsc z potencjałem rozwojowym m.in.:

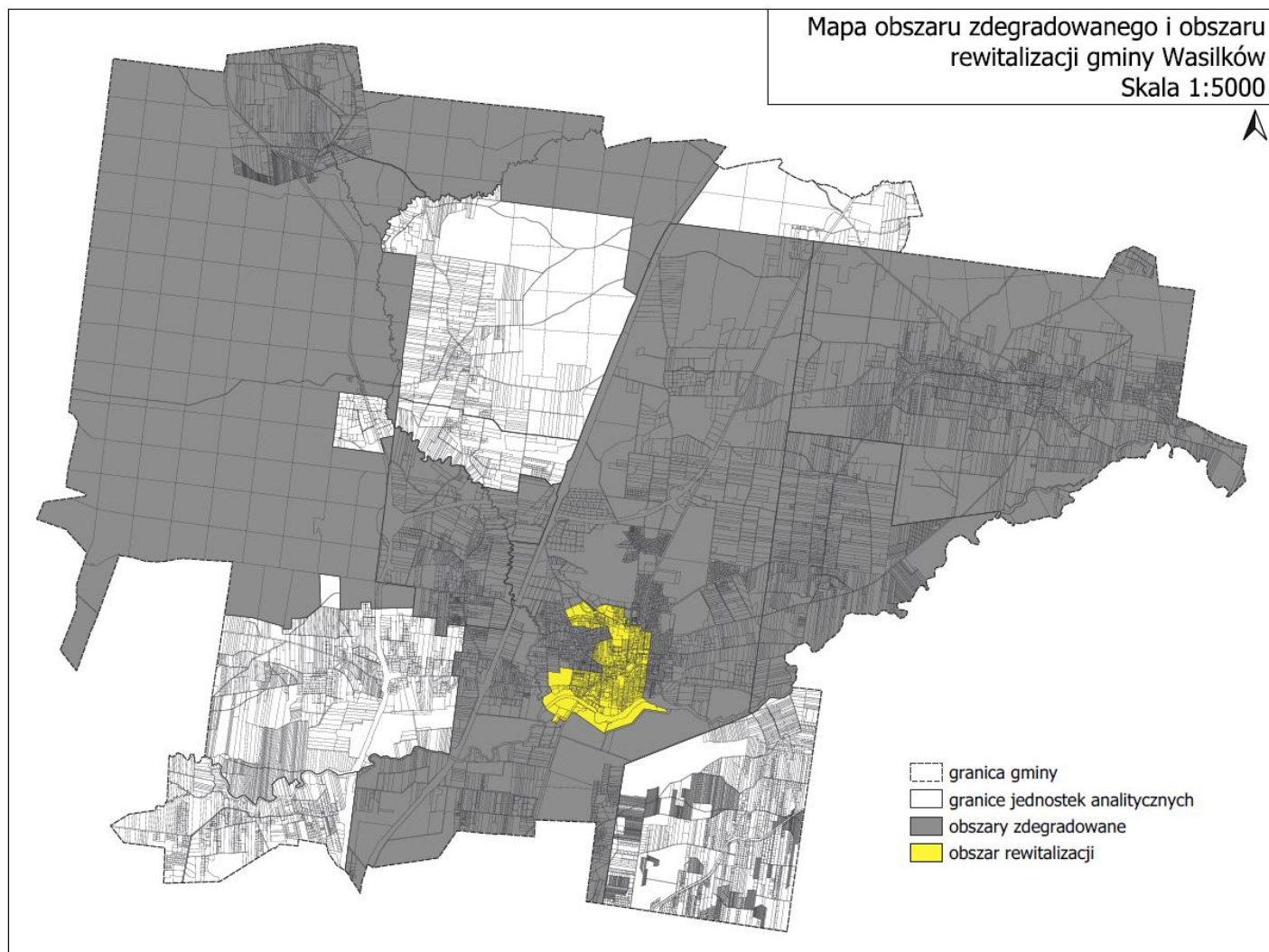
- nowe tereny rekreacyjne i przestrzenie zielone, publiczne (np. niewykorzystane w pełni tereny nad rzeką Supraśl, dalsze zagospodarowanie terenów wokół zalewu, niezaniebane tereny wokół stawów przy ul. Jugowieckiej, niezagospodarowany skwer przy ul. Kruczej itp.);
- nowe wielofunkcyjne centrum Wasilkowa – wykorzystanie zaniebanych terenów tzw. starorzecza (teren zlokalizowany w centralnej części miasta);
- rozwój mieszkalnictwa komunalnego i podniesienie warunków technicznych budynków komunalnych (ul. Piaskowa);
- nowe rozwiązania w zakresie organizacji komunikacji publicznej w okolicach ul. Rynek Kilińskiego.

W efekcie przeprowadzona szczegółowa analiza danych źródłowych dla ulic miasta Wasilków oraz wnioski wynikające z dokonanej wizji lokalnej pozwoliły na ostateczne, precyzyjne wyznaczenie obszaru rewitalizacji. Wyznaczony **obszar rewitalizacji na obszarze miasta Wasilków** obejmuje ściśle centrum miasta, w tym jego historycznie kształtujący się układ przestrzenny, zwartą zabudowę mieszkaniową, koncentrację istotnych instytucji publicznych, obecność kluczowych przestrzeni publicznych oraz uwzględnia także główną oś komunikacyjną przebiegającą przez miasto czyli ciąg ulic Białostocka-Grodzieńska. Teren ten stanowi obszar o kluczowym znaczeniu z punktu widzenia procesów rozwojowych miasta ale także i całej Gminy Wasilków, dzięki czemu będzie także silnie oddziaływał na pozostałe jednostki zdegradowane charakteryzujące się zidentyfikowanymi kryzysami społecznymi.

Obszar Rewitalizacji w gminie Wasilków obejmuje **powierzchnię 1,622 km², co stanowi 1,28% powierzchni gminy** oraz jest **zamieszkały przez 3824 mieszkańców co stanowi 20,56% ludności gminy Wasilków.**

Poniższy rysunek przedstawia poglądowo mapę obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji wyznaczonego w gminie Wasilków. Mapa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji gminy Wasilków w skali 1:5000 (podkład: mapa zasadnicza) jest załącznikiem do diagnozy i uchwały delimitacyjnej.

Rysunek 9. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Wasilków

Źródło: opracowanie własne na podstawie mapy zasadniczej 1:5000 wydanej przez Starostwo Powiatowe w Białymstoku

Obszar rewitalizacji został przyjęty Uchwałą IV/34/24 Rady Miejskiej w Wasilkowie z dnia 25 czerwca 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Wasilków. Uchwała opublikowana została w Dzienniku Urzędowym Województwa Podlaskiego z dnia 11 lipca 2024 r. Poz. 3413.

(<https://edziennik.bialystok.uw.gov.pl/legalact/2024/3413/>)

3. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji opracowana została z uwzględnieniem pięciu sfer diagnostycznych: sfery społecznej oraz sfer pozaspołecznych tj. gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno – funkcjonalnej. Przeprowadzona analiza uwidacznia także występujące względem zdiagnozowanych problemów i potrzeb wzajemne zależności oraz powiązania społeczne, środowiskowe i gospodarcze. Diagnoza zwieńczona została podsumowaniem uwzględniającym kluczowe problemy, potrzeby i potencjały rozwojowe wyznaczonego w Gminie Wasilków obszaru rewitalizacji.

Informacje ujęte w niniejszym rozdziale obejmują zarówno analizę danych ilościowych, jak i kontekstowe informacje jakościowe będące efektem wykorzystanych w procesie form partycypacji społecznej i badań społecznych.

W diagnozie wykorzystano dane statystyczne pochodzące m.in. z Urzędu Miejskiego w Wasilkowie, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wasilkowie, szkół podstawowych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji, Powiatowego Urzędu Pracy w Białymstoku, Komendy Policji w Białymstoku oraz z dostępnych statystyk publicznych. Przytoczone dane przedstawiają stan za rok kalendarzowy 2023 – tj. według stanu na 31.12.2023. W szczególnych przypadkach, gdy specyfika wskaźnika wymuszała odwołanie się do danych z innego czasookresu, wskaźniki przyjmują wartości dla innych przedziałów czasowych.

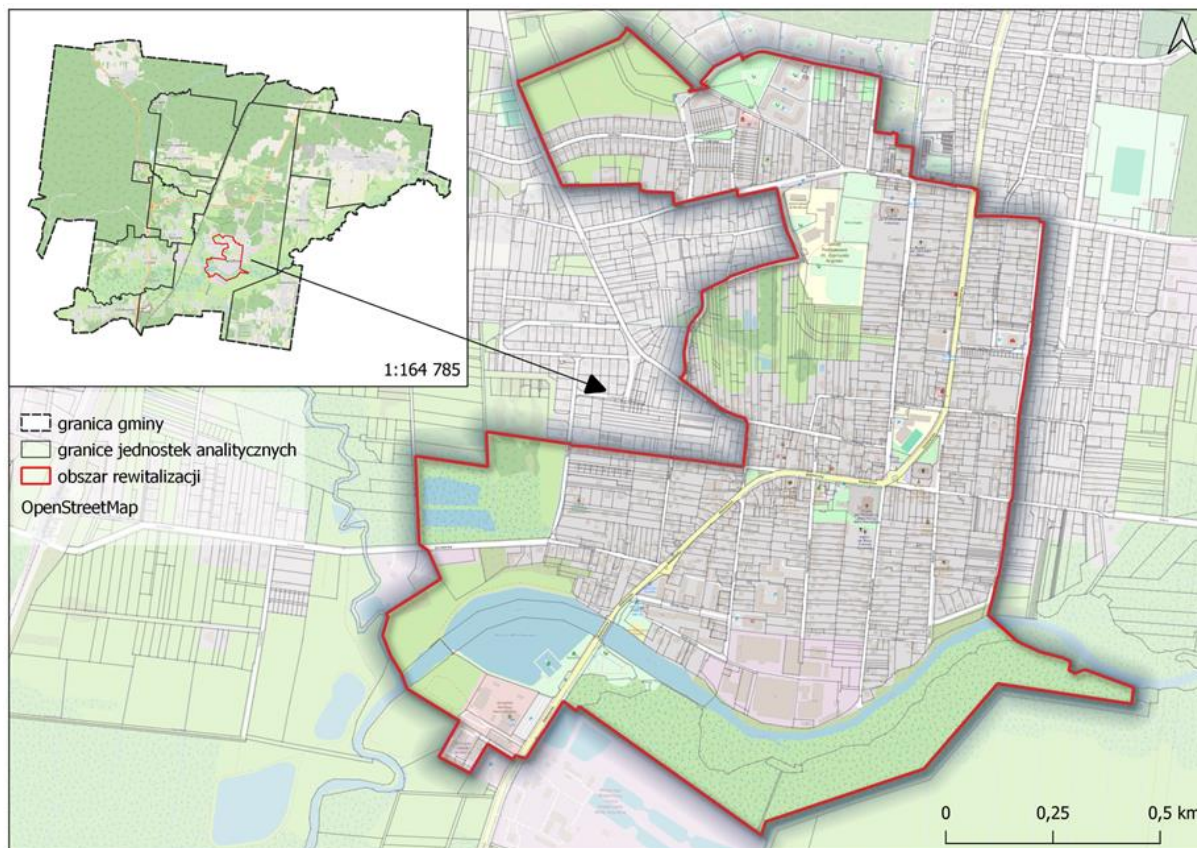
Pośród form partycypacji społecznej i badań społecznych, z których skorzystano w ramach prac nad GPR, w tym diagnozą pogłębioną znalazły się: badania PAPI/CAWI z mieszkańcami gminy (N=204), indywidualne wywiady pogłębione z ekspertami lokalnymi (N=10), warsztaty partycypacyjnego opracowania koncepcji zmian w podobszarze rewitalizacji, kawiarenka obywatelska, dwa punkty konsultacyjne, spotkanie otwarte z mieszkańcami w formie on-line, dwa warsztaty z urzędnikami i przedstawicielami lokalnych instytucji oraz spacer badawczy umożliwiający opracowanie dokumentacji fotograficznej obszaru rewitalizacji. W ramach diagnozy wykorzystano opinie zgłaszane przez mieszkańców, ekspertów lokalnych, przedstawicieli instytucji, podmiotów gospodarczych, organizacji społecznych czy grup nieformalnych, którzy uczestniczyli w powyższych formach partycypacji społecznej i badań. Każdorazowo opinia taka została odpowiednio oznaczona w tekście w formie cudzysłowu.

Sfera społeczna

Obszar rewitalizacji w gminie Wasilków w 2023 roku był zamieszkiwany przez 3824 mieszkańców, co stanowiło 20,56% mieszkańców całej gminy.

Rysunek 10. Mapa obszaru rewitalizacji gminy Wasilków

Źródło: opracowanie własne.

Jednym z istotnych wyzwań dla obszaru rewitalizacji są kwestie demograficzne, w szczególności problem depopulacji obszaru. W latach 2018 – 2023 liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji spadła o 2,4%, co jest trendem przeciwnym do całej gminy, gdzie w analogicznym czasie nastąpił przyrost liczby ludności o 6,7%. Analizując dane dotyczące wyznaczonego obszaru rewitalizacji, można zaobserwować największy procentowy spadek liczby ludności w badanym okresie m.in. na ulicach: Piaskowej (-17,65%), Sokolej (-15,79%), Emilii Plater (-12,84%), Dwornej (-9,27%) i Czystej (-9,03%), jednak spadek można odnotować na większości ulic znajdujących się na obszarze rewitalizacji.

Na zmianę liczby mieszkańców mają wpływ dwa wskaźniki demograficzne tj. saldo ruchu naturalnego (różnica pomiędzy liczbą urodzeń żywych oraz liczbą zgonów w danym roku) oraz saldo migracji (tj. różnica pomiędzy liczbą zameldowań i wymeldowań w danym roku). W 2023 roku na obszarze rewitalizacji saldo migracji na 1000 mieszkańców przyjęto wartość dodatnią – 38,83 (a zatem liczba osób nowo zameldowanych przewyższyła liczbę osób wymeldowanych

w badanym roku), jednak wartość omawianego wskaźnika była niższa niż średnio dla gminy - 45,66. Z kolei wskaźnik salda ruchu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców na obszarze rewitalizacji w 2023 roku przyjął wartość ujemną -2,35 (a więc liczba zgonów przewyższyła liczbę urodzeń), przy średniej dla gminy na poziomie dodatnim 3,39.

Ujemna wartość salda ruchu naturalnego może mieć związek ze względnie wysokim odsetkiem osób starszych zamieszkujących obszar rewitalizacji. W 2023 roku było to 22,6% mieszkańców obszaru rewitalizacji, przy średniej dla gminy 18,5%. Zdaniem ekspertów lokalnych *„teren który objęty jest obszarem rewitalizacji charakteryzuje się dużą liczbą seniorów. Najwięcej seniorów widać w okolicach ul. Białostockiej, Kościelnej, osiedle Emilii Plater, ale także i na Lisiej Górze”*. Potwierdzają to także dane statystyczne, które wskazują, że wśród ulic o najwyższym odsetku osób starszych należy wymienić: ul. Łąkową (44,44%), Nadrzeczną (41,18%), Emilii Plater (31,8%), ul. Rolną (33,9%) oraz Piaskową (33,33%). Zjawiskiem, które - w opinii zarówno mieszkańców jak i ekspertów lokalnych - w perspektywie najbliższych lat może pozytywnie zmienić strukturę populacji obszaru rewitalizacji, jest zauważalny napływ nowych mieszkańców do Wasilkowa w tym także na obszar rewitalizacji, wynikający z korzystnego położenia miasta w stosunku do Białegostoku. *„Napływ raczej osób młodych z Białegostoku, rodzin z dziećmi, mniej osób starszych, to odmładza nieco społeczność”*.

Niemniej jednak odnosząc się do obecnej sytuacji demograficznej obszaru rewitalizacji spadek liczby ludności oraz duży udział mieszkańców w wieku 60+ może prowadzić do bardziej zauważalnego wyludniania się tego obszaru miasta, a tym samym stanowi istotny problem w sferze społecznej. Ponadto proces starzenia się społeczeństwa obszaru generuje dodatkowe wyzwania, które odnoszą się do specyfiki tej grupy wiekowej. Wśród najważniejszych należy wymienić:

- problemy zdrowotne będące następstwem wystąpienia chorób związanych z wiekiem czy pojawienie się niepełnosprawności. *„W Wasilkowie jest spora grupa seniorów chorych, z niepełnosprawnościami, którzy nie wychodzą, są nieaktywni i wymagają opieki. I to jest problem żeby ich wyciągnąć z ich domów”*. Wyzwaniem i zarazem potrzebą w tym zakresie staje się zapewnienie oferty medycznej, rehabilitacyjnej, ale także opiekuńczej czy pielęgnacyjnej wspomagającej seniorów w codziennym funkcjonowaniu;
- problemy natury ekonomicznej, w tym ubóstwo energetyczne. Zdaniem ekspertów lokalnych ubóstwo dotyka coraz więcej osób starszych i nasila się przez wysoką inflację, wzrost cen żywności czy leków, co przy niezbyt wysokich emeryturach powoduje znaczne pogorszenie sytuacji materialnej osób w wieku senioralnym. *„Osoby starsze coraz częściej zaczynają o tym mówić, coraz więcej starszych osób zmaga się z problemami codziennymi takimi jak za wysokie opłaty. Także z roku na rok coraz więcej osób starszych zgłasza się do tzw. programu lekowego”*, w ramach którego mogą otrzymać dofinansowanie do zakupu leków.
- konieczność likwidacji barier architektonicznych, w szczególności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych, które bardzo często nie posiadają wind, przez co niejednokrotnie *„osoby starsze są uwięzione w swoich mieszkaniach, nie są w stanie*

zejść do sklepu bo jest im ciężko, nie są w stanie same pójść po zakupy, same sobie ugotować". Podczas wywiadów indywidualnych eksperci wskazywali, że problem ten występuje na obszarze rewitalizacji a jest szczególnie widoczny na osiedlu Emilii Plater, gdzie zlokalizowane są między innymi dawne bloki przykładowe, bez wind czy podjazdów.

- problemy psycho-społeczne, związane z osamotnieniem, poczuciem wykluczenia, w konsekwencji przekładające się na ich niską aktywność a często także całkowitą rezygnację z uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Oczywiście osoby w wieku senioralnym zamieszkujące obszar rewitalizacji nie są grupą jednorodną w jednakowym stopniu dotkniętą powyższymi problemami. Zdaniem ekspertów na obszarze rewitalizacji zamieszkują także aktywni zawodowo czy społecznie seniorzy, często dodatkowo zajmujący się także pomocą w opiece nad swoimi wnukami. Niemniej jednak jest to grupa wrażliwa społecznie, o wzrastającym udziale w populacji mieszkańców obszaru rewitalizacji i wymagająca zapewnienia systematycznych działań wspierających, odpowiednio dostosowanych usług opiekuńczych, jak również zadbania o aktywizację społeczną i fizyczną seniorów. W powiązaniu do tych działań równoległe powinna być zwiększona dostępność budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej czy przestrzeni publicznych, a także dbałość o zapewnienie oferty zajęć czy wsparcia dostosowanego do szczególnych potrzeb tej grupy społecznej.

Ważnym aspektem w kontekście analizy sytuacji społecznej na obszarze rewitalizacji jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej oraz przyczyny przyznawania tej pomocy. Wskaźniki te mogą obrazować kluczowe problemy, jakie pojawiają się na obszarze rewitalizacji. W 2023 roku w obszarze rewitalizacji ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej korzystało 4,2% mieszkańców, przy średniej dla gminy na poziomie 2,8%. Najwięcej klientów gminnego ośrodka pomocy społecznej mieszka na ulicach: Emilii Plater, Białostockiej i Dwornej. Szczególnie negatywnie wyróżnia się w tym zakresie sytuacja osób w podeszłym wieku – udział osób powyżej 60 r.ż. korzystających z pomocy społecznej w obszarze rewitalizacji jest trzykrotnie wyższy i wynosi 9,46% przy wartości tego wskaźnika dla miasta wynoszącej 3,93% czy gminy Wasilków 3,69%. Wśród powodów przyznawania pomocy społecznej dominują te związane z niepełnosprawnością (26% wszystkich przyznanych świadczeń na obszarze rewitalizacji), bezrobociem (24% wszystkich przyznanych świadczeń w obszarze rewitalizacji), a także z długotrwałą i ciężką chorobą (19%) i bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (19%). Wykazywane problemy są rozłożone przestrzennie. Najwięcej osób dotkniętych niepełnosprawnością oraz długotrwałą i ciężką chorobą mieszka na ul. Emilii Plater, co może mieć także związek ze względnie dużą liczbą mieszkających tam seniorów „*Osiedle Emilii Plater powstało jako osiedle przykładowe wókiennicze, w szczycie pracowało 2400 osób, dlatego teraz to osiedle zamieszkuje dużo starszych osób*". Z kolei osoby korzystające z pomocy społecznej z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych częściej mieszkają na ul. Żwirowej.

Zdaniem ekspertów na przestrzeni ostatnich lat istotnie zmieniła się pomoc społeczna. „Jeszcze parę lat temu beneficjentami były głównie osoby bezrobotne, a teraz coraz więcej jest osób starszych, osób z problemami psychicznymi albo uzależnieniami, które często powiązane są z brakiem zatrudnienia i bezradnością życiową”. Eksperci zwracali uwagę, że część osób w wieku 40 lat i więcej dotkniętych chorobą alkoholową czy problemami psychicznymi korzystające ze świadczeń pomocy społecznej to dorosłe dzieci, które całe życie mieszały ze swoimi rodzicami, rodzice ich utrzymywali, załatwiali za nich wszystkie sprawy a w sytuacji śmierci rodziców nie są w stanie poradzić sobie w codziennym życiu, znaleźć i utrzymać zatrudnienie.

Z kolei w odniesieniu do osób starszych wymagających wsparcia w codziennym funkcjonowaniu lub niesamodzielnych (skutek niepełnosprawności czy długotrwałej choroby), wzrastający odsetek tej grupy beneficjentów pomocy społecznej (wynika ze zmiany modelu rodziny i osłabienia poczucia obowiązku zapewnienia przez dorosłe dzieci opieki nad starszymi rodzicami. „Na naszych wsiach są rodziny wielopokoleniowe i osoby starsze są zaopiekowane przez swoje rodziny. A tu w centrum Wasilkowa [obszar rewitalizacji] osoby te są zdane na instytucje. Świadomość ludzi wzrasta, wiedzą że mogą z czegoś skorzystać, są coraz bardziej roszczeniowi, co powoduje, że obowiązek opieki przejmuje instytucja”. Tym samym potrzeba rozwoju usług skierowanych do osób starszych i osób z niepełnosprawnościami staje się kwestią kluczową. Brakuje na terenie Wasilkowa funkcjonującego Domu Pomocy Społecznej czy Środowiskowego Domu Samopomocy, a koszty pobytu w DPS są bardzo wysokie. Zdaniem przedstawicieli MOPS w Wasilkowie zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, usługi sąsiedzkie czy usługi asystenckie (AON – asystent osoby z niepełnosprawnością) z roku na rok jest coraz większe. Kluczowym wyzwaniem w tym aspekcie jest także zapewnienie usług wsparcia dla opiekunów nieformalnych w tym rozwój usług wytchnieniowych, dostępu do informacji, doradztwa, szkoleń dla opiekunów czy zwiększenie dostępu do specjalistycznego sprzętu ułatwiającego pełnienie opieki nad osobą zależną.

Wśród analizowanych problemów społecznych zwrócono także uwagę na kwestię związaną z uzależnieniami. W 2023 roku w obszarze rewitalizacji w Gminnej Komisji Problemów Alkoholowych rozpatrzono 0,21 przypadków na 100 mieszkańców, co było wynikiem nieznacznie wyższym niż średnia dla całej gminy – 0,17. W podziale na ulice najwięcej takich przypadków w przeliczeniu na 100 mieszkańców było rozważanych przy: Rolnej, Błękitnej, Sienkiewicz, Wojtachowskiej czy Kruczej. W opinii mieszkańców oraz ekspertów lokalnych na obszarze rewitalizacji widoczny jest problem nadużywania alkoholu. Z danych MOPS wynika, że problem choroby alkoholowej dotyka częściej mężczyzn w wieku produkcyjnym, którzy nabywają dodatkowo niepełnosprawności, często są to osoby niezaradne życiowo, nie są gotowi na podjęcie pracy co skutkuje nawarstwianiem się u nich kolejnych problemów zdrowotnych, społecznych i ekonomicznych. Podczas spotkań mieszkańcy, jako jeden z powodów narastania tego zjawiska, wskazywali na zbyt dużą liczbę sklepów, w których można zakupić alkohol. „Wasilków jest małym miastem a sklepów i punktów ze sprzedażą alkoholu jest bardzo dużo. Na samym osiedlu Emilii Plater są 3 punkty sprzedające alkohol, a nie ma apteki”. Mieszkańcy

wskazywali także na inne miejsca w obszarze rewitalizacji z zagęszczeniem punktów handlowych, w których dostępny jest alkohol np. ul. Krucza, Grodzieńska.

Ważną społecznie kwestią są także problemy związane z przemocą domową. W obszarze rewitalizacji w 2023 roku wskaźnik przemocy w rodzinie (liczba wydanych Niebieskich Kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców) był stosunkowo niewielki i wyniósł 0,39, jednak była to wartość wyższa niż średnio dla gminy (0,25). Najwięcej przypadków procedury niebieskiej karty odnotowano na ulicy Czystej. Według ekspertów lokalnych w statystykach przemocowych coraz częściej pojawiają się dzieci jako osoby doznające przemocy od strony rodziców. *„W tym roku [2024] do września mamy już ogłoszone 55 Niebieskich Kart z całej gminy, z których wynika że 20 dzieci doznawało przemocy, i jest to więcej niż w poprzednich latach”*. Powodem jest narastający problem kryzysów w rodzinach. Na obszarze rewitalizacji coraz więcej pojawia się rodzin z dysfunkcjami, często z powodu bezrobocia i uzależnienia od alkoholu. *„Coraz więcej jest rodzin rozbitych, po rozwodach z dodatkowymi problemami, wymagających asystentury”*. Zjawisko to bardzo niekorzystnie wpływa na dzieci z rodzin dysfunkcyjnych znacząco osłabiając ich kondycję psychiczną i kompetencje społeczne. Pojawiają się problemy wychowawcze od najmłodszych lat, zwiększa się skłonność do uzależnień od używek czy uzależnień cyfrowych, a w dalszej perspektywie także do powielania negatywnych wzorców rodziny w dorosłym życiu.

W świetle wzrastającej na obszarze rewitalizacji skali tego zjawiska eksperci lokalni (wywiady) oraz mieszkańcy identyfikowali problemy społeczne dotyczące najmłodszą grupę mieszkańców obszaru rewitalizacji, które w ich opinii narastają i są coraz bardziej widoczne w mieście, ale tym samym powinny zostać zaopiekowane w ramach rewitalizacji:

- zauważalne jest zjawisko niedopilnowania dzieci, braku lub zaburzenia więzi i relacji rodzinnych, które jest wynikiem z jednej strony sytuacji w rodzinie *„To co zauważam teraz i jest częstsze niż 10-15 lat temu to coraz więcej dzieci pochodzi z rodzin rozbitych, po rozwodzie. To jest bardziej widoczne. Rodzice nie zawsze wiedzą jak sobie poradzić z wychowaniem dziecka, jak pogodzić opiekę nad dzieckiem i jak nie włączać dziecka w konflikt między rodzicami”*. Z drugiej jednak strony eksperci wskazują, iż mniejsza uwaga i atencja na dziecko związana jest ze zmianą podejścia rodziców, którzy uważają, że szkoła powinna zapewnić wszystko – nie tylko naukę, ale i wychowanie i opiekę. *„My obserwujemy że dzieci które korzystają ze świetlicy to nie są dzieci rodziców którzy długo pracują, ale tych rodziców, którzy wolą zostawić dziecko niż się nim zająć, spędzić z nim czas”*.
- uzależnienie dzieci i młodzieży od internetu, mediów społecznościowych, gier komputerowych czyli świata wirtualnego kosztem utraty umiejętności nawiązywania kontaktów społecznych, budowania relacji rówieśniczych. Problem ten powiązany jest z dysfunkcjami opiekuńczo-wychowawczymi - rodzice nie kontrolują i nie zarządzają czasem dziecka ile może korzystać z komputera, internetu czy mediów. *„Rodzice, którzy sami wychowywali się już z dostępem do technologii cyfrowej nie potrafią zbudować odpowiednich wzorców dla swoich dzieci, nie zdają sobie sprawy z zagrożeń”*. Mimo, że w szkołach zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji realizowane są zajęcia dla dzieci,

nauczycieli i rodziców związane z podnoszeniem świadomości w zakresie bezpiecznego korzystania z technologii to zdaniem ekspertów rodzice niechętnie korzystają z takiej możliwości.

- nadwaga i otyłość wśród dzieci - w opinii lokalnych ekspertów jest to coraz większy problem społeczny wynikający w głównej mierze z braku świadomości wśród rodziców w zakresie zdrowego odżywiania i budowania nawyków prozdrowotnych, w tym zadbania o odpowiednią ilość aktywności fizycznej w oderwaniu od komputerów. „Jest tendencja do tego żeby dziecko się szybko najadło nie konieczne dobrymi rzeczami. Dzieci jest coraz więcej otyłych, niechętnych do sportu i aktywności. Są mniej energiczne, duże przyzwolenie na zwalnianie z lekcji wychowania fizycznego”.

Dlatego, konieczne jest zapewnienie większego wsparcia dla rodzin w kryzysie, podnoszenie kompetencji wychowawczych oraz realizacja działań skierowanych do najmłodszych mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Kolejną istotną kwestią w kontekście sytuacji społecznej jest problematyka bezrobocia. W 2023 roku na obszarze rewitalizacji odsetek osób bezrobotnych według danych Powiatowego Urzędu Pracy wyniósł 2,7%, przyjmując wartość nieznacznie wyższą niż średni dla gminy 2,3%. Pozytywnym aspektem jest fakt, że w ostatnich 5 latach (2018 – 2023) liczba osób bezrobotnych mieszkających w obszarze rewitalizacji zmniejszyła się o 16%. Należy jednak zwrócić uwagę, że co czwarty bezrobotny mieszkający na obszarze rewitalizacji (ok. 22%) to osoba bezrobotna długotrwale. Są to zwykle osoby, które trudniej jest zaktywizować zawodowo, ze względu na długi okres pozostawania bez pracy, który nie tylko przyczynia się do dewaluacji nabytych umiejętności i doświadczenia, ale często ma negatywny wpływ na kondycję psychiczną oraz motywację do dalszego poszukiwania pracy. W opinii lokalnych ekspertów *„bezrobocie nie jest aktualnie takim problemem jak jeszcze kilka lat wcześniej”*.

Ważnym aspektem związanym z rewitalizacją jest zagadnienie związane z bezpieczeństwem obszaru. Według danych Powiatowej Komendy Policji w Białymstoku liczba popełnionych przestępstw i wykroczeń na obszarze rewitalizacji w 2023 roku wyniosła 71, a wskaźnik przestępczości (tj. liczba popełnionych przestępstw i wykroczeń w przeliczeniu na 100 mieszkańców) przyjął wartość 1,86, co było wynikiem nieco lepszym niż średnia dla całej gminy (1,96). Najwięcej przestępstw popełnianych było na ulicach Białostockiej, Czystek oraz Emilii Plater. Warto również zaznaczyć, że na przestrzeni lat 2018 – 2023 liczba popełnionych przestępstw i wykroczeń w obszarze rewitalizacji wzrosła o 115%. Drugim wskaźnikiem, który pokazuje sytuację związaną z bezpieczeństwem publicznym jest liczba wszystkich interwencji służb porządku publicznego, która w 2023 roku w obszarze rewitalizacji wynosiła 673, co w przeliczeniu na 100 mieszkańców dało wynik 17,60. Wskaźnik ten był zatem wyższy na obszarze rewitalizacji niż średnio dla gminy 13,40. Najwięcej interwencji służb porządku publicznego odnotowano na ulicach: Czystej, Dwornej, Emilii Plater oraz Białostockiej.

W aspekcie bezpieczeństwa mieszkańcy wskazywali na obecność na obszarze rewitalizacji migrantów *„o innym wzorcu zachowań i norm społecznych” („u nas dużym problemem*

społecznym są uchodźcy. Trudna grupa społeczna, bo są różnice kulturowe, sporo Romów, którzy mają inne podejście do wychowywania dzieci, często spożywają alkohol przy dzieciach. Jest tam sporo osób z niepełnosprawnościami, młodzież chodzi „samopas”, gromadzą się przy sklepie Żabka”) co w ich opinii spowodowało, że poziom bezpieczeństwa w tym rejonie się obniżył.

W kontekście wyzwań, ale także potencjałów obszaru rewitalizacji warto zwrócić uwagę na kapitał społeczny mieszkańców. W tym aspekcie analizie poddano zarówno jakość edukacji w obszarze rewitalizacji, liczbę uczniów sprawiających problemy wychowawcze, a także frekwencję wyborczą, która może świadczyć o zaangażowaniu mieszkańców w sprawy społeczne.

W gminie Wasilków funkcjonuje pięć szkół podstawowych, z czego dwie obejmują nauczaniem dzieci zamieszkujące obszar rewitalizacji tj. Szkoła Podstawowa nr 1 im. ks. Wacława Rabczyńskiego przy ul. Mickiewicza oraz Szkoła Podstawowa im. Króla Zygmunta Augusta przy ul. Polnej. Z uwagi na duży napływ nowych mieszkańców z dziećmi do Wasilkowa szkoły są przepełnione. W SP nr 1 uczy się ok. 500 dzieci, a w SP przy ul. Polnej ok. 900 dzieci, co przy niedostosowanych do takiej liczby uczniów zasobach lokalowych powoduje, że nauczanie odbywa się w systemie dwuzmianowym, w salach zlokalizowanych w piwnicach. Priorytetowym działaniem w ramach rewitalizacji, na które wskazują zarówno eksperci jak i mieszkańcy, powinno być zatem rozbudowa szkół lub budowa nowej szkoły na terenie miasta Wasilków.

Dla zobrazowania jakości nauczania w szkołach zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji odniesiono się do wyników z egzaminów ósmoklasisty. W 2023 roku w gminie Wasilków średnia wyników z egzaminów ósmoklasisty (wyniki w egzaminie z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego) wynosiła 64,55%. W szkołach podstawowych obejmujących edukacją dzieci i młodzież z obszaru rewitalizacji wyniki egzaminów były porównywalne lub wyższe od średniej, odpowiednio 64,22% oraz 66,03%, co może świadczyć o wysokim potencjale edukacyjnym placówek oraz uczniów. Na obszarze rewitalizacji mieszka również mniej niż średnio w gminie uczniów sprawiających problemy wychowawcze – 11,83 na 100 uczniów w OR oraz 13,15 w gminie. Należy jednak zauważyć, że w niektórych częściach miasta liczba uczniów sprawiających problemy wychowawcze jest większa niż średnio w gminie i są to ul. Żurawia, Emilii Plater oraz Czysta. Na obszarze rewitalizacji odnotowano także niewielki wskaźnik liczby dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (1,18 na 100 uczniów przy średniej dla gminy 5,39). Uczniowie o specjalnych potrzebach mieszkają przy ul. Kryńskiej, Kościelnej, Czystej oraz Białostockiej. Lokalni eksperci wskazują jednak na istotny wzrost w ostatnich latach uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. *„Co roku coraz więcej pojawia się w naszej szkole dzieci z orzeczeniami z autyzmem, nisko funkcjonujące które wymagają stałego wsparcia. Jest to problem bo coraz więcej dzieci jest takich - to jest już udowodnione medycznie - że jeżeli matka w ciąży często korzysta z cyfrowych narzędzi to dziecko już w łonie może nabierać cech autystycznych”*. Wśród innych kategorii problemów w sferze psychofizycznej pojawia się orzeczenie lub opinia w zakresie zagrożenia niedostosowaniem społecznym. *„Tego nie było 20 lat temu. To trudne dziecko, nieakceptujące norm społecznych, ciągłe problemy w relacjach z rówieśnikami”*. Wśród powodów takiego stanu rzeczy wskazywano niewystarczającą opiekę

nad dzieckiem ze strony rodziców/opiekunów, zbyt mała atencja i uważność na dziecko. *”Nawet jak takie dziecko zostanie skierowane na terapię to często rodzice nie kontynuują, bo nie mają czasu, bo im się nie chce”*. Problemy pogłębia także fakt, iż szkoły nie są w stanie zapewnić pomocy psychologiczno-pedagogicznej odpowiadającej na tak bardzo rosnące zapotrzebowanie, część dzieci i młodzieży jest nieaktywna, zamknięta w domach, uzależniona od „ekranów”. W opinii mieszkańców biorących udział w spotkaniach oraz ekspertów lokalnych koniecznie należy zadbać o dzieci i młodzież poprzez rozwój miejsc im dedykowanych (w formie np. świetlic, miejsc aktywizacji, integracji, spędzania czasu wspólnie z rówieśnikami), wsparcie psychologiczne i pomoc w przezwyciężaniu kryzysów (uzależnienia, przemoc rówieśnicza, osamotnienie, kryzysy psychologiczne) a także rozwój dostosowanej oferty czasu wolnego pozwalającej na oderwanie się od technologii, poszerzanie horyzontów, poszukiwanie i rozwijanie pasji czy zainteresowań. *„Młodzieży brakuje miejsca, które daje jakąś swobodę realizacji działań, spotykania się, w związku z tym skupia się w ogólnodostępnych przestrzeniach i tam ich odbiór jest negatywny, ale wykorzystują te miejsca które są utworzone (młodzież zajmuje wieczorami place zabaw)”*.

„Oferta dla młodzieży potrzebna jest gdzieś poza szkołą, zróżnicowanie potrzeb młodzieży i tej grupy – wszystkich nie zaangażujemy, ale trzeba się skupić na dzieciakach w wieku od 1 do 8 klasy podstawówki, bo jak już wyjadą do Białegostoku do szkoły średniej to żeby chcieć coś robić nadal w Wasilkowie to muszą być tego nauczeni, wciągnięci w różne działania od młodszych lat”

Ostatnią już kwestią, która została poruszona w niniejszej diagnozie jest aktywność społeczna, która najczęściej mierzona jest frekwencją wyborczą mieszkańców oraz liczbą organizacji pozarządowych. Frekwencja wyborcza w wyborach parlamentarnych w 2023 roku w gminie Wasilków wyniosła 77,38%. W komisjach, w których głosowali mieszkańcy obszaru rewitalizacji frekwencja była niższa niż średnio w gminie (tabela 7), co może świadczyć o niższym zaangażowaniu społecznym mieszkańców obszaru.

Tabela 7. Frekwencja wyborcza w wyborach do Parlamentu w 2023 roku w komisjach znajdujących się na obszarze rewitalizacji.

Numer komisji	Granice	Frekwencja wyborcza
2	Wasilków ulice: Cechowa, Chabrowa, Dolna, Elektryczna, Łukasza Górnickiego, Grodzieńska, Grzybowa, Jagodowa, Jakimy, Klonowa, Kolejowa, Kościelna od nr 1 do 61 oraz 63, 64, 66, 68, 70, 72, Kupiecka, Łazienna, Łąkowa, Olszowa, Piaskowa, Polna, Projektowana, Przejazdowa, Rzemieśnicza, Rolna, Spożywcza, Staszica, Supraślska, Wielobranżowa, Wiśniowa, Wojtachowska, Grzegorza Wołowicza, Wspólna, Żurawia, Żwirowa, Antoniego Bućki	72,04%
1	Wasilków ulice: Bagienna, Białostocka, Bociana, Ciemna, Dworna, Gajna, Edwarda Godlewskiego, Tadeusza Kościuszki, Kryńska, Adama Mickiewicza, Nowa, Jana Pawła II, Pogodna, Rynek	74,91%

	Kilińskiego, Stoneczna, Wincentego Witosa, Kard. Stefana Wyszyńskiego, Zautek, Piotra Chwalczewskiego.	
4	Wasilków ulice: Błękitna, Cisowa, Czysta, Dereniowa, Jurowiecka, Kamienna, Leśna, Nadawki, Nadrzeczna, Ogrodowa, Piasta, Emilii Plater, Produkcyjna, Przemysłowa, Przytorowa, Henryka Sienkiewicza, Skrzatów, Stawowa, Torfowa, Zachodnia, Zakładowa, Zielona, Pod Dębami, Sadowa, Turzycowa.	75,67%
5	Wasilków ulice: Kościelna 62, 62/1, 65, 65A, 65B, 65C, 65D, 65E, 67, 69, 71, Krucza, Orla, Sokola	76,19%

Źródło: opracowanie własne.

Z kolei w odniesieniu do działalności mieszkańców w ramach organizacji pozarządowych obszar rewitalizacji prezentuje się pozytywnie na tle gminy, bowiem w obszarze rewitalizacji istnieje 0,18 organizacji pozarządowych /100 mieszkańców, podczas gdy w całej gminie na 100 mieszkańców przypada średnio 0,10 takich podmiotów. Wśród najbardziej rozpoznawanych organizacji działających na obszarze rewitalizacji wskazywano: Stowarzyszenie Kreatywny Wasilków, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Wasilkowskiej, Stowarzyszenie U3W, Stowarzyszenie Rodzinne „Próg Nadziei”, KS Wasilków, i in.

Zdaniem lokalnych ekspertów i mieszkańców na obszarze istnieje duży potencjał do aktywności społecznej. *„Pojawiają się nowe grupy, często uruchamiane przez osoby napływowe i powstają nowe inicjatywy i organizacje np. Klub Mam - My Mamy w Wasilkowie, Klub Gospodyń Miejskich, Klub Przedsiębiorczych Mam”*. Także większa aktywność seniorów widoczna jest wokół Wasilkowskiego Centrum Seniora, U3W czy oferty Miejskiego Ośrodka Animacji Kultury w Wasilkowie (MOAK) i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Wasilkowie, gdzie mogą skorzystać z różnych zajęć. *„W ostatnim czasie aktywność i kondycja seniorów jest lepsza niż dawniej. Teraz oferta w Wasilkowie jest szeroka to ich widać, są aktywni, angażują się ale też chcą od siebie dawać”*.

Problemem jednak jest brak na obszarze rewitalizacji dostępnych lokali w zasobach gminy, które można by przeznaczyć na funkcje społeczne i kulturalne. Obecnie MOAK funkcjonuje w prywatnym obiekcie wynajmowanym przez gminę i nie ma pewności jak długo będzie mógł tam funkcjonować. *„Są nowe grupy zainteresowane prowadzeniem działań, ale zaplecze lokalowe MOAKu jest bardzo niewielkie. Ludzie coraz chętniej chcą się aktywizować, coś realizować, jakieś warsztaty, zajęcia czy wydarzenia, ale nie ma możliwości zapewnić im miejsca na te potrzeby”*. Trudne warunki do rozwoju działalności społecznej mieszkańców na obszarze rewitalizacji wynikające z braku zaplecza i lokali mocno ogranicza działanie różnych grup artystycznych (np.), które potrzebują miejsca do ćwiczeń, ale też zaplecza do przechowywania sprzętów, instrumentów, materiałów. Brakuje także przestrzeni, która mogła by być dedykowana pod działania dla młodzieży, aktywnych mam, grup zainteresowań (np. centrum/miejsce aktywności społecznej). Rozbudowy wymaga także Wasilkowskie Centrum Seniora *„W obecnym budynku*

jest za mało miejsca, nie jest do końca funkcjonalnie i potrzeby są większe – np. przestrzeń do ćwiczeń gimnastycznych, część kuchenna kawiarniana również jest potrzebna. Miejsca jest obecnie za mało, także za mało miejsca na Dzienny Dom Pobytu”.

Absolutnym priorytetem – w opinii wszystkich uczestników spotkań partycypacyjnych w ramach pracy nad GPR - powinno być także wybudowanie miejskiego Domu Kultury pozwalającego na rozszerzenie obecnej oferty działań MOAK.

Tabela 8. Sytuacja społeczna obszaru rewitalizacji - zestawienie wskaźników

Wskaźnik	Gmina Wasilków	Obszar rewitalizacji
Zmiana liczby ludności w latach 2018 - 2023	6,7%	- 2,4%
Saldo ruchu naturalnego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2023 roku	3,39	-2,35
Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2023 roku	45,66	38,83
Odsetek osób w wieku 60+ w 2023 roku	18,5%	22,6%
Odsetek mieszkańców korzystających ze świadczeń środowiskowej pomocy społecznej w 2023 roku	2,8%	4,2%
Liczba wydanych niebieskich kart w przeliczeniu na 100 mieszkańców	0,25	0,39
Liczba rozpatrzonych spraw w Gminnej Komisji Problemów Alkoholowych na 100 mieszkańców w 2023 roku	0,17	0,21
Odsetek osób bezrobotnych w 2023 roku	2,3%	2,7%
Liczba popełnionych przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców w 2023 roku	1,96	1,86
Liczba wszystkich interwencji służb porządku publicznego na 100 mieszkańców w 2023 roku	13,4	17,6
Liczba dzieci sprawiających problemy wychowawcze na 100 uczniów w 2023 roku	11,83	13,15
Liczba dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi na 100 uczniów w 2023 roku	5,39	1,18

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Wasilków, 2024

Sfera gospodarcza

Istotnym aspektem w rozwoju obszaru rewitalizacji jest kondycja lokalnej gospodarki oraz przedsiębiorczość mieszkańców. Niedostatki w tej sferze mogą mieć znaczący wpływ na sytuację socjo-ekonomiczną mieszkańców.

W 2023 roku na obszarze rewitalizacji gminy Wasilków działało 279 podmiotów gospodarczych, co stanowiło 19% wszystkich podmiotów gospodarczych działających na terenie całej gminy. W porównaniu do roku 2018 liczba podmiotów gospodarczych wzrosła o 48%. W 2023 roku na obszarze rewitalizacji swoją działalność zarejestrowało 25 nowych podmiotów gospodarczych, a zatem liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w przeliczeniu na 100 mieszkańców przyjęła tu wartość 0,65 i była nieznacznie wyższa niż średnia dla gminy (0,55). Wskaźnik przedsiębiorczości w 2023 roku (tj. liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców) na obszarze rewitalizacji przyjął wartość 5,47 i był niższy niż średnio w całej gminie (6,08). Warto również zauważyć, że co czwarty podmiot gospodarczy (25,1%) działający na obszarze rewitalizacji w 2023 roku miał status zawieszony, co było wynikiem mniej korzystnym niż średnio w gminie (22,3%). Może to świadczyć o występowaniu pewnych trudności z prowadzeniem biznesu na lokalnym rynku. Problemy te mogą wynikać z szerszego kontekstu społeczno-ekonomicznego, wśród których należy wymienić wojnę na Ukrainie, wzrost cen energii oraz ogólny wzrost kosztów prowadzenia działalności gospodarczej (np. podniesienie płacy minimalnej, zmiany w składkach).

Zadaniem mieszkańców problemami obszaru rewitalizacji o charakterze gospodarczym jest brak dostępnych lokali pod nowe działalności czy usługi w Wasilkowie. Deficyt lokali o różnych powierzchniach bardzo mocno ogranicza możliwości rozwoju usług w stosunku do potrzeb rozwijającej się społeczności. *„Brakuje kawiarni, restauracji, nie ma miejsca gdzie można kupić buty, młodzi jadą do galerii w Białystoku, a seniorzy mniej mobilni mają w Wasilkowie z tym trudność”*. Szczególnie na obszarze rewitalizacji odczuwalny jest niedostatek usług w centrum Wasilkowa przy rynku, brakuje także miejsca na targowisko i stragany handlowe, a obecnie funkcjonujący mini rynek przy ul. Polnej charakteryzuje niska jakość przestrzeni handlowej oraz wymieszanie funkcji - w środku znajduje się lokal mieszkaniowy.

Dodatkowo w przestrzeni obszaru widoczne są opuszczone lokale usługowe, gospodarcze, gdzie prowadzona była działalność gospodarcza a teraz stoją nieużytkowane i niszczeją (m.in. ul. Białostocka - budynek banku czy zamknięty budynek po kwiaciarni, zlokalizowany w okolicach parkingu przy Urzędzie Miejskim w Wasilkowie).

Obszar rewitalizacji posiada znaczące walory przyrodnicze (m.in. zalew, tereny rekreacyjne przy rzece Supraśl), kulturowe (cenne zabytki wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków), które mogą przyciągnąć większą liczbę turystów a tym samym uruchomić potencjał do rozwoju gospodarczego obszaru. Zadaniem lokalnych ekspertów istnieje potrzeba zagospodarowania przestrzeni rekreacyjnych oraz zbudowania obiektów rekreacyjnych np. pływalnia czy hala widowiskowa, które stałyby się katalizatorem dla tworzenia nowych usług dla lokalnej społeczności i tworzenia nowych miejsc pracy.

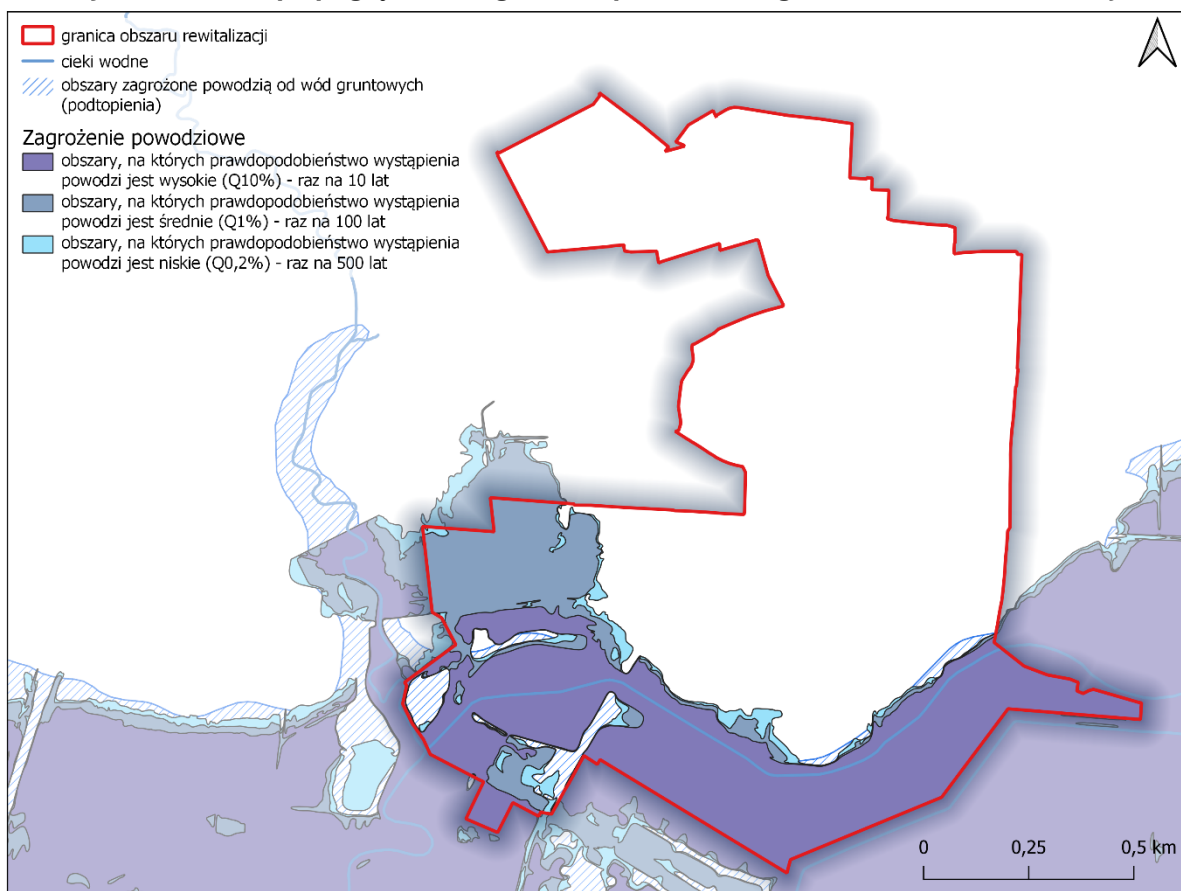

Sfera środowiskowa

W odniesieniu do problemów w sferze środowiskowej obszar rewitalizacji cechują niekorzystne wskaźniki odnoszące się do jakości powietrza. Na podstawie danych Głównego Inspektora Ochrony Środowiska (GIOŚ) za 2023 rok w mieście Wasilków wartości średniego rocznego stężenia pyłu PM_{2,5} (13,27 µg/m³) oraz średniego rocznego stężenia B(a)P (1,03 µg/m³), były wyższe niż te odnotowane średnio dla całej gminy - odpowiednio 12,78 µg/m³ i 0,87 µg/m³. Co może oznaczać, że jakość powietrza w obszarze rewitalizacji jest gorsza i stanowi wyzwanie do dalszych działań. W opinii mieszkańców wynika to z faktu, iż w centrum Wasilkowa (okolice ul. Białostockiej, Grodzieńskiej, Kościelna) istnieje wiele budynków (często stara zabudowa mieszkaniowa) „ludzie w piecach palą czymkolwiek”. Jednym ze zgłoszonych postulatów podczas spotkań ze społecznością było zwiększenie działań kontrolnych przez Urząd Miejski w zakresie monitorowania tego czym się pali w domach oraz prowadzenie działań edukacyjnych podnoszących świadomość mieszkańców w zakresie szkodliwości niskiej emisji zanieczyszczeń powietrza.

W ramach analizy środowiskowej wzięto też pod uwagę wskaźniki związane z sytuacją hydrograficzną obszaru rewitalizacji, szczególnie te odnoszące się do występowania zagrożeń powodzią i podtopieniami na tym obszarze.

Rysunek 11. Mapa poglądowa zagrożenia powodziowego w obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie: danych Hydroportal, GUGiK (BDOT10K).

Gmina Wasilków położona jest w zlewni rzeki Supraśl, która jest prawobrzeżnym dopływem Narwi.¹ Na podstawie map zagrożenia powodziowego można stwierdzić, że w południowej części obszaru rewitalizacji gminy Wasilków znajduje się obszar zagrożenia powodziowego od rzeki Supraśl, na której prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi jest wysokie - raz na 10 lat (Q10%). Dodatkowo w południowo-wschodniej części obszaru rewitalizacji znajdują się obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie (Q1%) – raz na 100 lat. Ponadto zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, na obszarze rewitalizacji występują obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie - raz na 500 lat (Q0,2%). W południowo-wschodniej części obszaru znajdują się również obszary zagrożenia powodzią od wód gruntowych. Tereny znajdujące się w ramach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią podlegają określonemu zagospodarowaniu, które zgodnie z art. 166 pkt 10 ustawy Prawo wodne nie może m.in. naruszać ustaleń planu zarządzania ryzykiem powodziowym czy stanowić zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi czy środowiska oraz utrudniać zarządzanie ryzykiem powodziowym. Na obszarach szczególnego zagrożenia powodzią zakazuje się gromadzenia ścieków, nawozów naturalnych, środków chemicznych, a także innych substancji lub materiałów, które mogą zanieczyścić wody, oraz prowadzenia przetwarzania odpadów, w szczególności ich składowania, lokalizowania nowych cementarzy (art. 77 pkt. 3 ustawy Prawo wodne). Art. 16 pkt 4 Prawa wodnego wskazuje, iż celem zarządzania ryzykiem powodziowym jest ograniczenie potencjalnych, negatywnych skutków powodzi dla życia i zdrowia ludzi, środowiska, dziedzictwa kulturowego oraz działalności gospodarczej. Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (obejmujący rzekę Supraśl przepływającą przez obszar rewitalizacji), wskazuje m.in., że najbardziej skutecznym sposobem ochrony przed powodzią jest używanie obszarów zalewowych w sposób, który minimalizuje wpływ skutków zalania.

Mając na uwadze powyższe uwarunkowanie przedsięwzięcia ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji realizowane na obszarze rewitalizacji, w tym na terenach objętych szczególnym zagrożeniem powodziowym, będą obligatoryjnie projektowane i wdrażane zgodnie z wytycznymi dotyczącymi zagospodarowania obszarów szczególnego zagrożenia powodzią. Nie będą zatem naruszać ustaleń planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza oraz planu zarządzania ryzykiem powodziowym. Tym samym przedsięwzięcia rewitalizacyjne kształtowane będą w sposób niegenerujący zagrożenia dla ochrony zdrowia ludzi, środowiska i dóbr kultury wpisanych do rejestru zabytków, bez naruszania funkcjonowania infrastruktury krytycznej i utrudniania zarządzania ryzykiem powodziowym.

Na terenie miasta występują gleby bardzo podatne na susze. Według Planu Przeciwdziałania Skutkom Suszy na obszarze rewitalizacji zidentyfikowano umiarkowane zagrożenie występowania suszy rolniczej (klasa II).

---

¹ Program Ochrony Środowiska dla gminy Wasilków na lata 2022 – 2025 z perspektywą na lata 2026 - 2029

W obszarze rewitalizacji gminy Wasilków nie występują żadne formy ochrony przyrody. Obszar sąsiaduje natomiast od północy z Puszczą Knyszyńską (obszar Natura 2000, PLB200003). Na obszarze rewitalizacji nie występują także osuwiska.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Analizując sytuację w sferze przestrzenno – funkcjonalnej pod względem stopnia przyłączenia istniejących budynków do sieci wodociągowej i kanalizacyjnej obszar rewitalizacji w Wasilkowie charakteryzuje się niższym niż przeciętnie w gminie dostępem do sieci przesyłowych, co może mieć negatywny wpływ na jakość życia mieszkańców, jak również środowisko naturalne. Liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosła tu 19,3, przy średniej dla gminy 22,7. Z kolei liczba budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców wyniosła 16,0, w porównaniu do średniej dla gminy 20,5. Z drugiej strony sieci przesyłowe w obszarze rewitalizacji były mniej awaryjne, w przeliczeniu na 100 mieszkańców liczba awarii sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wyniosła 0,18 i była to wartość niższa niż średnio w gminie 0,26.

Dostępność komunikacyjna obszaru w opinii mieszkańców oceniana jest pozytywnie „są dobre połączenia komunikacyjne z Białymstokiem – autobusy 100, 108, 142, 144. Można bez problemu dojechać”. W aspekcie komunikacyjnym problemem na obszarze rewitalizacji jest jednak duży ruch samochodowy i hałas generowany przez samochody. Sytuacja ta jest szczególnie dotkliwa przy ul. Białostockiej czy Grodzieńskiej. „Dobrze że jest obwodnica która wyrzuciła ruch wahałowy poza miasto, ale wewnątrz Wasilkowa nie ma opcji ominięcia centrum. Przybywa mieszkańców i nawet żeby dojechać do ościennych miejscowości trzeba przejechać przez centrum Wasilkowa”. Konsekwencją wzrostu liczby mieszkańców w mieście i na obszarze rewitalizacji jest także coraz większa liczba samochodów i konieczność dostosowania infrastruktury komunikacyjnej i parkingowej pod stale wzrastające potrzeby mieszkańców. Wśród zgłaszanych przez mieszkańców podczas spotkań i warsztatów postulatów w tym aspekcie pojawia się często potrzeba lepszego skomunikowania niektórych terenów w obszarze rewitalizacji m.in.: nowa droga/łącznik ul. Czysta z ul. Sienkiewicza; mostek na drugą stronę rzeki od ul. Dwornej (otwarcie na projektowane bulwary przy rzece Supraśl), przedłużenie ul. Nadbrzeżnej do ul. Emilii Plater czy nowe połączenie ul. Kościelnej z ul. Łąkową pod kątem zwiększenia dostępności komunikacyjnej do szkoły podstawowej przy ul. Polnej a także w celu otwarcia tego terenu (tzw. Starorzeczka) i wprowadzenie tam funkcji kulturalnych (dom kultury), społecznych i usługowych (lokale, handel).

Innym problemem ważnym dla mieszkańców i utrudniającym im funkcjonowanie w przestrzeni obszaru rewitalizacji jest deficyt miejsc parkingowych. Zdaniem lokalnych ekspertów wynika to z zastanego układu urbanistycznego „wąskie, małe działki, gęsta zabudowa, niektórzy nie mogą wjechać nawet na swoją działkę i zaparkować bo nie ma miejsca”. Potrzeba zapewnienia większej liczby miejsc parkingowych widoczna jest szczególnie przy miejscach i obiektach publicznych, handlowych, kulturalnych tj.:

- parking przy mini ryneczku (ul. Polna) – teren handlowy pozbawiany jest optymalnego rozwiązania parkingowego - nie ma tam gdzie zaparkować samochodu a są tam warzywniaki, cukiernia, kebab, sklep zoologiczny, itp. czyli lokalne, bardzo często odwiedzane przez mieszkańców;
- parkingi przy Miejskiej Bibliotece Publicznej oraz Wasilkowskim Centrum Seniora (ul. Białostocka) - „nie ma wystarczającej liczby miejsc parkingowych. Pobliski parking urzędowy nie odpowiada na ten problem”. „Kilka miejsc postojowych ma się pojawić przy WCS w ramach II etapu prac to odrobinę odciążą, ale tylko punktowo. Nie rozwiąże problemu w tym terenie.”;
- parkingi przy szkołach podstawowych w obszarze rewitalizacji – „Szkoła przy ul. Mickiewicza sąsiaduje z zakładem weterynaryjnym, nie ma gdzie parkować, jest duże obłożenie, mieszkańcy ul. Kościelnej też zatrzymują się na parkingu szkolnym, bo brama jest zepsuta i przez to jest cały czas otwarta”. Problem ten też dotyka szkołę podstawową i przedszkole na ul. Polnej, gdzie na parking przeznaczony jest niezagospodarowany plac. „Parking przy szkole po każdym deszczu jest zalewany, tam brakuje kanalizacji deszczowej można by tam zrobić staw”.

Dodatkowo negatywnie ocenianym przez mieszkańców czynnikiem w zakresie dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji jest zbyt mała ilość ścieżek rowerowych, które mogłyby w znacznym stopniu poprawić skomunikowanie terenów dla mieszkańców. „Przydałaby się bardziej rozwinięta sieć ścieżek rowerowych – mamy ścieżki przy głównej drodze, ale w innych miejscach jest za wąsko, część budynków/ogrodzeń znajduje się w pasie drogowym i nie ma możliwości w niektórych miejscach poszerzenia chodnika”.

Obszar rewitalizacji pełni funkcję centrum społecznego i administracyjnego zarówno dla miasta jak i dla całej gminy Wasilków. Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji mieści się szereg instytucji publicznych, w tym m.in.: Urząd Miejski, Miejska Biblioteka Publiczna, MOAK, przychodnie lekarskie, dwie szkoły podstawowe, przedszkola, a także punkty usługowe i obiekty handlowe szczególnie przy ul. Polnej, ul. Białostockiej, ul. Grodzieńskiej. „Funkcje centrum miasta przenoszą się w rejon ul. Polnej koło szkoły, tam jest sporo punktów handlowych, usługowych, ryneczek i w tym rejonie zaczyna być centrum życia społecznego”. Jednak zasadniczym problemem na który wskazywali mieszkańcy oraz lokalni eksperci to brak centralnego miejsca w mieście – rynku czy placu o charakterze centrotwórczym, integrującym mieszkańców, będącym sercem miasta. Rynek Kilińskiego zlokalizowany przy Cerkwi św. Apostołów Piotra i Pawła w Wasilkowie pełni funkcje tylko komunikacyjne, dodatkowo jest to rondo generujące bardzo duży ruch i hałas ze względu na brukową nawierzchnię. „Nasz Rynek Kilińskiego jako rondo nie spełnia funkcji rynku. Wasilków jest rozwijającym się miastem a nie mamy porządnego rynku, centralnego placu, gdzie można przyjść, spotkać się, coś zjeść, napić kawy. Ogródki na ul. Kościuszki i ul. Lipowej pojawiły się jak było zamknięcie ruchu na rondzie, ale obecnie tego teraz nie da się zrobić. Delikatnie te usługi wchodzi (np. lokal sprzedający lody), ale centrum przeniosło się tam gdzie jest Rossmann, Pepco”.

Analizując obszar rewitalizacji w sferze przestrzenno-funkcjonalnej należy także zwrócić uwagę na rozmieszczenie i dostępność usług dla mieszkańców. W tym aspekcie zarówno mieszkańcy, jak i lokalni eksperci wskazywali na następujące potrzeby:

- duże zapotrzebowanie społeczne na rozwój infrastruktury rekreacyjnej i sportowej typu: pływalnia w Wasilkowie - „*Bardzo dużo osób jest zainteresowanych pływalnią. Obecnie dzieci dowożone są przez rodziców na zajęcia z pływania do Białegostoku, tak samo dorośli*” czy hala widowiskowo-sportowa jako obiekt pozaszkolny wykorzystywany na wydarzenia nie tylko sportowe, ale także kulturalne;
- zauważalna jest potrzeba dalszej rozbudowy Wasilkowskiego Centrum Seniora, co wynika z faktu iż stale rozwija się oferta działań w WCS i zwiększa się liczba seniorów korzystających z tej oferty. „*Dużym potencjałem jest WCS oraz to, że bardzo aktywizuje seniorów. W obecnym budynku jest za mało miejsca, nie jest do końca funkcjonalnie i potrzeby są większe – np. przestrzeń do ćwiczeń gimnastycznych, część kuchenno-kawiarniana również jest potrzebna. Miejsca jest obecnie za mało, także za mało miejsca na Dzienny Dom Pobytu*”;
- brakuje miejsc, przestrzeni na realizację działań społecznych, integrację, aktywność społeczną np. świetlica osiedlowa na os. Emilii Plater, miejsca przeznaczone dla młodzieży (miejsce spotkań) czy centrum aktywności społecznej;
- dostosowanie obiektów administracji samorządowej do potrzeb rozwijającego się społeczeństwa w tym rozbudowa Urzędu Miejskiego (małe ciasne pomieszczenia, możliwość zagospodarowania poddasza obecnie nieużytkowanego) czy rozbudowy infrastruktury Zakładu Gospodarki Komunalnej, w kierunku zapewnienia sprawnego i nowoczesnego zarządzania infrastrukturą komunalną w mieście i na obszarze rewitalizacji.

Wśród potrzeb związanych z funkcjonowaniem przestrzeni na obszarze rewitalizacji bardzo często zwracano uwagę na deficyt wysokiej jakości, zagospodarowanych przestrzeni publicznych, zielonych, umożliwiających spacer, rekreację na powietrzu, aktywne spędzanie czasu wolnego. „*Wasilków jest zielony ale jedyne miejsce rozrywkowe dla seniorów z wnukami to urządzony teren zielony, plac zabaw, boisko na Lisiej Górze. W południowej części obszaru rewitalizacji jest co prawda plaża przy os. Emilii Plater, ale według niektórych mieszkańców nie jest to miejsce dla nich. Jest tam za głośno, mało ławek, miejsc do siedzenia, panuje ogólny rwetes*”. Bardzo mocno uwidoczniła się potrzeba stworzenia parku miejskiego („*ze ścieżkami edukacyjnymi, przyrodniczymi, miejscami do spacerowania. Tego bardzo brakuje w Wasilkowie*”), ale także małych mikro parków, skwerków pełniących funkcje przestrzeni sąsiedzkich zwłaszcza w osiedlach. „*Kiedyś na osiedlach nie było tak dużo samochodów, była ławeczka przy każdym bloku, gdzie można było usiąść i porozmawiać z sąsiadem. Teraz osiedla są bardziej zaludnione, jest więcej samochodów, które parkują w każdym wolnym miejscu. Ewidentnie brakuje bardziej wyciszonych, spokojniejszych miejsc zielonych typu: parki kieszonkowe, skwerki z ławeczkami, stolikami do gier planszowych. Jest duża potrzeba spotykania się*”. Dodatkowo mieszkańcy wskazywali także na zbyt małą ilość zieleni w mieście – szczególnie przy drogach „*Mało jest zieleni przy drogach. Zlikwidowano też piękny skwer ze starodrzewem przy budowie ronda przy cerkwi – teraz jest tam wybrukowany plac*”.

W odniesieniu do sfery przestrzenno-funkcjonalnej obszar rewitalizacji charakteryzuje się ogromnym potencjałem rozwojowym. Przeprowadzony spacer badawczy (wizja lokalna) obszaru umożliwił zidentyfikowanie szczególnie ważnych terenów dla prowadzonego procesu rewitalizacji m.in.:

- wykorzystanie zaniedbanych terenów tzw. starorzecza - teren zlokalizowany w obszarze rewitalizacji, w centralnej części miasta, który zdaniem mieszkańców powinien zostać poddany rewitalizacji i przeznaczony na utworzenie nowego, wielofunkcyjnego centrum Wasilkowa. *„Zielone, niewykorzystane centrum Wasilkowa. Jest ciek wodny, są torfy, wzdłuż cieku mógłby być ładny park linearny naturalny. Część terenów przeznaczonych pod obiekty kultury, użyteczności publicznej, handel”.*
- kontynuacja zagospodarowania i uporządkowania terenu wokół zalewu. W 2024 r. ukończona zostanie inwestycja dotycząca północnej części obiecująca urządzenie plaży, budowa tężni, parkingu, wypożyczalnia sprzętu, sanitariaty. Do dalszej realizacji pozostaje kolejny etap prac po południowej stronie zalewu (m.in. piętrowa przystań, mała architektura, parkingi, zieleni);
- niewykorzystane w pełni tereny nad rzeką Supraśl. W wyniku prowadzonych dotychczas działań rewitalizacyjnych została utworzona plaża miejska przy rzece Supraśl od strony osiedla Emilii Plater. Konieczne jest dalsze zagospodarowanie i urządzenie terenów przy rzece w formie swoistych bulwarów – w typie linearnego nadbrzeża, z uporządkowaną zielenią, ścieżkami spacerowymi, placami zabaw, miejscem do odpoczynku;
- niezaniebane tereny wokół stawów przy ul. Jurowieckiej, które w opinii mieszkańców powinny być zagospodarowane w kierunku enklawy przyrodniczej z możliwością obserwacji przyrody, ścieżkami edukacyjnymi czy niezagospodarowany skwer przy ul. Kruczej.

Ważnym czynnikiem analizowanym w ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej jest dostosowanie przestrzeni publicznych oraz obiektów do możliwości osób z ograniczeniami w poruszaniu się. W kontekście włączenia społecznego osób ze specjalnymi potrzebami kluczowe jest zapewnienie dostępności do budynków instytucji publicznych i społecznych dla tych grup. W obszarze rewitalizacji zlokalizowana jest większość budynków użyteczności publicznej (15 obiektów) znajdujących się w mieście Wasilków. Większość z nich posiada miejsca parkingowe dedykowane osobom z niepełnosprawnościami (ok. 75%) czy dostosowane wejście (podjazd). Jednak stopień dostosowania budynków użyteczności publicznej do osób z niepełnosprawnościami przy niektórych ulicach obszaru rewitalizacji nadal nie był wystarczający. Przy ulicach: Henryka Sienkiewicza, Nadrzecznej i Żurawiej żaden z budynków nie posiadał wyznaczonych miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami. W opinii przedstawicieli środowiska senioralnego na obszarze rewitalizacji (ale i w całym mieście) brakuje miejsc przystankowych, miejsc do przysiadania, gdzie można postawić obok zakupy, odpocząć. *„Szczególnie ta potrzeba jest zauważalna wzdłuż ul. Polnej, która jest długą ulicą i tam nie ma żadnej ławki, a jest to główny trakt z którego korzystają osoby aby dotrzeć do ryneczku czy na zakupy”.* Problemem jest także niedostosowanie infrastruktury pieszej oraz rekreacyjnej pod

potrzeby osób poruszających się na wózkach. *„Plaża przy rzece Supraśl nie ma dostępu dla wózka, plac zabaw bez urządzeń dostosowanych dla dzieci poruszających się na wózkach”.*

Sfera techniczna

Do negatywnych zjawisk technicznych zaliczyć można degradację stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i dostępności dla osób o szczególnych potrzebach.

Na obszarze rewitalizacji występuje wiele budynków drewnianych, przedwojennych często stanowiących mienie pożydowskie, różnie usytuowanych względem ulicy (kalenicą, ścianą szczytową), co dodatkowo wprowadza chaos w odbiorze tej przestrzeni. Znaczna część tych budynków znajduje się w złym stanie technicznym, posiadają stare piece kaflowe i według ekspertów wiele z nich nie nadaje się do modernizacji. *„Budynki drewniane nie nadają się w dużej mierze do remontu – jakość ich jest taka że remonty są trudne i nieefektywne finansowo”.* Właściciele nawet jeśli chcą inwestować, remontować budynek „zderzają się” z zapisami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który przy obecnej zabudowie i odległościach ogranicza przeprowadzenie standardowych inwestycji. Większość decyzji co do lokalizacji okien musi być uzgadniana jako odstępstwo i jest to trudniejsza procedura.

Niewątpliwym problemem obszaru rewitalizacji w sferze technicznej jest także widoczna degradacja budynków komunalnych zlokalizowanych przy ul. Białostockiej czy Grodzieńskiej, które według lokalnych ekspertów znajdują się w bardzo złym stanie technicznym *„Małe, ciasne, duże zawilgocenie, zagrzybione, okna się nie otwierają, piece do ogrzewania, do tego robactwo. Nie ma przystosowania do osób z niepełnosprawnościami czy seniorów, nie mają łazienek, toalet. Warunki urągające godności człowieka”.* Zauważalna jest zatem potrzeba poprawy warunków zamieszkania w lokalach komunalnych poprzez modernizację istniejących i/lub wybudowanie nowych bloków komunalnych w innej części miasta. Dodatkowym problemem jest fakt, iż w prawie każdym budynku znajdują się pojedyncze lokale wykupione przez osoby prywatne. Sytuacja ta rodzi problemy dotyczące np. remontowania części wspólnych lub uwolnienia całego budynku pod inne potrzeby (usługi, handel, funkcje społeczne) w sytuacji przeniesienia lokatorów do nowych lokali komunalnych. Na obszarze rewitalizacji widoczne są potrzeby związane nie tylko z modernizacją budynków, ale również z poprawą energooszczędności budynków mieszkalnych. Udział pieców do wymiany w ogólnej liczbie budynków na obszarze wynosi 19,95% i jest to wartość wyższa niż średnio w gminie (13,57%). Ponadto w przestrzeni obszaru występują budynki zaniedbane (pojedyncze domy jednorodzinne w środku osiedla Emilii Plater), część pustostanów jak np. budynek przy ul. Rynek Kilińskiego 1 a także budynki pokryte azbestem.

Innym istotnym aspektem w sferze technicznej jest zapewnienie dostępności obiektów dla osób ze specjalnymi potrzebami. Zlokalizowane na obszarze rewitalizacji budynki użyteczności

publicznej w zdecydowanej większości wyposażone są w odpowiednią infrastrukturę np. toalety dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Problem ten dotyczy części budynków mieszkalnych wielorodzinnych, które są całkowicie lub nie w pełni dostosowane do osób ze szczególnymi potrzebami. W opinii lokalnych ekspertów sytuacja ta się stopniowo poprawia. *„Bloki są 20-25 letnie, pierwsze bloki to były bloki zakładowe, windy nie wszędzie są. Jest potrzeba dostosowywania i to się dzieje sukcesywnie, zwłaszcza w sytuacji kiedy jest zgłoszenie, że w lokalu zamieszkuje osoba z ograniczeniami ruchowymi, wówczas staramy się dostosować budynek poprzez montaż windy czy podjazdu”*. Ponadto zauważalna jest potrzeba dostosowania budynku świetlicy osiedlowej zlokalizowanej na osiedlu Emilii Plater do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W budynku działa stowarzyszenie Kreatywny Wasilków zajmujący się wsparciem osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin.

W zakresie analizy sfery technicznej należy także zwrócić uwagę na obiekty zabytkowe, które z jednej strony stanowią duży potencjał kulturowy, budujący tożsamość lokalną, czy potencjał turystyczny. Z drugiej jednak strony występowanie zabytków wiąże się z koniecznością ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z ich utrzymaniem i konserwacją. Obszar rewitalizacji wyróżnia się istotnie na tle Gminy Wasilków pod względem liczby obiektów zabytkowych przypadających na 1 km². Średnio w Gminie na km² przypada 2,39 obiektów zabytkowych podczas gdy w samym mieście aż 9,41 obiektów. W obszarze rewitalizacji w gminie Wasilków znajdują się cztery obiekty zabytkowe wpisane do Rejestru Zabytków:

- Kościół Parafialny pw. Przemienienia Pańskiego (ul. Kościelna 57);
- Kościół pw. Najświętszej Marii Panny Matki Miłosierdzia (ul. Białostocka 1);
- Dzwonnica – brama z XIX w. (ul. Rynek Kilińskiego);
- Zespół Cerkwii prawosławnej pw. św. Apostołów Piotra i Pawła (ul. Rynek Kilińskiego).

Tabela 9. Podsumowanie wskaźników dla sfer pozaspółecznych dla obszaru rewitalizacji

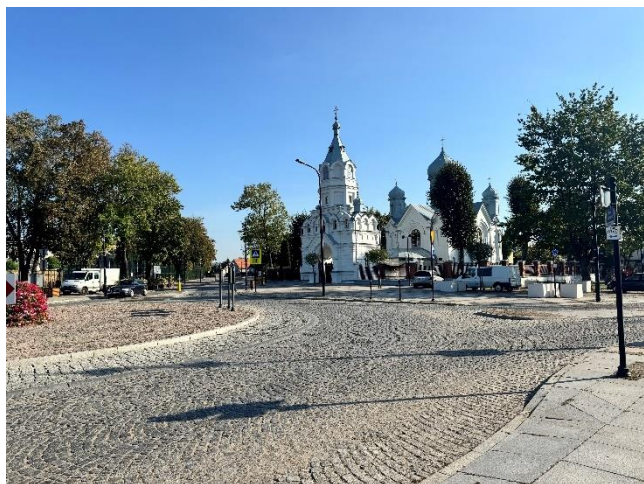
Sfera	Wskaźnik	Gmina Wasilków	Obszar rewitalizacji
Gospodarcza	Wskaźnik przedsiębiorczości (liczba aktywnych podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 100 mieszkańców) w 2023 roku	6,08	5,47
	Udział zawieszonych podmiotów gospodarczych w ich ogólnej liczbie w 2023 roku	22,3%	25,1%
	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2023 roku	0,55	0,65

Środowiskowa	Wartości średniego rocznego stężenia pyłu PM _{2,5}	12,78 µg/m ³	13,27 µg/m ³
	Wartości średniego rocznego stężenia BaP	0,87 µg/m ³	1,03 µg/m ³
Przestrzenno-funkcyjna	Liczba budynków podłączonych do sieci wodociągowej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2023 roku	22,7	19,3
	Liczba budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej w przeliczeniu na 100 mieszkańców w 2023 roku	20,5	16,0
	Roczna liczba awarii sieci wodociągowo-kanalizacyjnej na OR na 100 mieszkańców w 2023 roku	0,26	0,18
Techniczna	Udział liczby pieców do wymiany/budynków z nieekologicznymi źródłami ciepła w ogólnej liczbie budynków (%) w 2023 roku	13,57	19,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UG Wasilków, 2024

Dokumentacja zdjęciowa obszaru rewitalizacji – wybrane przestrzenie

Rysunek 12. Rynek Kilińskiego – przestrzeń komunikacyjna, brak funkcji centrum

Rysunek 13. Teren zielony przy ul. Grodzieńskiej – potencjał do wykorzystania pod przestrzeń publiczną.

Rysunek 14. Teren przy Szkole Podstawowej ul. Polna – niska jakość otoczenia.

Rysunek 15. Teren przy Szkole Podstawowej ul. Polna – niska jakość otoczenia, zaniedbana, niewykorzystana przestrzeń

Rysunek 16. Teren rekreacyjny przy rzece Supraśl tzw. Cypel.

Rysunek 17. Tereny przy rzece Supraśl – potencjał do wykorzystania pod funkcje rekreacyjne.

Rysunek 18. Zagospodarowana część północna na funkcje rekreacyjne

Rysunek 19. Zalew w Wasilkowie – potencjał do wykorzystania pod funkcje rekreacyjne.

Rysunek 20. Niska jakość otoczenia i zdegradowany plac zabaw przy Przedszkolu Słonecznym

Rysunek 21. Budynek świetlicy osiedlowej – niedostosowany do potrzeb osób z niepełnosparwnościami.

Rysunek 22. Niska estetyka zabudowy przestrzeni centralnej obszaru.

Rysunek 23. Brak ładu przestrzennego i zdegradowanego obiektu mieszkalnego (pustostan).

Wyniki badań społecznych dla obszaru rewitalizacji

Charakterystyka respondentów

Ankiety dla obszaru rewitalizacji wypełniło 204 osoby, z czego zdecydowana większość (84%) zadeklarowała, że mieszka w obszarze miasta Wasilków. Mieszkańcy innych obszarów zamieszkania stanowili razem mniej niż 20% całej próby i zamieszkiwali kolejno: Studzianki I (8

osób), Dąbrówki, Nowodworce, Sochonie (po 5 osób) oraz Sielachowskie Osowicze i Studzianki II (po 3 osoby).

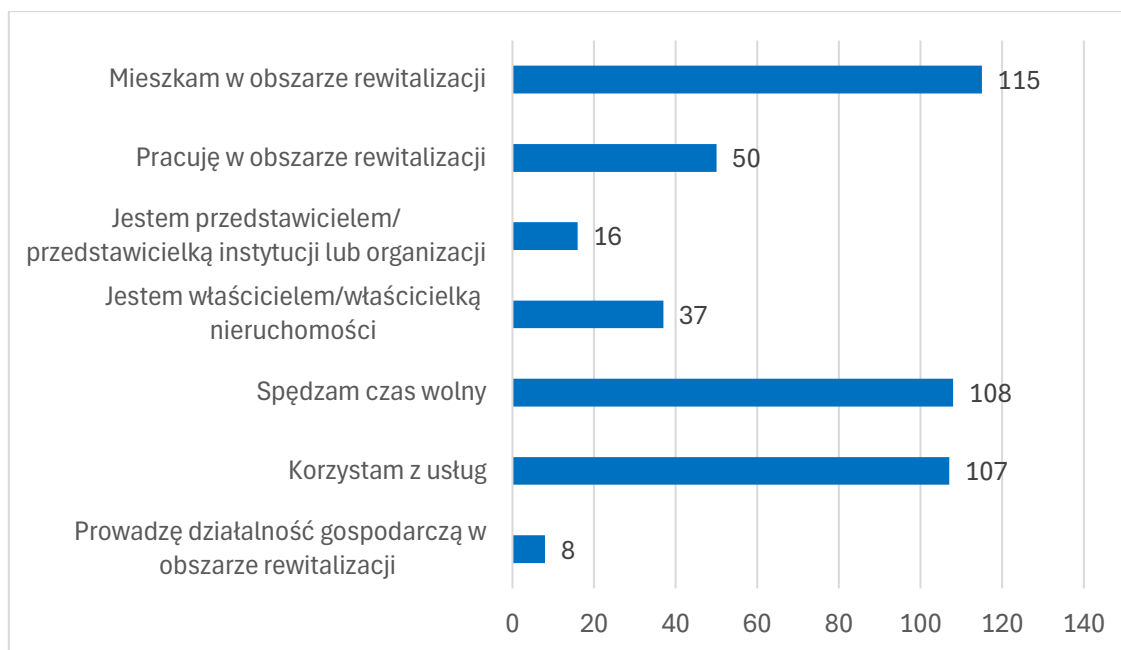
Tabela 10. Miejsce zamieszkania badanych

Nazwa jednostki	Liczba respondentów
Wasilków – miasto	172
Studzianki I	8
Dąbrówki	5
Nowodworce	5
Sochonie	5
Sielachowskie Osowicze	3
Studzianki II	3
Mieszkam poza Gminą Wasilków	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=204

Analizując związek ankietowanych z obszarem rewitalizacji można zauważyć, że ankietę wypełniły głównie osoby, które mieszkają w tym obszarze, spędzają tam czas wolny bądź korzystają z usług. Wszystkie te kategorie wybrało ponad 100 ankietowanych. Dodatkowo, około ¼ osób jest związana z obszarem rewitalizacji poprzez pracę.

Wykres 1. Związek ankietowanych z wybranym podobszarem

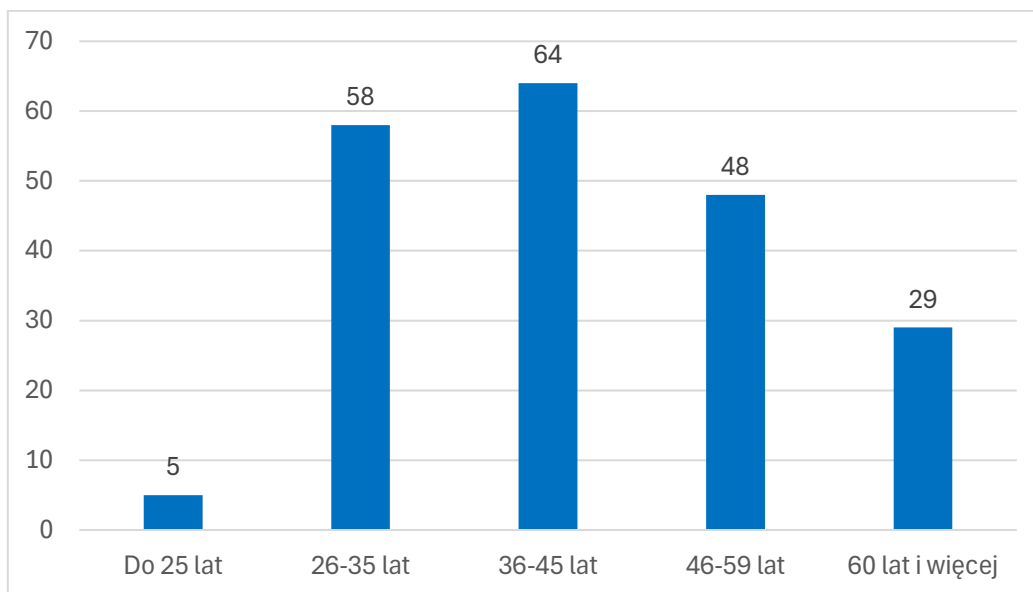

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=204.

Respondenci mogli wybrać więcej niż 1 odpowiedź.

Rozkład wieku respondentów pokazuje, że najwięcej osób biorących udział w badaniu należało do grup wiekowych 36-45 lat (64 osoby) oraz 26-35 lat (58 osób). Nieco mniej liczną grupą były osoby w wieku 46-59 lat. Najmniejszą grupą są osoby do 25 roku życia, co może mieć wpływ na wyniki ankiety pod kątem reprezentowania potrzeb najmłodszego pokolenia mieszkańców obszaru rewitalizacji.

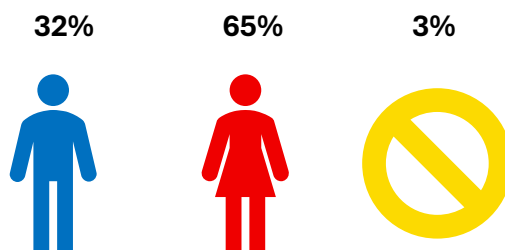
Wykres 2. Wiek respondentów

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=204

W grupie respondentów dominują kobiety (65%), natomiast mężczyzn było około połowę mniej. 3% ankietowanych wybrało odpowiedź „inne/odmowa”. Taka sytuacja może wskazywać, że wyniki będą oddawały bardziej perspektywę kobiet.

Rysunek 24. Płeć badanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=204

Osoby badane mogły wybrać opisujące ich cechy charakterystyczne, wyróżnione w tabeli poniżej. Ponad ¼ respondentów scharakteryzowała się jako rodzic bądź kobieta w ciąży, a ¼ jako seniora/seniorkę. Grupy te są stosunkowo liczne, porównując je do grup osób z niepełnosprawnościami i tych, które mają problemy z poruszaniem się, co może wskazywać, że

ich perspektywa będzie odpowiednio silniej reprezentowana w wynikach badania. Ponad połowa badanych nie identyfikuje się z żadną wymienioną grupą.

Tabela 11. Cechy charakterystyczne badanych

Charakterystyka	Liczba respondentów
Jestem rodzicem małego dziecka/ małych dzieci/kobietą w ciąży	66
Jestem seniorem/seniorką	42
Jestem osobą z niepełnosprawnością/-ami	6
Mam problemy z poruszaniem się	3
Żadne z powyższych	111

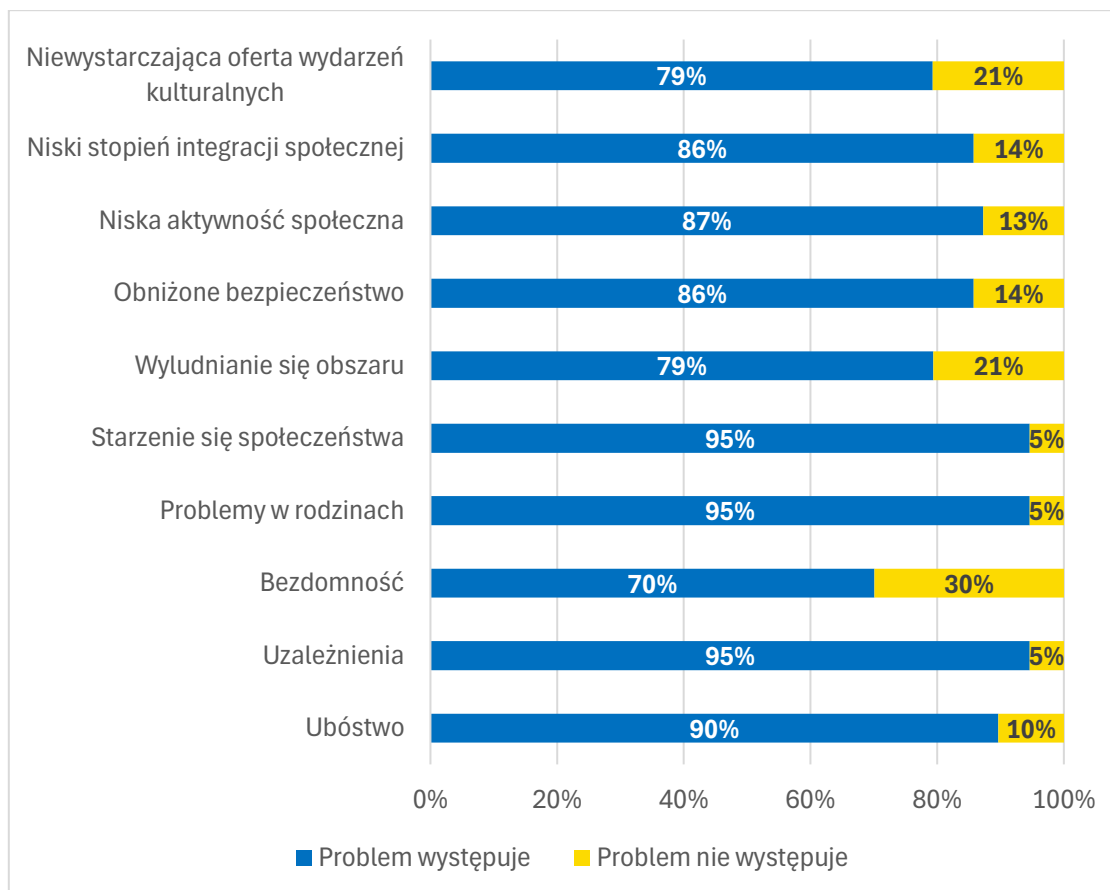
Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=204.

Respondenci mogli wybrać więcej niż 1 odpowiedź.

Charakterystyka obszaru rewitalizacji pod względem występowania problemów

Głównymi problemami społecznymi występującymi na obszarze rewitalizacji w opinii ankietowanych są: starzenie się społeczeństwa, problemy w rodzinach oraz uzależnienie. Problemy te wskazało aż 95% ankietowanych. Zdecydowanie najrzadziej wybierana była natomiast bezdomność (70%).

Wykres 3. Występowanie problemów społecznych w obszarze rewitalizacji

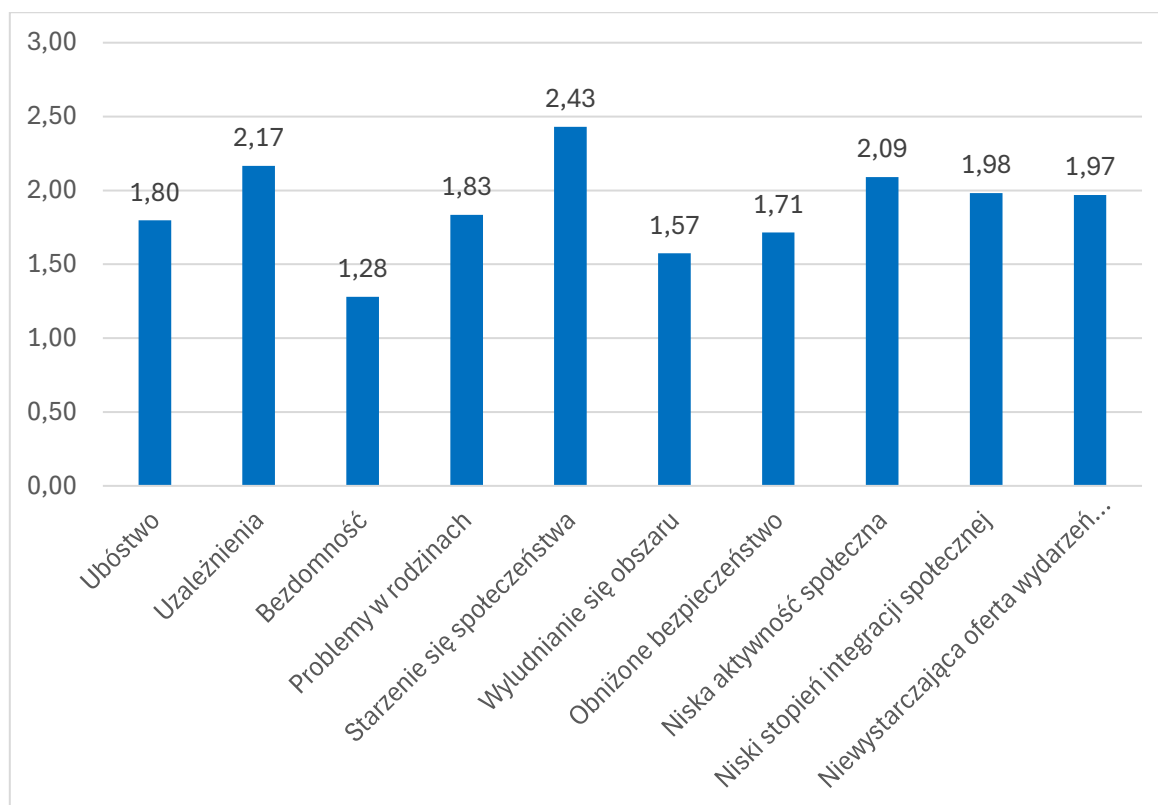

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=204

Zadaniem ankietowanych problemy związane z uzależnieniami były zauważane najczęściej przy ul. Kościelnej, Grodzieńskiej czy Białostockiej, a także na ul. Emilii Plater i w jej okolicach, gdzie w opinii ankietowanych występują nie tylko problemy z nadużywaniem alkoholu ale także z aktami wandalizmu. Konsekwencją tej sytuacji jest zmniejszenie poczucia bezpieczeństwa na tych obszarach.

Poza określeniem, czy dany problem występuje, badani mieli wskazać jego natężenie w skali od niskiego do wysokiego (od 1 do 3). Problemem o zdecydowanie najwyższym średnim natężeniu jest starzenie się społeczeństwa (2,43), uzależnienia (2,17) oraz niską aktywność społeczną (2,09). Jak widać, problemy zauważane przez mieszkańców są też tymi, których natężenie oceniane jest wysoko, co warto wziąć pod uwagę podczas działań rewitalizacyjnych. Problemy w rodzinach, choć były wskazywane jako problem istniejący przez blisko 95% respondentów, nie zostały ocenione tak wysoko pod względem natężenia.

Wykres 4. Zbiorcza ocena natężenia poszczególnych problemów społecznych

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

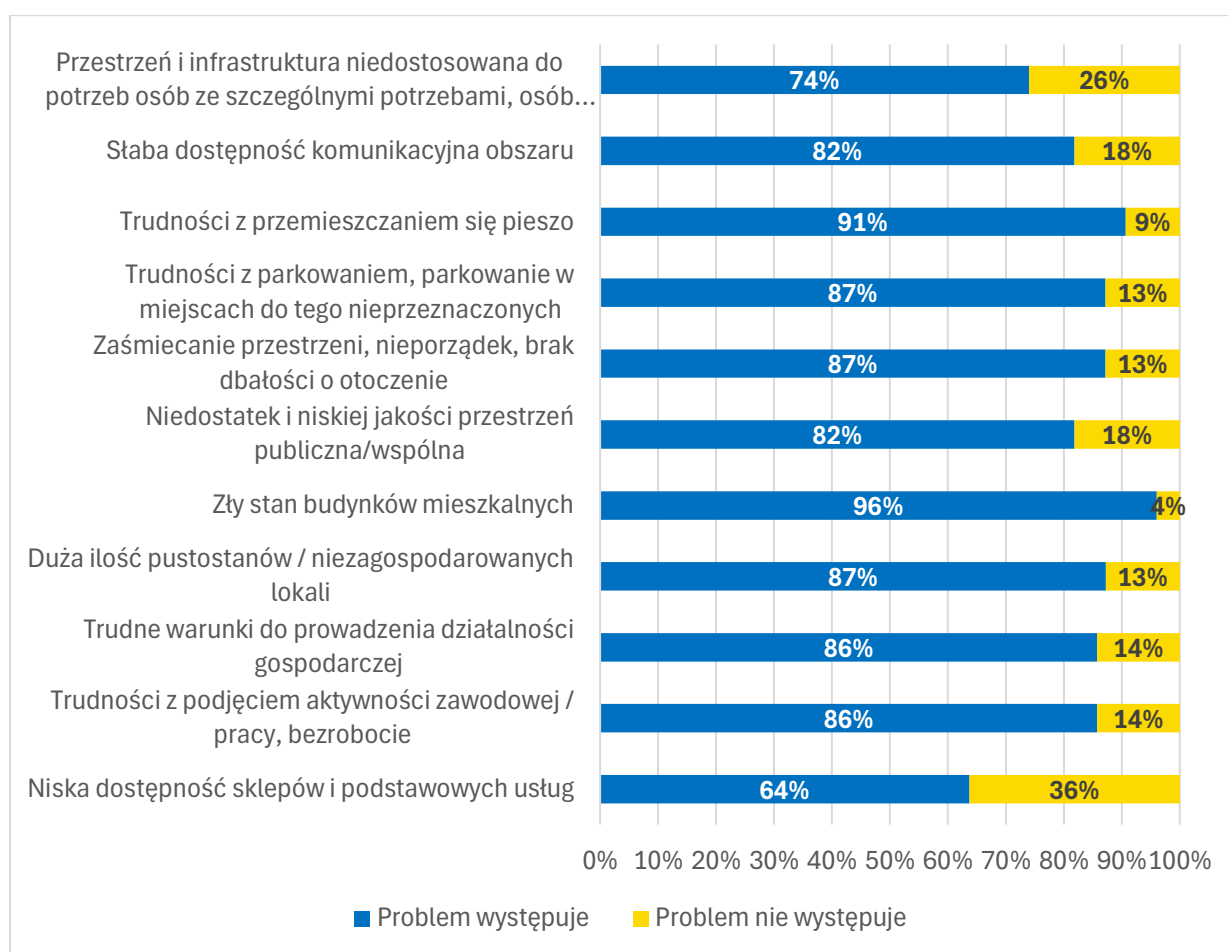
Poza problemami społecznymi, ankietowani mieli określić które ze wskazanych problemów przestrzennych, środowiskowych i gospodarczych występują ich zdaniem na obszarze rewitalizacji. Najczęściej wskazywanym problemem był zły stan budynków mieszkalnych (96%) i trudności z przemieszaniem się pieszo (91%). Respondenci najczęściej wskazywali, że zły stan

budynków szczególnie zauważany jest przy ul. Emilii Plater, Białostockiej, Grodzieńskiej i Kościelnej (które cechuje także znacząca ilość niezagospodarowanych lokali). Natomiast trudności z przemieszczaniem się pieszo wskazywano przy ul. Polnej i Emilii Plater.

Innymi często zauważanymi przez mieszkańców problemami są trudności z parkowaniem oraz zaśmiecanie i zaniedbanie przestrzeni (po 87% wskazań). Pierwszy problem widoczny jest przy ul. Polnej, Kościelnej i Wojtachowskiej, natomiast drugi w okolicach zalewu, rzeki oraz szkoły podstawowej.

Większość pozostałych problemów została wskazana przez ponad 80% ankietowanych – wyjątkiem jest niedostosowanie przestrzeni do osób ze szczególnymi potrzebami (74%) oraz niska dostępność sklepów i podstawowych usług (64%).

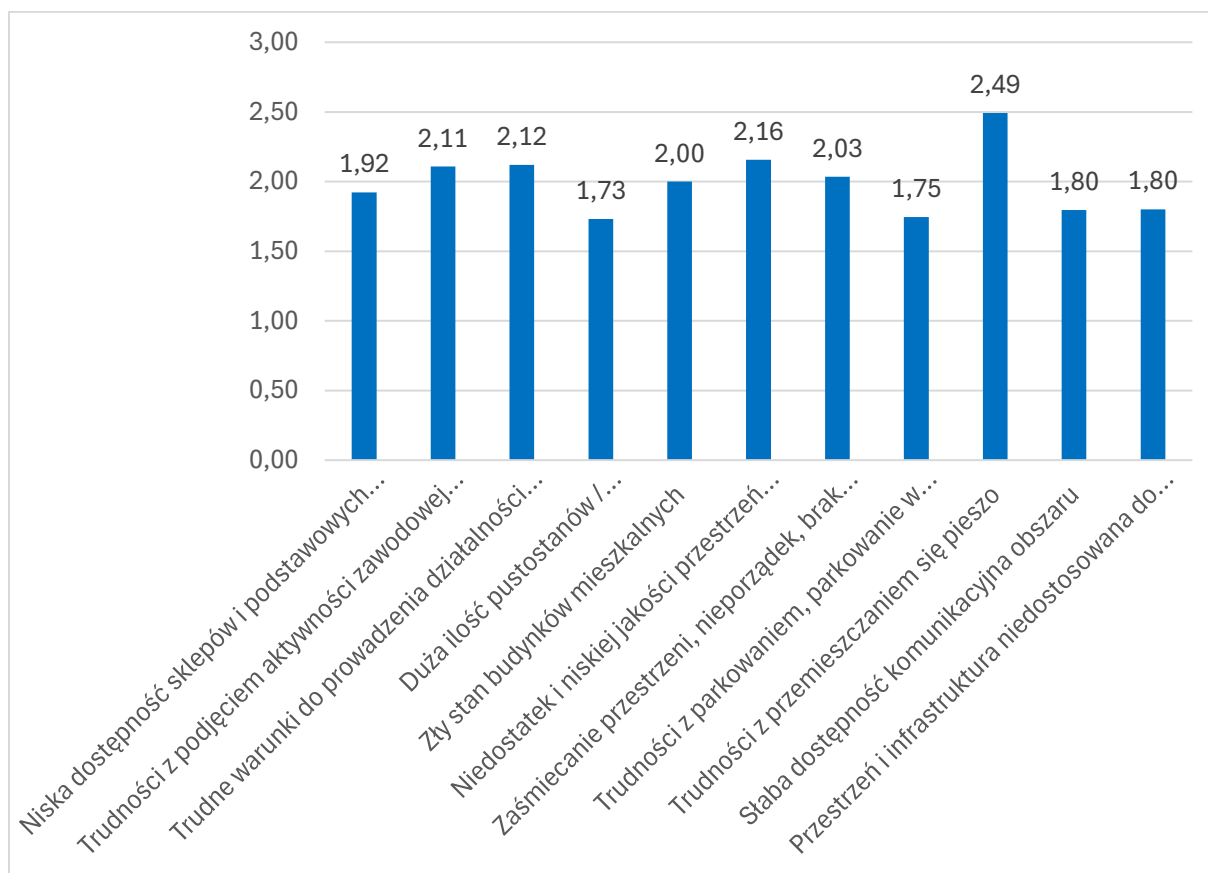
Wykres 5. Występowanie problemów przestrzennych, środowiskowych i gospodarczych

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, N=204

Analiza średniego natężenia poszczególnych problemów wskazuje, że natężenie większości z nich jest większe niż średnie. Trudności z przemieszczaniem się pieszo to problem, który był drugim pod względem ilości wskazań, a pod względem średniej oceny natężenia plasuje się na pierwszym miejscu z wynikiem 2,49. Inne problemy, których natężenie jest powyżej średniego, to kolejno: niedostatek i niska jakości przestrzeni publicznej (2,16), trudne warunki do prowadzenia działalności gospodarczej (2,12) oraz trudności z podjęciem aktywności zawodowej (2,11).

Wykres 6. Zbiorcza ocena natężenia poszczególnych problemów przestrzennych, środowiskowych i gospodarczych

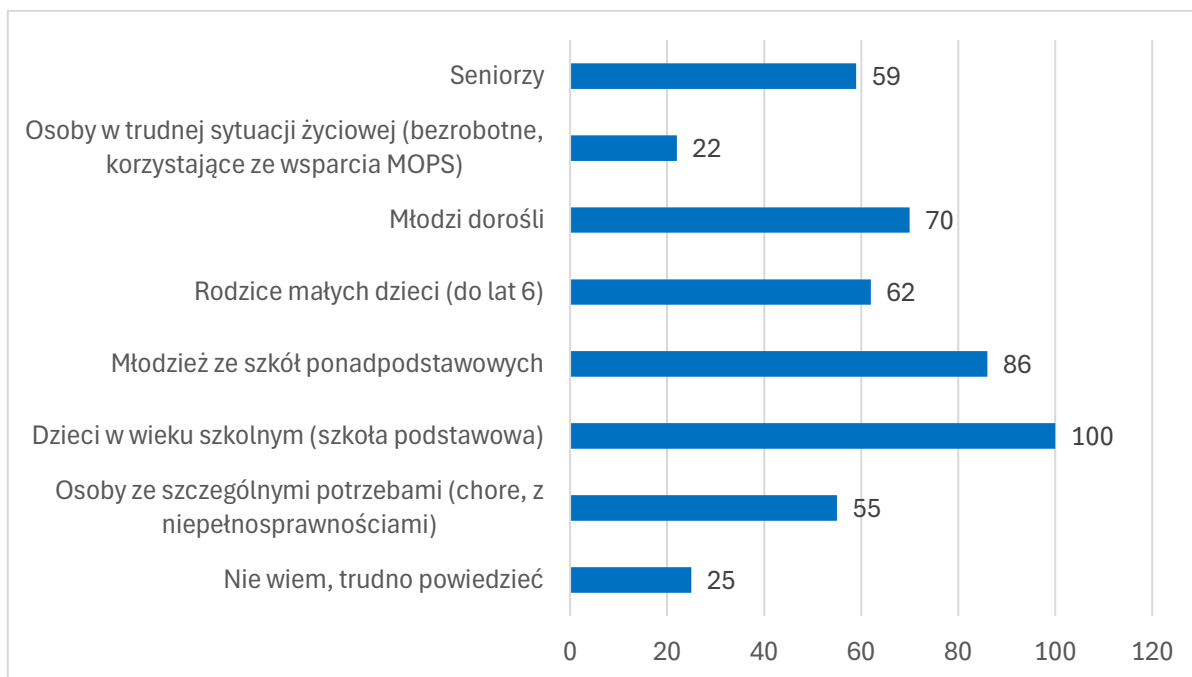

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego

Najczęściej wskazywanymi przez ankietowanych miejscami z dużym natężeniem problemów, niezależnie od ich typu, były ulice Emilii Plater, Kościelna, Polna, Suprańska, Białostocka oraz Wojtachowska, co oznacza, że warto wziąć je pod uwagę planując działania rewitalizacyjne.

Według blisko 50% ankietowanych wsparcie w ramach rewitalizacji powinno być kierowane do dzieci ze szkół podstawowych, którym brakuje głównie infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. Ponad 1/3 badanych jako grupy potrzebujące wsparcia wskazała młodzież ze szkół ponadpodstawowych oraz młodych dorosłych. W opinii respondentów grupom tym ma szczególnie brakować zajęć pozalekcyjnych (w tym zajęć sportowych) oraz miejsc do integracji i spotkań. Około 1/4 ankietowanych uważa, że wsparcie powinno także dotyczyć osób ze szczególnymi potrzebami oraz seniorów w zakresie działań zwiększających ich integrację, tworzenie miejsc dostosowanych do ich potrzeb, poprawę infrastruktury oraz organizację dodatkowych aktywizujących zajęć.

Wykres 7. Grupy społeczne, które powinny być wspierane na obszarze rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, respondenci mogli wybrać maksymalnie 2 odpowiedzi.

Potencjały obszaru rewitalizacji w opinii respondentów badania

Poza problemami obszaru rewitalizacji ankietowani mieli ocenić, jakie potencjały tego obszaru dostrzegają. Najczęściej wskazywanym potencjałem były walory przyrodnicze. Ankietowani doceniają bliskość terenów zielonych, w szczególności tereny nad zalewem i rzeką Supraśl (w tym urządzonej plażę przy rzece). Według ankietowanych, są to dobre miejsca do spędzania czasu wolnego, jednak ich potencjał nie jest w pełni wykorzystany i istnieje możliwość ich dalszego rozwoju. Ponadto wskazywane były również kwestie związane z infrastrukturą usługową (dostępność i bliskość sklepów, aptek itp.), dobrym skomunikowaniem obszaru (pod względem komunikacji miejskiej, ale także bliskości dużego ośrodka – Białegostoku) oraz dbaniem o infrastrukturę drogową (dobre oświetlenie w centrum, w sezonie zimowym regularne odśnieżanie).

Ankietowani mieli możliwość określenia, jakie rodzaje przedsięwzięć pozwolą ich zdaniem ograniczyć negatywne zjawiska społeczne i gospodarcze w obszarze rewitalizacji. Wśród odpowiedzi dominowały przedsięwzięcia związane ze stworzeniem miejsc spotkań integrujących mieszkańców (51%). 42% ankietowanych uważa, że zwiększenie poziomu bezpieczeństwa publicznego to istotne przedsięwzięcie, które mogłoby ograniczyć negatywne zjawiska w obszarze rewitalizacji. Wysoko ocenione zostały także przedsięwzięcia dotyczące promocji przedsiębiorczości (39%) i realizacji programów aktywizacji i integracji (38%).

Wykres 8. Rodzaje przedsięwzięć, które mogą ograniczyć negatywne zjawiska społeczne i gospodarcze w obszarze rewitalizacji w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, % nie sumują się do 100
- respondenci mogli wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi.

Z kolei najczęściej wybieranymi przedsięwzięciami, które według respondentów mogłyby ograniczyć negatywne zjawiska środowiskowe i przestrzenno-funkcjonalne w obszarze rewitalizacji są natomiast: poprawa jakości przestrzeni publicznej (47%), rozbudowa lub modernizacja infrastruktury edukacyjnej (45%) oraz sportowej (44%).

Wykres 9. Rodzaje przedsięwzięć, które mogą ograniczyć negatywne zjawiska środowiskowe i przestrzenno-funkcjonalne w obszarze rewitalizacji w opinii badanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie badania ankietowego, % nie sumują się do 100
- respondenci mogli wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi.

Główne problemy, potrzeby i potencjały obszaru rewitalizacji

Problemy i potrzeby obszaru rewitalizacji

- Wzrastająca grupa osób w wieku senioralnym (22,6% mieszkańców obszaru rewitalizacji w 2023 r.) wymagających zapewnienia odpowiedniej oferty opiekuńczej, wspomagającej seniorów w codziennym funkcjonowaniu a także oferty działań aktywizujących tę grupę społeczną. **Potrzeba poszerzenia oferty Wasilkowskiego Centrum Seniora oraz oferty zajęć dedykowanych seniorom.**
- Nasilające się trudności w funkcjonowaniu dzieci i młodzieży w środowisku rówieśniczym, szkolnym oraz rodzinnym wynikające z m.in. z zaburzeń w relacjach rodzinnych, nieporadności opiekuńczo-wychowawczej rodziców/opiekunów, uzależnień cyfrowych i pogorszeniu się kondycji psychicznej dzieci i młodzieży. **Potrzeba większej uwagi na tę grupę społeczną poprzez rozwój miejsc do spotkań, aktywizacji, spędzania czasu wspólnie z rówieśnikami oraz rozwój dostosowanej do ich potrzeb oferty czasu wolnego.**
- Niedostosowana infrastruktura edukacyjna do potrzeb rozwijającej się społeczności, przeludnione szkoły, zdegradowana infrastruktura przyszkolna, plac zabaw przy przedszkolu. **Potrzeba poprawy warunków technicznych i infrastruktury w szkołach i przedszkolach w obszarze rewitalizacji.**
- Brak na obszarze rewitalizacji budynku domu kultury. Obecnie MOAK funkcjonuje w obiekcie wynajmowanym przez gminę. **Potrzeba wybudowania miejskiego Domu Kultury** pozwalającego na rozszerzenie obecnej oferty działań MOAK.
- **Trudne warunki do rozwoju działalności społecznej mieszkańców na obszarze rewitalizacji** wynikające z braku zaplecza i lokali dostępnych w zasobach gminy, co ogranicza działanie różnych grup aktywizujących się mieszkańców.
- Brak centralnego miejsca w mieście o charakterze rynku czy placu będącego sercem miasta, przyciągającym mieszkańców. **Potrzeba wzmocnienia funkcji centrotwórczych obszaru, wykorzystanie potencjału terenu tzw. starorzecza.**
- Niezaspokojone potrzeby mieszkańców w zakresie dostępu do oferty rekreacyjnej, sportowej wynikające z braku odpowiednich obiektów. **Potrzeba rozwoju atrakcyjnej całorocznej infrastruktury rekreacyjnej.**
- Niska aktywność społeczna mieszkańców (opinia 87% respondentów) oraz **niewykorzystany potencjał miejsc odnowionych w obszarze rewitalizacji do integracji i ożywienia społecznego.** **Potrzeba stworzenia atrakcyjnych wydarzeń kulturalnych, aktywizujących, integrujących, które ożywią ważne dla mieszkańców miejsca i przestrzenie w obszarze.**
- Problemy komunikacyjne wynikające z dużego natężenia ruchu w obszarze rewitalizacji (centrum Wasilkowa, główna oś drogowa ul. Białostocka, Grodzieńska) oraz **deficyt miejsc parkingowych** szczególnie przy obiektach publicznych (szkoły, przedszkola, mini rynek, obiekty handlowe).

Potrzeba dostosowania infrastruktury parkingowej pod stale wzrastającą liczbę samochodów oraz lepszego skomunikowania niektórych terenów w obszarze rewitalizacji.

- Występujące bariery dostępnościowe na obszarze rewitalizacji. Potrzeba **lepszego dostosowania obiektów, przestrzeni publicznych, placów zabaw pod kątem osób z niepełnosprawnościami**.
- Deficyt wysokiej jakości, zagospodarowanych przestrzeni publicznych, zielonych, umożliwiających spacer, rekreację na powietrzu, aktywne spędzanie czasu wolnego. **Potrzeba stworzenia parku miejskiego, dalszego zagospodarowania zalewu, terenów przy rzece Supraśl, stawów przy ul. Jurowieckiej, wprowadzanie dodatkowej zieleni w obszar rewitalizacji**.
- **Niedostosowane obiekty administracji samorządowej** do aktualnych potrzeb rozwijającego się miasta i konieczności zapewnienia sprawnego i nowoczesnego zarządzania infrastrukturą komunalną w mieście i na obszarze rewitalizacji.

Potencjały obszaru rewitalizacji

- Centralne położenie obszaru w mieście oraz dobre skomunikowanie obszaru pod względem komunikacji miejskiej, ale także bliskości dużego ośrodka – Białegostoku.
- Nagromadzenie szeregu instytucji publicznych, w tym m.in.: Urząd Miejski, Miejska Biblioteka Publiczna, MOAK, przychodnie lekarskie, dwie szkoły podstawowe, przedszkola, a także punkty usługowe i obiekty handlowe.
- Duży potencjał kulturowo-turystyczny wynikający z obecności na obszarze rewitalizacji cennych zabytków, które istotnie budują tożsamość lokalną ale także wpływają na wzmocnienie potencjału turystycznego obszaru i miasta.
- Cenne tereny, które w wyniku rewitalizacji i ożywieniu mogą stać się interesującą przestrzenią dla mieszkańców: tereny tzw. starorzecza zlokalizowany w obszarze rewitalizacji, w centralnej części miasta z potencjałem na utworzenie nowego, wielofunkcyjnego centrum Wasilkowa z parkiem miejskim i domem kultury; zalew w Wasilkowie; niewykorzystane w pełni tereny przy rzece Supraśl czy tereny wokół stawów przy ul. Jurowieckiej.
- Duży potencjał do aktywności społecznej - aktywne grupy inicjatywne mieszkańców m.in.: Klub Mam – „My Mamy” w Wasilkowie, Klub Gospodyń Miejskich, Klub Przedsiębiorczych Mam, Ogrodomaniaczki, Aktywni 50+ i in.
- Organizacje działające na obszarze rewitalizacji m.in.: Stowarzyszenie Kreatywny Wasilków, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Wasilkowskiej, Stowarzyszenie U3W, Stowarzyszenie Rodzinne „Próg Nadziei”, KS Wasilków, Młodzieżowa Orkiestra Dęta, Mażoretki i in.
- Działalność aktywizująca seniorów przy Wasilkowskim Centrum Seniora oraz potencjał na integrację międzypokoleniową w oparciu o budynek tzw. harcówki mieszczący się przy budynku WCS.

- Działalność MOAK i MBP w zakresie docierania, aktywizowania i angażowania różnych grup społecznych (dzieci, młodzież, seniorzy, dorośli).

Źródło: Opracowanie własne.

Wzajemne powiązania gospodarcze, społeczne i środowiskowe

Przedstawiona wyżej diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji przedstawia szereg zależności i powiązań między poszczególnymi sferami diagnostycznymi i zidentyfikowanymi w ich ramach problemami, potrzebami oraz potencjałami.

Obszar rewitalizacji stanowi centralną część miasta skupiającą szereg kluczowych instytucji i obiektów o charakterze administracyjnym (urząd miasta), społecznym (WCS, szkoły podstawowe, przedszkola, organizacje społeczne), gospodarczym (obiekty handlowe, rynek, punkty usługowe) oraz kulturalnym (MOAK, biblioteka). Jest to także obszar o dużym potencjale kulturowym (obecność cennych zabytków) oraz środowiskowym (przyrodniczym – zalew, plaża nad rzeką Supraśl), które budują także atrakcyjność miasta Wasilków i obszaru rewitalizacji jako miejsca dobrego do zamieszkania, jak i odwiedzenia. Wymienione w szczegółowej diagnozie problemy i potrzeby związane z poprawą funkcjonalności obszaru, wzmocnieniem jego funkcji centrotwórczych, poprawy stanu struktur miejskich, polepszenia jakości środowiska czy stworzenia warunków do ożywienia ekonomicznego czy społecznego wiążą się z wyzwaniami i efektami w innych sferach, na które wpływają.

Przykładowo problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wskazane w diagnozie mają bezpośrednie powiązanie z sytuacją w sferze gospodarczej oraz społecznej obszaru. Dotyczy to głównie braku dostępnych lokali i budynków na obszarze rewitalizacji, które mogły być przeznaczone pod działalność społeczną czy gospodarczą. Stanowi to istotne ograniczenie w rozwoju potencjału gospodarczego obszaru oraz zaspokojeniu potrzeb społecznych w zakresie realizacji inicjatyw, podejmowania aktywności społecznej, budowania relacji społecznych. Także wskazane w diagnozie potrzeby związane z rozwojem nowych przestrzeni publicznych, terenów rekreacyjnych, kontynuacja zagospodarowania nadbrzeża zalewu czy bulwarów przy rzece Supraśl z jednej strony wymaga poprawy jakości oraz warunków udostępnienia walorów środowiskowych obszaru rewitalizacji. Z drugiej zaś – zakłada także potrzebę stworzenia warunków do wprowadzenia nowych funkcji usługowych (punkty gastronomiczne, wypożyczalnie sprzętu, itp.), a więc zapewnienia impulsu do rozwoju gospodarczego tych terenów.

4. Wizja oraz cele rewitalizacji wraz z kierunkami działań

Opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Obszar rewitalizacji w Gminie Wasilków w wyniku podjętych działań staje się przestrzenią przyjazną do życia dla mieszkańców, oferującą wysoką jakość usług publicznych, kulturalnych i społecznych. Zapewniony jest dostęp do terenów rekreacyjnych oraz oferty czasu wolnego dla różnych grup społecznych szczególnie dzieci i młodzieży, seniorów, a także osób ze specjalnymi potrzebami.

Obszar rewitalizacji poprzez zagospodarowanie terenu starorzecza zyskuje nową jakość. Wzmacnia swoje funkcje centrotwórcze, staje się nowym centrum miasta, ważnym dla mieszkańców, gdzie toczy się życie lokalnej społeczności. Mieszkańcy korzystają z utworzonego nowego parku miejskiego, realizują swoje potrzeby kulturalne w nowym Domu Kultury i spędzają wspólnie czas.

Nowe urządzone przestrzenie publiczne powstałe przy zalewie w Wasilkowie, bulwary przy rzece Supraśl, ścieżki przyrodnicze przy stawach oraz nowe obiekty rekreacyjno-sportowe (m.in. Centrum Wodne w Wasilkowie) znacząco zwiększają możliwości rekreacyjne i wypoczynkowe na obszarze rewitalizacji jednocześnie wzmacniając wśród mieszkańców spędzanie wolnego czasu w formach aktywnych. Stają się także generatorem rozwoju gospodarczego obszaru i miasta – powstają nowe działalności, usługi na rzecz mieszkańców i odwiedzających miasto turystów.

Poprawiają się warunki dla rozwoju aktywności społecznej. Nowopowstałe obiekty takie jak centrum aktywności obywatelskiej, dom kultury, rozbudowane Wasilkowskie Centrum Seniora, świetlica dla dzieci i młodzieży stwarzają przestrzeń do realizacji potrzeb społecznych, przyczyniają się do większego zaangażowania mieszkańców i wzmacniają więzi sąsiedzkie. Dzięki realizowanym różnorodnym formom aktywizacji społecznej, szerokiej ofercie wydarzeń kulturalnych skierowanych do różnych grup, społeczność Wasilkowa zwiększa swoje uczestnictwo w życiu społecznym oraz lokalną tożsamość, która jest także wspierana przez programy społeczne, które realizowane są z nastawieniem na wrażliwe społecznie wymagające wsparcia i zaopiekowania (osoby starsze, dotknięte niepełnosprawnościami, niezaradnością życiową, dzieci i młodzież).

Na obszarze rewitalizacji poprawiła się dostępność komunikacyjna oraz poprawiła się także jakość i dostępność do infrastruktury parkingowej co sprawia że obszar polepsza swoją funkcjonalność.

Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań

Cel główny:

Celem głównym prowadzonego procesu rewitalizacji w gminie Wasilków jest ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych oraz aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji. Działania, podejmowane w ramach Programu, są dostosowane do potrzeb oraz zdolności różnych grup społecznych. Uwzględniają również efekt zrealizowanych już działań rewitalizacyjnych ujętych w Lokalnym Programie Rewitalizacji. Wskazane cele i kierunki rewitalizacji zapewniają ich komplementarność ze zidentyfikowanymi na obszarze rewitalizacji problemami przede wszystkim w sferze społecznej ale także w pozostałych sferach poddawanych analizie w ramach rewitalizacji tj. technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej czy środowiskowej.

Poniżej znajdują się cele strategiczne wraz z kierunkami działań:

Cel strategiczny 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji

Kierunki działań:

- 1.1. Zapewnienie przestrzeni służących pobudzaniu aktywności społecznej mieszkańców.
- 1.2. Rozwój infrastruktury i usług wsparcia adekwatnych do potrzeb różnych grup mieszkańców
- 1.3. Podniesienie jakości oferty kulturalnej skierowanej na wzmacnianie tożsamości, integrację mieszkańców oraz wspieranie udziału mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym.

Cel strategiczny 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania

Kierunki działań:

- 2.1 Tworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących rekreacji, wypoczynkowi i integracji mieszkańców.
- 2.2 Dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej do potrzeb lokalnej społeczności.
- 2.3 Poprawa infrastruktury parkingowej i dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji.
- 2.4 Zapewnienie wysokich standardów obsługi mieszkańca.

Wskaźniki realizacji celów programu zostały omówione w części dotyczącej zarządzania oraz monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji (rozdział 8).

Opis sposobu realizacji przez Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków dokumentów strategicznych gminy

---

Strategia Rozwoju Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego do 2030 roku

Gmina Wasilków jest częścią Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego i na poziomie dokumentów programowych tj. Strategii BOF wyraźnie widać spójność celów i głównych zamierzeń strategicznych z Gminnym Programem Rewitalizacji. U podstaw Strategii BOF stoi przeświadczenie, że mieszkańcy z ich kapitałem ludzkim i społecznym są kluczowymi podwalinami rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru. Gminny Program Rewitalizacji wprost realizuje to założenie, ponieważ w swoich celach i kierunkach działania zakłada poprawę jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji, rozwój i wzmocnienie kapitału społecznego, ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych a także rozwój przestrzenny, gospodarczy przy zachowaniu wysokiej dbałości o środowisko naturalne na obszarze rewitalizacji.

Kluczowe aspekty uwzględnione w Programie Rewitalizacji wpisujące się w realizację założeń Strategii Rozwoju BOF przedstawiają się następująco:

- Rozwój kapitału społecznego oraz wzmocnienie kompetencji mieszkańców – Strategia BOF w ramach celu strategicznego 2: Mieszkańcy otwarci na przyszłość wskazuje na cel operacyjny 2.1. Mieszkańcy kompetentni – przygotowani na gospodarkę 4.0. Kluczowe kierunki działań w tym zakresie dotyczą podnoszenia poziomu kompetencji cyfrowych, prowadzenia działań edukacyjnych dedykowanych osobom dorosłym w szczególności seniorom (kierunek działań 2.1.2), zapewnienia wysokiej jakości edukacji przedszkolnej oraz jakości kształcenia w szkołach podstawowych (kierunki 2.1.7 i 2.1.9). GPR wspiera wprost realizację tych celów i kierunków Strategii BOF poprzez: rozbudowę infrastruktury szkół podstawowych zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji dla podniesienia warunków kształcenia oraz poprawę infrastruktury edukacyjnej przedszkola (kierunek działania 2.2.), a także realizację Wasilkowskiej Akademii Kompetencji Cyfrowych skierowanych w głównej mierze do osób w wieku senioralnym (kierunek 1.2.).
- Wzmacnianie dobrostanu mieszkańców z uwzględnienie potrzeb różnych, wrażliwych społecznie grup – Strategia BOF w ramach celu operacyjnego 2.2. Mieszkańcy w dobrej kondycji kładzie nacisk na realizację działań służących zapewnieniu mieszkańcom wsparcia psychologicznego, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży, rozwój terenów sportowo-rekreacyjnych (kierunek 2.2.2.), pod kątem seniorów zakłada rozwój usług opiekuńczych świadczonych w społeczności lokalnej, w formach środowiskowych, dziennych i całodobowych, w tym rozwój odpowiedniej infrastruktury (kierunek działań 2.2.6). GPR wspiera wprost realizację tych celów i kierunków Strategii BOF poprzez: rozbudowę Wasilkowskiego Centrum Seniora która pozwoli na rozszerzenie oferty usług świadczonych dla osób starszych (kierunek działań 1.2), utworzenie świetlicy środowiskowej oferującej wsparcie dla dzieci i młodzieży szkolnej (kierunek 2.2.).

- Poprawa jakości życia mieszkańców i warunków zamieszkiwania - Strategia rozwoju BOF podkreśla znaczenie zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców poprzez inwestycje w rozwój infrastruktury społecznej w tym obiektów do prowadzenia działalności kulturalnej (kierunek 2.2.8), czy zapewnieniu dostępności do obiektów sportowych i rekreacyjnych służących aktywności sportowej mieszkańców (kierunek 2.2.9). Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków wspiera ten cel poprzez: tworzenie wysokiej jakości obiektów sportowo-rekreacyjnych tj. pływalnia, tereny rekreacyjne przy zalewie i na nadbrzeżu rzeki Supraśl (kierunek 2.1. oraz 2.2.) a także poprzez budowę miejskiego Domu Kultury ujętego w GPR kierunku działań 1.3.
- Wzmacnianie integracji społecznej i aktywności mieszkańców - Strategia BOF w celu 2.3. Mieszkańcy aktywni i zintegrowani kładzie nacisk na wzmacnianie tożsamości lokalnej oraz budowanie aktywnego, zintegrowanego społeczeństwa. W ramach Programu Rewitalizacji odzwierciedlone jest to w szerokiej i dostosowanej do różnych grup ofercie kulturalnej i społecznej, która zapewnia różne formy włączenia i aktywizacji i realizowana będzie w ważnych dla mieszkańców przestrzeniach publicznych m.in. Festiwal Sztuk Ulicznych, Teatr Rzeka, Mosty pokoleń i in. (kierunek 1.3). Są to ważne inicjatywy mające także na celu budowanie więzi sąsiedzkich, społecznych oraz łączenie pokoleń.
- Zintegrowane podejście do planowania przestrzennego - Strategia BOF w ramach celu strategicznego 6. Zrównoważenie funkcjonalno-przestrzenne kładzie nacisk na spójność planowania przestrzennego, kreowaniu „miejsc centralnych” o wysokich walorach funkcjonalnych i przestrzennych, rozwoju systemu przestrzeni publicznych o wartościach społecznych, planowaniu rozwoju z uwzględnieniem krajobrazu przyrodniczego i kulturowego. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków przyczynia się do wypełnienia także i tych założeń poprzez ukierunkowanie interwencji na wzmocnienie funkcji centrotwórczych obszaru rewitalizacji (cel strategiczny GPR 2) - wykorzystanie niezwykle cennych terenów tzw. starorzecza na stworzenie nowego, wielofunkcyjnego centrum Wasilkowa (budowa domu kultury, zagospodarowanie terenów zielonych na park miejski, poprawa dostępność komunikacyjnej tego terenu). Ponadto wpisane w GPR zadania obejmujące tworzenie nowych przestrzeni publicznych służących rekreacji mieszkańców tj. bulwary nad rzeką Supraśl, dalsze zagospodarowanie terenów zalewu, czy utworzenie enklawy przyrodniczej przy stawach w Wasilkowie (kierunek 2.1., 2.2) przyczyniają się jednocześnie do tworzenia przestrzeni wspólnej, o wysokiej wartości dla mieszkańców, która promuje lokalne więzi i inicjatywy.

Reasumując, Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków skutecznie wpisuje się w cele Strategii Rozwoju BOF, zapewniając skoordynowane podejście do rozwiązywania problemów społecznych, środowiskowych i przestrzennych.

Strategia Rozwoju Gminy Wasilków

Gmina Wasilków nie posiada gminnej strategii rozwoju, dysponuje natomiast strategią ponadlokalną dla Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego (BOF), którego jest częścią. Sposób realizacji przez GPR założeń tej Strategii został opisany we wcześniejszym punkcie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych

Obowiązującym dokumentem w Gminie Wasilków jest Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wasilków na lata 2023 – 2028 (Strategia), w którym misja została określona w następująco: *Poprawa jakości życia mieszkańców gminy Wasilków poprzez zapewnienie mieszkańcom wsparcia w trudnych sytuacjach życiowych i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, a także pełne wykorzystania potencjału lokalnej społeczności.* Założenia Gminnego Programu Rewitalizacji wpisują się dokładnie w tę misję poprzez m.in. wspieranie rodzin, grup wykluczonych społecznie w tym osób starszych, chorych, z niepełnosprawnościami, uzależnionych oraz wzmacnianie rozwoju aktywności społecznej. W Strategii misja została zoperacjonalizowana przez pięć celów strategicznych, odpowiadających im celów operacyjnych i kierunków działań. Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków realizuje te założenia w następującym zakresie:

- Cel strategiczny 1: Dalszy rozwój działań wspomagających funkcjonowanie rodzin, koncentruje się przede wszystkim na: wspomaganiu prawidłowego funkcjonowania rodzin ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu swoich podstawowych funkcji, rozwoju różnych form integracji rodzin ze społecznością lokalną, wspieraniu wypoczynku rodzinnego, wydarzeń integracyjnych, udzielaniu pomocy psychologicznej a także zapewnianiu dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju, tworzenie placówek wsparcia dziennego, oferty aktywnego spędzania czasu. GPR wspiera realizację tych założeń, poprzez zawarte w Programie inwestycje w zakresie rozbudowy i unowocześnienia infrastruktury edukacyjnej (rozbudowa szkół podstawowych, infrastruktury przedszkola – kierunek 2.2.); utworzenie świetlicy środowiskowej przy szkole podstawowej na ul. Polnej (kierunek 1.2); stworzenie przestrzeni do budowania relacji rodziców z dziećmi (projekt „Naukowe podwórko”, tereny rekreacyjne przy rzece Supraśl, zalewie w Wasilkowie i in.), a także realizację szeregu zajęć i wydarzeń kulturalnych, społecznych skierowanych do rodzin, dzieci i młodzieży np. gra przestrzenna Mój Wasilków, Festiwal Kultur, Kino plenerowe, Teatr Rzeka, Mosty pokoleń i in.
- Cel strategiczny 2 Strategii odwołuje się do zapewnienia warunków służących możliwie pełnemu wsparciu oraz integracji osób starszych, niepełnosprawnych oraz dotkniętych długotrwałą chorobą poprzez dostęp do usług pomocowych, opiekuńczych, wspieranie samodzielnego funkcjonowania osób starszych czy z niepełnosprawnościami, przeciwdziałanie izolacji i wykluczeniu tych grup społecznych. Przyjęte w GPR założenia wspierają wypełnienie tych kierunków poprzez: rozbudowę Wasilkowskiego Centrum Seniora który z jednej strony świadczy usługi opiekuńcze w formie dziennej (Dzienny Dom Pobytu) a z

drugiej jest przestrzenią oferującą szereg zajęć i form integracji i aktywizacji seniorów (kierunek 1.2.); modernizacja i dostosowanie budynku świetlicy osiedlowej na os. Emilii Plater gdzie mieści się siedziba organizacji i grup pomocowych (np. Stowarzyszenie Kreatywny Wasilków – oferuje wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin; Stowarzyszenie Rodzinne „Próg Nadziei” w Wasilkowie, Grupa A.A. „Łoś”).

- Cel strategiczny 5, który zakłada dalszy rozwój aktywności środowiska lokalnego poprzez wzrost aktywizacji i integracji mieszkańców, realizację działań służących pobudzeniu aktywnych postaw, rozwój oferty kulturalnej oraz warunków sprzyjających aktywności mieszkańców do uczestniczenia w sporcie i rekreacji. Gminny Program rewitalizacji istotnie wzmocni wdrożenie tych celów poprzez realizację kierunków działań w ramach których zaplanowano m.in.: utworzenie nowych przestrzeni do aktywności społecznej i wspierania sektora społecznego (projekt „Modernizacja Harcówki i utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych”, czy „Budowa Domu Kultury w Wasilkowie”), rozwój przestrzeni publicznych, obiektów oraz terenów zielonych o funkcjach rekreacyjnych, wypoczynkowych przyciągających mieszkańców i stwarzających warunki do interakcji, wspólnych działań (projekt dotyczący stworzenia bulwarów nad rzeką Supraśl, zagospodarowanie stawów przy ul. Jurowieckiej, „Naukowe Podwórko” przy Miejskiej Bibliotece Publicznej, budowa pływalni i in.). Wszystkie te projekty wpisane w GPR przysłużą się tworzeniu sprzyjających warunków do rozwijania i utrzymywania relacji międzyludzkich, sąsiedzkich, rówieśniczych.

Reasumując, Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków istotnie wzmocni osiągnięcie celów zawartych w Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Wasilków na lata 2023-2028, ponieważ zachowuje spójność i zbieżność w zakresie działań służących niwelowaniu niekorzystnych zjawisk społecznych, wzmacnianiu kondycji i dobrostanu mieszkańców a także tworzeniu warunków do rozwoju potencjału społecznego obszaru rewitalizacji w Gminie Wasilków.

5. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W poniższym rozdziale zaprezentowane zostały przedsięwzięcia rewitalizacyjne zaplanowane do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku. Zadania te odnoszą się do wszystkich sfer tj. społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej i są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy, potrzeby i potencjały występujące na obszarze rewitalizacji.

W związku z koniecznością określenia priorytetów interwencji – wskazania zadań kluczowych w kontekście zidentyfikowanych problemów i potrzeb oraz możliwych do realizacji w wyznaczonym dla GPR okresie realizacji, projekty podzielono na dwie grupy: przedsięwzięcia podstawowe oraz pozostałe przedsięwzięcia rewitalizacyjne. W grupie podstawowych przedsięwzięć ujęto te z zadań, które realizują kierunki działań określone dla Gminnego Programu Rewitalizacji i są kluczowe do przeprowadzenia zmiany w obszarze rewitalizacji zgodnej z zdiagnozowanymi potrzebami. Pozostałe przedsięwzięcia uzupełniają zadania podstawowe, a zakres ich interwencji obejmuje propozycje zadań zgłoszonych w trakcie prac partycypacyjnych nad GPR, w przypadku których nie uzyskano, w momencie przygotowania dokumentu, pewności co do realnych możliwości ich wdrożenia w perspektywie czasowej określonej dla programu bądź potwierdzenia gotowości do ich realizacji przez działające w gminie instytucje i podmioty.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wskazane w dokumencie powstały z udziałem interesariuszy uczestniczących w działaniach partycypacyjnych realizowanych podczas prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji (m.in. spacer badawczy, warsztaty strategiczne, spotkania konsultacyjne z mieszkańcami służące wypracowaniu koncepcji zmian, kawiarenka obywatelska, punkty konsultacyjne, indywidualne wywiady, spotkania z przedstawicielami instytucji), część z nich została również zgłoszona przez przedstawicieli instytucji publicznych, w tym pracowników Urzędu Miejskiego w Wasilkowie i jednostek gminnych.

Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

W niniejszym podrozdziale przedstawione zostaną przedsięwzięcia podstawowe, które zaplanowano do realizacji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku. Wykaz obejmuje łącznie **25 przedsięwzięć podstawowych**. W dalszej części rozdziału znajduje się szczegółowy opis każdego z tych przedsięwzięć ujęty w formie karty przedsięwzięcia.

Każda z kart zadania prezentuje zakres zadania oraz jego wskaźniki realizacji czyli prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny. Co istotne: ocena rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji została opisana szerzej w rozdziale 8. System zarządzania wdrażaniem i monitoring Programu, o czym należy pamiętać przy analizie każdej z zaprezentowanych poniżej kart zadań.

Tabela 12. Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Nr zadania	Tytuł zadania
1	Modernizacja harcówki i utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych
2	Rozbudowa Wasilkowskiego Domu Seniora – etap II
3	Budowa Domu Kultury w Wasilkowie
4	Modernizacja Szkoły Podstawowej nr 1 im. ks. Wacława Rabczyńskiego w Wasilkowie
5	Pomocna dłoń – budowa i rozbudowa Szkoły Podstawowej im. Króla Zygmunta Augusta w Wasilkowie z przeznaczeniem na świetlicę i sale lekcyjne
6	Budowa parkingu przy ul. Polnej
7	Poprawa infrastruktury Przedszkola Słonecznego w Wasilkowie
8	Budowa krytej pływalni w Wasilkowie
9	Modernizacja i remont świetlicy osiedlowej na os. Emilii Plater
10	Kreatywny Pokój – magiczne miejsce
11	Wasilkowska Akademia Kompetencji Cyfrowych
12	Bulwary nad Rzeką Supraśl – Strefa Rodzinnej Rekreacji
13	Zagospodarowanie stawów w Wasilkowie
14	Zagospodarowanie południowej części zalewu w Wasilkowie
15	Naukowe podwórko
16	Mój Wasilków – przestrzenna gra planszowa
17	Kino plenerowe „w rewitalizacji”
18	„Klasyka bliżej ludzi” - cykl koncertów muzyki poważnej w niepoważnych lokalizacjach na terenie Gminy Wasilków
19	Festiwal Kultur w Wasilkowie
20	Festiwal Sztuk Ulicznych w Wasilkowie
21	Teatr Rzeka
22	Mosty pokoleń – podróże w czasie do lat 20. i 30
23	Przewodnik turystyczny po Wasilkowie oraz oznakowanie informacyjne miasta
24	Rozbudowa powierzchni użytkowej Urzędu Miejskiego w Wasilkowie poprzez adaptację poddasza – kolejny etap prac
25	Zakład Gospodarki Komunalnej w Wasilkowie jako nowoczesne centrum zarządzania infrastrukturą w mieście

Źródło: opracowanie własne

Przedsięwzięcie 1.	
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:	
Modernizacja harcówki i utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych	
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:	
<p>Koncepcja i zakres zadania:</p> <p>Projekt obejmuje nadbudowę i rozbudowę istniejącego budynku harcówki, w celu zapewnienia przestrzeni do rozwoju organizacji pozarządowych oraz realizacji działań i inicjatyw społecznych. W ramach zadania nastąpi dostosowanie obiektu do potrzeb różnych organizacji pozarządowych działających na terenie Wasilkowa, które obecnie nie mają zapewnionych odpowiednich warunków lokalowych ważnych dla rozwoju ich działalności. W ramach przedsięwzięcia planowane jest stworzenie nowoczesnych przestrzeni biurowych, sali spotkań oraz miejsca do pracy wspólnej. Obiekt zostanie wyposażony w sprzęt multimedialny, niezbędny do prowadzenia szkoleń, konferencji i innych działań. Projekt przewiduje również zakup niezbędnego umeblowania oraz wyposażenia, aby zapewnić organizacjom pozarządowym komfortowe warunki do pracy i integracji.</p> <p>Efektem projektu będzie stworzenie nowoczesnej przestrzeni dla organizacji pozarządowych, która umożliwi im prowadzenie działalności w komfortowych warunkach. Zwiększenie dostępności przestrzeni do pracy i spotkań przyczyni się do integracji i wzmocnienia współpracy między organizacjami społecznymi. Ponadto pomieszczenia Centrum służyć będą także aktywnym/inicjatywnym grupom mieszkańców, młodzieży oraz środowisku senioralnemu z uwagi na sąsiedztwo harcówki z Wasilkowskim Centrum Seniora i możliwość realizacji inicjatyw międzypokoleniowych.</p> <p>Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:</p> <p>W projekcie uwzględniona zostanie pełną dostępność budynku dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przestrzeń zostanie zaprojektowana bez barier architektonicznych, z szerokimi wejściami oraz dostosowanymi pomieszczeniami sanitarnymi. W salach spotkań i biurach znajdą się udogodnienia, które umożliwią komfortowe korzystanie z infrastruktury przez wszystkich użytkowników.</p>	
ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:	
X	Sfera społeczna Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna Sfera środowiskowa
X	Sfera techniczna
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:	

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków ul. Białostocka 32A

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2026 - 2027	1 500 000 PLN

Przedsięwzięcie 2.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Rozbudowa Wasilkowskiego Domu Seniora – etap II

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres zadania:

Zadanie polega na rozbudowanie działającego Wasilkowskiego Centrum Seniora i rozszerzeniu oferty wsparcia dla osób w wieku senioralnym w zakresie stworzenia przestrzeni do aktywności fizycznej.

Zakres projektu obejmuje stworzenie wielofunkcyjnej sali do ćwiczeń i rehabilitacji, która umożliwi seniorom dostęp do szerokiej oferty zajęć fizycznych i relaksacyjnych. Obecnie Wasilkowskie Centrum Seniora zapewnia kompleksową opiekę na wielu płaszczyznach, jednak brak dużej, przystosowanej przestrzeni ogranicza możliwości prowadzenia zajęć ruchowych i rehabilitacyjnych, które są niezwykle ważne dla zachowania dobrostanu seniorów i wzmacnianiu ich w samodzielnym funkcjonowaniu. Nowa sala będzie wyposażona w sprzęty i urządzenia do rehabilitacji oraz ćwiczeń fizycznych, umożliwiając organizację zajęć grupowych, warsztatów zdrowotnych, spotkań integracyjnych oraz indywidualnych ćwiczeń z fizjoterapeutą.

Efektom projektu będzie zwiększenie możliwości aktywizacji fizycznej i poprawy zdrowia seniorów dzięki nowoczesnej przestrzeni do ćwiczeń i rehabilitacji. Ponadto poszerzenie oferty Wasilkowskiego Centrum Seniora przyczyni się do poprawy jakości życia i integracji społecznej

seniorów (wzrost liczby uczestników zajęć zdrowotnych i fizycznych, lepsze warunki do organizowania spotkań grupowych i ćwiczeń z fizjoterapeutą).

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Nowa sala w Wasilkowskim Centrum Seniora zostanie zaprojektowana z uwzględnieniem pełnej dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przestrzeń będzie wolna od barier architektonicznych, zapewniając wygodny dostęp do sali ćwiczeń i miejsc odpoczynku. Pomieszczenia zostaną dostosowane do możliwości ruchowych seniorów, co ułatwi korzystanie z oferty rehabilitacyjnej i aktywności fizycznej osobom o różnych możliwościach psycho-fizycznych.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
- Liczba uczestników zajęć ruchowych - 50 os.

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków ul. Białostocka 32

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wasilkowie	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2026 - 2027	3 000 000 PLN

Przedsięwzięcie 3.**TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:****Budowa Domu Kultury w Wasilkowie****OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:****Koncepcja i zakres zadania:**

Projekt obejmuje budowę nowoczesnego Domu Kultury w Wasilkowie, który ma służyć jako przestrzeń kreatywna, integrująca i wielofunkcyjna dla lokalnej społeczności. Obecnie siedziba Miejskiego Ośrodka Animacji Kultury (MOAK), z uwagi na brak dostępnych lokali w zasobach gminy, znajduje się w wynajmowanym od prywatnego właściciela budynku, a jego działalność jest rozproszona w mieście, realizowana w dostępnych mniejszych lokalach czy przestrzeniach. MOAK jako główna miejska instytucja kultury nie posiada odpowiednich warunków lokalowych pozwalających na realizację oferty kulturalnej zaspokajającej potrzeby różnych grup społecznych – dzieci, młodzieży, rodzin, osób dorosłych czy seniorów.

Zakres projektu zakłada budowę miejskiego domu kultury w terenie dotąd niewykorzystanym tzw. starorzeczu, a posiadającym ogromny potencjał centrotwórczy i rozwojowy dla obszaru rewitalizacji jak i całego miasta Wasilkowa. W budynku znajdzie się sala widowiskowa przystosowana do organizacji spektakli, koncertów oraz wydarzeń kulturalnych, a także sale warsztatowe, które będą wykorzystywane na zajęcia edukacyjne, artystyczne i społeczne. Dodatkowo, projekt przewiduje stworzenie przestrzeni wystawienniczych, kawiarni prowadzonej przez lokalne organizacje pozarządowe oraz strefy relaksu dla mieszkańców. Obecnie na terenie Gminy Wasilków brak jest takiego miejsca, które stanowiłoby centrum rozwoju kulturalnego, przestrzeń do kształtowania postaw aktywnego uczestnictwa w kulturze, bycia aktywnym członkiem swojej społeczności. Budynek Domu Kultury będzie wyposażony w nowoczesne technologie audiowizualne i elektroniczne, co zapewni szerokie możliwości realizacji różnorodnych działań kulturalnych i integracyjnych, atrakcyjnych dla różnych grup odbiorców.

Efektom projektu będzie powstanie nowoczesnej przestrzeni kulturalnej, która zapewni miejsce do organizacji wydarzeń, spotkań społecznych i kulturalnych dzięki czemu lokalna społeczność wzmocni swój potencjał, poziom integracji oraz zyska lepszy dostęp do kultury. Powstanie także miejsce (kawiarnia) do rozwoju usług na rzecz społeczności.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt będzie realizowany zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego, tym samym zapewni pełną dostępność obiektu osobom ze szczególnymi potrzebami. Budynek Domu Kultury zostanie wyposażony w windę umożliwiającą dostęp do wszystkich kondygnacji, szerokie ciągi komunikacyjne oraz łazienki dostosowane dla osób z niepełnosprawnościami. Wszystkie sale i przestrzenie użytkowe będą wolne od barier architektonicznych. Dodatkowo,

projekt uwzględnia systemy audiowizualne i informacyjne przystosowane do potrzeb osób z ograniczeniami wzroku i słuchu.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- X Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków teren tzw. „starorzeczka”

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2027 - 2030	30 000 000 PLN

Przedsięwzięcie 4.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Modernizacja Szkoły Podstawowej nr 1 im. ks. Wacława Rabczyńskiego w Wasilkowie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres zadania:

Szkoła Podstawowa nr 1 im. ks. Wacława Rabczyńskiego jest jedną z dwóch szkół zlokalizowanych na obszarze rewitalizacji w centrum Wasilkowa. W ostatnich latach, w związku z napływem nowych mieszkańców do Wasilkowa zwiększyła się także liczba

uczniów pobierających edukację w tej szkole. Sytuacja ta spowodowała przepiętnienie szkoły - obecnie w SP nr 1 uczy się około 500 uczniów, a infrastruktura jest niedostosowanych do takiej liczby uczniów co przekłada się na konieczność realizacji nauczania w systemie dwuzmianowym, w salach zlokalizowanych w piwnicach.

W związku z tym projekt zakłada rozbudowę Szkoły Podstawowej nr 1 o nowe sale lekcyjne, mając na celu rozwiązanie problemu braku odpowiedniej ilości sal edukacyjnych. Inwestycja pozwoli na poprawę warunków nauczania oraz zwiększenie dostępności do edukacji. W ramach zadania planowane są również prace modernizacyjne obejmujące dostosowanie nowych przestrzeni do wymogów współczesnej dydaktyki, w tym instalację nowoczesnych systemów multimedialnych.

Efektem projektu będzie znacząca poprawa warunków nauczania dzięki modernizacji infrastruktury szkolnej i stworzeniu nowoczesnych, dobrze wyposażonych sal lekcyjnych a także lepsza organizacja pracy szkoły i zwiększenie liczby dostępnych miejsc dla uczniów.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt będzie realizowany zgodnie z zasadami programu „Dostępna Szkoła”, uwzględniając dostosowanie infrastruktury szkolnej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Obejmuje to m.in. likwidację barier architektonicznych, zapewnienie dostępu do nowo wybudowanych sal lekcyjnych, wprowadzenie wind, odpowiednich ciągów komunikacyjnych oraz wyposażenie sal w udogodnienia ułatwiające naukę uczniom, także o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- X Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
- Liczba osób korzystająca z nowej infrastruktury – 500 os.

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac, wykaz uczniów szkoły.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków, ul. A. Mickiewicza 2	
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025 - 2027	5 000 000 PLN

Przedsięwzięcie 5.
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:
Pomocna dłoń – budowa i rozbudowa Szkoły Podstawowej im. Króla Zygmunta Augusta w Wasilkowie z przeznaczeniem na świetlicę i sale lekcyjne
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:
<p>Koncepcja i zakres zadania:</p> <p>W Szkole Podstawowej im. Króla Zygmunta Augusta w Wasilkowie obecnie uczy się 1014 uczniów w 47 oddziałach 0-8. Inwestycja jest odpowiedzią na rosnące zapotrzebowanie na miejsca w placówce edukacyjnej, wynikające ze wzrostu liczby uczniów. Celem projektu jest zapewnienie dodatkowej przestrzeni dydaktycznej, poprawa warunków nauczania oraz modernizacja infrastruktury szkolnej.</p> <p>Projekt zakłada zagospodarowanie tzw. „bunkra”, czyli pomieszczenia po byłym składzie węgla na świetlicę szkolną i dwie sale lekcyjne, co zwiększyłoby możliwości organizacyjne szkoły. W godzinach pracy szkoły świetlica będzie pełnić funkcję opiekuńczo-wychowawczą dla dzieci uczęszczających do szkoły, a poza godzinami pracy szkoły, pełnić będzie funkcję świetlicy środowiskowej, zapewniać będzie opiekę wychowawczą, tworzyć warunki do nauki, rozwijania zainteresowań i uzdolnień, wyrównywać braki wychowawcze rodziny i eliminować zaburzenia zachowania. Ważnym elementem działań będzie także realizacja zajęć w ramach których poruszane będą kwestie dotyczące uzależnień, zarządzanie emocjami, wsparcie psychologiczne.</p> <p>Adresatem planowanych działań będą dzieci przejawiające trudności w regulacji emocji, wywodzące się z rodzin dysfunkcyjnych, gdzie dysfunkcja wynika z choroby alkoholowej lub niewydolności wychowawczej i ekonomicznej rodziny, braku zainteresowania sprawami dziecka, rozpadu rodziny, czy wyjazdu za granicę jednego lub obojga rodziców, uczniowie z rodzin prawidłowo funkcjonujących, przejawiający trudności w kontaktach z rówieśnikami, odrzucenie, wycofywanie się, nieśmiałość, lęki związane z obecną sytuacją.</p> <p>Zakres prac obejmuje gruntowną przebudowę pomieszczenia po byłym składzie węgla tzw. „bunkier” i dostosowanie go na potrzeby utworzenie w nim świetlicy oraz sal do prowadzenia zajęć. Układ funkcjonalny obiektu po rozbudowie zakłada, że na parterze zostanie</p>

uruchomiona świetlica, w której prowadzone będą dla dzieci zajęcia rozwijające zainteresowania oraz zajęcia rozwijające umiejętności społeczno-emocjonalne, psycho-edukacyjne, czy sportowo-relaksacyjne. Z kolei na pierwszym piętrze powstaną nowe, dodatkowe sale lekcyjne, a obecne pomieszczenie znajduje się w podpiwniczeniu zostanie przekształcone w salę multimedialną wykorzystywaną do projekcji filmów, występów itp.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt będzie realizowany zgodnie z zasadami programu „Dostępna Szkoła”, uwzględniając dostosowanie infrastruktury szkolnej do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Obejmuje to m.in. likwidację barier architektonicznych, zapewnienie dostępu do nowo wybudowanych sal lekcyjnych, wprowadzenie wind, odpowiednich ciągów komunikacyjnych oraz wyposażenie sal w udogodnienia ułatwiające naukę uczniom, także tym o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- X Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
- Liczba osób korzystająca z nowej infrastruktury – 1000 os.

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, wykaz uczniów szkoły, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków, ul. Polna 1/4

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025 - 2027	5 000 000 PLN

Przedsięwzięcie 6.	
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:	
Budowa parkingu przy ul. Polnej	
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:	
Koncepcja i zakres zadania:	
<p>Projekt obejmuje budowę parkingu przy ul. Polnej, zlokalizowanego w pobliżu Szkoły Podstawowej im. Króla Zygmunta Augusta, do której uczęszcza ponad 1000 uczniów. Obecnie na tym terenie nie ma właściwie zorganizowanego parkingu. Samochody parkują na nieutwardzonym terenie w pobliżu szkoły. W okresie wiosennym i jesiennym tworzy się błoto, a liczba miejsc parkingowych jest niewystarczająca. Ponadto rejon szkoły charakteryzuje się dużym natężeniem ruchu samochodowego, rowerowego i pieszego. Brak odpowiedniej infrastruktury parkingowej stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa, szczególnie że w okolicy jest intensywny ruch pieszy dzieci zmierzających do szkoły.</p> <p>Koncepcja projektu obejmuje wybudowanie nowego wielofunkcyjnego placu z główną funkcją parkingu wyposażonego w strefę „Kiss & Ride”, która umożliwi rodzicom wygodne zatrzymanie się na chwilę, aby bezpiecznie wysadzić dzieci przed szkołą, a następnie kontynuować jazdę. W weekendy plac parkingowy będzie służył również jako przestrzeń handlowa, przewidziano miejsca umożliwiające organizację tzw. ryneczku, gdzie lokalni sprzedawcy będą mogli oferować swoje produkty.</p> <p>Projekt odpowiada wprost na problem dotyczący deficytów miejsc parkingowych oraz poprawy bezpieczeństwa i warunków do przemieszczania się w obrębie obiektów publicznych w tym przypadku szkoły podstawowej. Efektem projektu będzie podniesienie bezpieczeństwa niechronionych użytkowników ruchu w rejonie szkoły, przez zorganizowanie bezpiecznego miejsca do wysadzania dzieci, zwiększenie dostępności miejsc parkingowych dla mieszkańców oraz stworzenie przestrzeni handlowej w weekendy, co pozwoli na organizację ryneczku i wsparcie lokalnych sprzedawców.</p>	
Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:	
<p>Plac parkingowy przy ul. Polnej zostanie zaprojektowany z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi wymaganiami. Przewiduje się wyznaczenie miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami oraz dostosowanie ciągów komunikacyjnych w taki sposób, aby zapewnić bezpieczny i wygodny dostęp do strefy „Kiss & Ride” oraz do wejść na teren szkoły.</p>	
ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:	
X	Sfera społeczna
X	Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa

Sfera techniczna	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:	
Wskaźniki produktu i rezultatu:	
– Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni publicznej / powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – ok. 4800 m ² .	
Sposób pomiaru:	
Protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.	
LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA	
Wasilków, ul. Polna, w pobliżu Szkoły Podstawowej im. Króla Zygmunta Augusta Działka nr 2619/19	
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2026 - 2027	3 000 000 PLN

Przedsięwzięcie 7.
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:
Poprawa infrastruktury Przedszkola Słonecznego w Wasilkowie
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:
<p>Koncepcja i zakres zadania:</p> <p>Przedmiotem projektu jest poprawa jakości otoczenia samorządowego Przedszkola Słonecznego w Wasilkowie, które ze względu na usytuowanie placu zabaw, funkcjonujący układ komunikacyjny w obrębie obiektu przedszkolnego wymaga modernizacji, podniesienia standardów technicznych, a także poprawy funkcjonalności i bezpieczeństwa dzieci i nauczycieli korzystających z terenu przedszkola. Obecnie do przedszkola uczęszcza 125 dzieci, dodatkowo pracuje w nim ponad 20 osób personelu. W godzinach przywożenia dzieci do przedszkola dodatkowo ruch zwiększają przyjeżdżające na teren przedszkola dostawy towarów (np. do kuchni). Na parking wewnętrzny mają prawo wjazdu tylko dostawcy oraz personel. Rodzice do dyspozycji mają 6 miejsc parkingowych. Pozostałe samochody parkują wzdłuż ul. Sienkiewicza, co powoduje duże utrudnienia w ruchu na tym odcinku drogi.</p> <p>W związku z tym projekt zakłada przemodelowanie układu funkcjonalnego wokół przedszkola poprzez przeniesienie placu zabaw (obecnie znajduje się przy parkingu) na teren sąsiadujący z przedszkolem od ul. Czystej oraz zorganizowanie większej ilości miejsc parkingowych na</p>

miejscu obecnego placu zabaw. Dodatkowo w ramach zadania zakłada się także wymianę zdegradowanych i zniszczonych sprzętów na placu zabaw oraz uzupełnienie w nowoczesne urządzenia potrzebne do stymulowania prawidłowego rozwoju ruchowego dzieci uczęszczających do przedszkola.

Zakres projektu obejmować będzie także poprawę nawierzchni chodników i drogi wewnętrznej, które obecnie są złym stanie technicznym i stwarzają zagrożenie upadków czy potknięć (nierówności w nawierzchni, uszkodzone płyty).

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W projekcie przewidziano dostosowanie placu zabaw do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, poprzez zainstalowane urządzenia dla dzieci z niepełnosprawnością ruchową. Ponadto utworzony parking przewiduje wyznaczenie miejsc parkingowych dla osób z niepełnosprawnościami, tym samym zostanie zaprojektowany z uwzględnieniem potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – ok. 5400 m²;
- Liczba osób korzystająca z nowej infrastruktury – 125 os.

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, ewidencja dzieci zapisanych do przedszkola, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków, ul. Sienkiewicza 24

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2026 - 2028	2 500 000 PLN

Przedsięwzięcie 8.	
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:	
Budowa krytej pływalni w Wasilkowie	
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:	
Koncepcja i zakres zadania:	
<p>Projekt obejmuje budowę pływalni - Centrum Wodnej Rekreacji w Wasilkowie, które będzie służyło jako nowoczesna przestrzeń rekreacyjna dla mieszkańców. Obiekt zostanie wyposażony w pływalnię sportową oraz dodatkowe atrakcje, takie jak basen rekreacyjny, strefę wodnych zabaw dla dzieci, a także specjalne udogodnienia dla seniorów, w tym brodziki z podgrzewaną wodą i miejsca do relaksu. Centrum będzie dysponować rozbudowaną strefą SPA z saunami, jacuzzi, gabinetami oraz basenem solankowym. Dodatkowo, w obiekcie znajdzie się głęboki basen do nurkowania, który pozwoli na organizację kursów oraz zajęć nurkowych. Projekt uwzględnia nowoczesną infrastrukturę dostosowaną do potrzeb różnych grup wiekowych, z przestronnymi szatniami i prysznicami przystosowanymi do osób o różnych potrzebach, co zapewni komfort użytkowania całego obiektu.</p> <p>Efektem projektu będzie zapewnienie nowoczesnej infrastruktury rekreacyjnej dla mieszkańców obszaru rewitalizacji w różnym wieku (dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy) oraz stworzenie całorocznego lokalnego centrum aktywności fizycznej, które zwiększy dostępność do sportów wodnych i aktywności rekreacyjnych, a także da możliwość organizacji zajęć z zakresu odnowy biologicznej i relaksacji, co wpłynie na poprawę zdrowia i dobrostanu mieszkańców.</p> <p>Powstanie pływalni będzie miało także pozytywny wpływ gospodarczy – powstaną nowe miejsca pracy (zatrudnienie w zarządzaniu i obsłudze pływalni), nowe działalności usługowe (punkt gastronomiczny, sklepik, podmioty prowadzące zajęcia na basenie) itp.</p>	
Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:	
<p>Projekt Centrum Wodnej Rekreacji w Wasilkowie zostanie zrealizowany zgodnie z zasadami dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Obiekt będzie wyposażony w podjazdy, windy oraz szerokie ciągi komunikacyjne, które umożliwią swobodny dostęp do wszystkich stref rekreacyjnych, w tym basenu sportowego, brodzików, strefy SPA oraz głębokiego basenu do nurkowania. Planuje się również instalację specjalnych podnośników przy basenach, aby zapewnić wygodny dostęp do wody osobom o ograniczonej mobilności.</p>	
ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:	
X	Sfera społeczna
X	Sfera gospodarcza
X	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
	Sfera środowiskowa

Sfera techniczna	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:	
<p>Wskaźniki produktu i rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. – Liczba osób korzystających z powstałej infrastruktury rekreacyjnej – 4000 os. /rok <p>Sposób pomiaru: Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.</p>	
LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA	
Wasilków, ul. Polna - w pobliżu Szkoły Podstawowej im. Króla Zygmunta Augusta, <i>(alternatywnie, inny teren wyznaczony pod ten cel na terenie miasta)</i>	
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2028 - 2032	30 000 000 PLN

Przedsięwzięcie 9.
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA: Modernizacja i remont świetlicy osiedlowej na os. Emilii Plater
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA: Koncepcja i zakres zadania: Przedmiotem projektu jest modernizacja budynku na os. Emilii Plater, który pełni funkcję świetlicy osiedlowej należącej do Członków Spółdzielni Mieszkaniowej w Wasilkowie. Obecny stan techniczny budynku świetlicy wskazuje na wysoki stopień degradacji, stare instalacje, liczne pęknięcia, zniszczenia nawierzchni, brak rozwiązań energooszczędnych, niedostosowanie budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Zakres projektu zakłada wykonanie gruntownego remontu wewnątrz i na zewnątrz budynku, przewidywane prace obejmą m.in.:

- remont istniejących pomieszczeń (wyrównywanie – szpachlowanie i pomalowanie ścian i sufitu, położenie kafelek, wymiana kontaktów, gniazdek elektrycznych, wentylacji),
- wymianę stolarki drzwiowej i okiennej,
- wymianę instalacji elektrycznej w pomieszczeniach świetlicy,
- utworzenie zaplecza kuchennego zgodnie z przepisami sanitarno- higienicznymi,
- odnowienie części elewacji,
- montaż nowego oświetlenia,
- remont łazienek z dostosowaniem pomieszczeń do osób z niepełnosprawnościami
- montaż windy,
- wymiana schodów zewnętrznych i wewnętrznych z uwzględnieniem podjazdów dla potrzeb osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Inwestycja będzie miała na celu zmodernizowanie obiektu i poprawienie warunków użytkowania świetlicy przez Członków Spółdzielni Mieszkaniowej, a także poprawi warunki prowadzenia działalności grup pomocowych i organizacji społecznych które wynajmują pomieszczenia w tym obiekcie (np. Stowarzyszenie Kreatywny Wasilków, Stowarzyszenie Rodzinne „Próg Nadziei”).

Efektom projektu będzie zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców Spółdzielni (dzieci, młodzież, dorośli, seniorzy), umożliwi wzrost aktywności mieszkańców przy realizacji wspólnych przedsięwzięć takich jak: organizacja dnia Spółdzielców, festyny, zabawy, zabawy integracyjne, spotkania z okazji Dnia Babci i Dziadka, Dnia Kobiet, Dnia Matki i Ojca jak również Dnia Dziecka, itp. Ponadto dzięki wykonaniu podjazdów i dostosowaniu budynku do potrzeb osób z niepełnosprawnościami zapewnione zostaną warunki do pełniejszego włączenia tych grup społecznych w życie lokalnej społeczności.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Realizacja zadania będzie uwzględniała zasady uniwersalnego projektowania, co umożliwi dostosowanie budynku świetlicy dla osób ze szczególnymi potrzebami. Przykładowe rozwiązania planowane do zastosowania to m.in.: zapewnienie wolnych od barier poziomych i pionowych przestrzeni komunikacyjnych w budynku a także w zakresie dotarcia do niego (np. podjazdy), dostosowanie sanitariatów itp.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- X Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków, ul. Nadrzeczna 1

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Spółdzielnia Mieszkaniowa w Wasilkowie	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2026 - 2028	1 500 000 PLN

Przedsięwzięcie 10.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Kreatywny Pokój – magiczne miejsce

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres zadania:

Stowarzyszenie Kreatywny Wasilków jest grupą wspierającą osoby z niepełnosprawnościami i ich rodziny. Obecnie Stowarzyszenie udziela stałego wsparcia ok. 20 podopiecznym prowadząc swoją działalność w wynajmowanym pomieszczeniu w budynku świetlicy osiedlowej przy ul. Nadrzecznej 1. Projekt dotyczy wzmocnienia działalności Stowarzyszenia i rozwój oferty wsparcia w postaci m.in.: organizacji spotkań wspólnych z osobami z niepełnosprawnościami różnego stopnia, które bardzo potrzebują kontaktów społecznych, przeprowadzenia warsztatów terapeutyczno-zajęciowych, podczas których wspólnie z podopiecznymi stworzone zostaną przedmioty na licytację, z których dochód przekazany będzie na ich rehabilitację; zapewnienie wytchnienia opiekunom osób z niepełnosprawnościami, podczas gdy ich bliscy pozostają pod fachową opieką; przeprowadzanie akcji charytatywnych itp.

Kreatywny Pokój będzie także udostępniany mieszkańcom chcących zrealizować ciekawe inicjatywy a także stanowi przestrzeń do współpracy z młodzieżą, pokazując im czym jest wolontariat i jak mogą aktywnie pomagać.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Wszystkie działania realizowane w ramach projektu uwzględniają zasady dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, bowiem ich głównymi odbiorcami są osoby z niepełnosprawnościami. Ponadto zrealizowanie przedsięwzięcia nr 9 zapewni także pełną dostępność lokalu w którym mieści się obecnie siedziba Stowarzyszenia.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
 Sfera gospodarcza
 Sfera przestrzenno-funkcjonalna
 Sfera środowiskowa
 Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba osób z niepełnosprawnościami objęta wsparciem – 18 os.

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków, ul. Nadrzeczna 1

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Stowarzyszenie Kreatywny Wasilków	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025 - 2027	97 000 PLN

Przedsięwzięcie 11.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Wasilkowska Akademia Kompetencji Cyfrowych

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres zadania:

Projekt ma na celu zwiększenie poziomu kompetencji cyfrowych mieszkańców obszaru rewitalizacji i gminy Wasilków, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności korzystania z usług elektronicznych oferowanych przez administrację publiczną i inne instytucje. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez zorganizowanie warsztatów edukacyjnych i informacyjnych, dla grupy 20 osobowej, dostosowanych do wieku i poziomu zaawansowania oraz zakup sprzętu niezbędnego do przeprowadzenia szkolenia.

Efektem projektu będzie podniesienie poziomu kompetencji cyfrowych mieszkańców umożliwiające im efektywne korzystanie z usług elektronicznych w życiu codziennym, zwiększenie świadomości mieszkańców na temat dostępnych usług elektronicznych, rozwój umiejętności posługiwania się komputerem i urządzeniami mobilnymi, a także poprawa bezpieczeństwa w sieci i eliminacja barier cyfrowych u osób starszych i o niskich kwalifikacjach.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach zadania zapewnione zostaną wszystkie udogodnienia pod kątem osób ze szczególnymi potrzebami. Budynek MBP, w których będą organizowane wydarzenia jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnością (zapewnione odpowiednie szerokości drzwi, podjazdów dla wózków inwalidzkich, winda dla osób niepełnosprawnych, dostosowana toaleta). Dodatkowo zapewniona zostanie także dostępność organizacyjna poprzez zastosowanie elastycznych form uczestnictwa (możliwość udziału zdalnego, dostosowanie harmonogramu zajęć do indywidualnych potrzeb uczestników) czy zapewnienie opieki podczas zajęć dla osób, które jej potrzebują.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba uczestników zajęć – 20 os.

Sposób pomiaru:

Listy obecności, dokumentacja fotograficzna, dokumentacja projektu (m.in.: umowy, program zajęć, materiały dydaktyczne)

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków, ul. Białostocka 19 (budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej)

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Miejska Biblioteka Publiczna im. prof. Haliny Krukowskiej w Wasilkowie	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025	18 000 PLN

Przedsięwzięcie 12.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Bulwary nad Rzeką Supraśl – Strefa Rodzinnej Rekreacji

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres zadania:

Projekt odpowiada na problem niedostępności terenów nadrzecznych dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i Wasilkowa, a także osób odwiedzających miasto. Obecnie większość przestrzeni nad rzeką jest niedostępna, zarośnięta samosiejkami, a dostęp do niej jest ograniczony. Celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców Wasilkowa poprzez kompleksowe zagospodarowanie nadrzecznych terenów rekreacyjnych.

W ramach projektu zostaną stworzone:

- Alejki spacerowe i rowerowe – prowadzące wzdłuż rzeki, z miejscami odpoczynku, platformami widokowymi i nowymi nasadzeniami roślinności, które podkreślą walory przyrodnicze okolicy.
- Przestrzeń rodzinna z placami zabaw, strefami piknikowymi, górką do zjazdów na sankach i rolkach oraz punktami gastronomicznymi z miejscami dla foodtrucków.
- Ścieżka ekologiczna – edukacyjna trasa pieszo-rowerowa, biegnąca od mostu przy ul. Dwornej w stronę wydmy i zalewu, z oznaczeniami podkreślającymi znaczenie ochrony przyrody.
- Przystań kajakowa – zwiększająca atrakcyjność turystyczną i rekreacyjną nad rzeką.

Projekt przewiduje także montaż monitoringu, oświetlenia parkowego oraz infrastruktury przyłączy dla obiektów gastronomicznych. Całość zapewni mieszkańcom i turystom możliwość organizowania spotkań, wydarzeń rodzinnych oraz spędzania czasu w zielonej, zadbanej przestrzeni nad rzeką Supraśl.

Efektom projektu będzie stworzenie nowych przestrzeni rekreacyjnych i komunikacyjnych, wzmocnienie integracji społecznej i rodzinnej poprzez utworzenie stref piknikowych, placów zabaw oraz miejsc na organizację wydarzeń plenerowych, a także podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez edukacyjną ścieżkę przyrodniczą oraz działania promujące ochronę przyrody.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt uwzględnia pełną dostępność infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wszystkie ciągi komunikacyjne będą wolne od barier, zapewniając swobodny dostęp do poszczególnych stref rekreacyjnych, takich jak alejki spacerowe, place zabaw i przystań kajakowa. Miejsca odpoczynku oraz strefy piknikowe zostaną zaprojektowane z myślą o

komforcie użytkowników, a obiekty rekreacyjne i gastronomiczne będą w pełni przystosowane do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- X Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- X Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni publicznej / powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 64400 m².

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Tereny położone na południowym i północnym brzegu rzeki Supraśl – m.in. od ul. Dwornej (dzika plaża), ul. Białostocka, Wasilków, oraz teren tak zwanego "Cypla" (działki nr 3688 i 3689)

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2027 - 2029	15 000 000 PLN

Przedsięwzięcie 13.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Zagospodarowanie stawów w Wasilkowie

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres zadania:

Projekt obejmuje uporządkowanie terenów wokół stawów, aby stworzyć atrakcyjną przestrzeń rekreacyjno-edukacyjną dla mieszkańców. W ramach przedsięwzięcia planowane jest wprowadzenie ścieżek edukacyjnych, które posłużą do prowadzenia lekcji przyrody i zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży. Projekt przewiduje również nasadzenie roślinności

dostosowanej do lokalnych warunków oraz instalację małej architektury (ławki, kosze na śmieci, altanki), która zapewni miejsca do odpoczynku i obserwacji przyrody.

Efektom projektu będzie poprawa estetyki i dostępności terenów wokół stawów, co zachęci mieszkańców do korzystania z tej przestrzeni. Powstanie nowa atrakcyjna przestrzeń edukacyjna do prowadzenia zajęć przyrodniczych i edukacyjnych na świeżym powietrzu oraz zwiększą się możliwości rekreacyjne i wypoczynkowe na obszarze rewitalizacji.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt zakłada pełną dostępność infrastruktury wokół stawów dla osób ze szczególnymi potrzebami. Wszystkie ścieżki edukacyjne będą wolne od barier architektonicznych, co umożliwi swobodny dostęp do przestrzeni edukacyjnych i rekreacyjnych. Strefy odpoczynku zostaną wyposażone w ławki i miejsca, które zapewnią komfort użytkownikom o różnych potrzebach mobilnościowych.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- X Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni publicznej / powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 5 800 m2 obszar objęty opracowaniem (ingerencja bezpośrednia dotyczyć będzie ok. 1 000 m2.

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków, tereny przy stawach zlokalizowane w pobliżu ul. Jurowieckiej i ul. Turzycowej, działka nr 1424/3.

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2027 - 2028	3 000 000 PLN

Przedsięwzięcie 14.**TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:****Zagospodarowanie południowej części zalewu w Wasilkowie****OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:****Koncepcja i zakres zadania:**

Projekt stanowi kontynuację działań służących pełnemu wykorzystaniu terenu zalewu w Wasilkowie, który stanowi istotny potencjał do rozwoju społecznego i gospodarczego obszaru rewitalizacji. Wcześniejsze interwencje obejmowały zagospodarowanie północnej części zalewu tj. urządzenie plaży, budowa tężni, parkingów, budynku z przeznaczeniem na wypożyczalnię sprzętu oraz sanitariaty.

Ujęty w GPR projekt jest kontynuacją zagospodarowania i uporządkowania terenu wokół zalewu i obejmuje zagospodarowanie jego południowej części. Zakres prac zakłada m.in.: wprowadzenie terenów zielonych, budowę piętrowych podestów spacerowych, małej architektury (np. ławki, kosze na śmieci, oświetlenie), parkingów, a także stworzenie przestrzeni pod działalność gastronomiczną. Całość ma na celu zwiększenie funkcjonalności i atrakcyjności rekreacyjnej tego obszaru.

Realizacja projektu przyniesie poprawę estetyki oraz funkcjonalności rekreacyjnej południowej części zalewu. Dzięki nowym terenom zielonym, podestom spacerowym, małej architekturze wraz z miejscami parkingowymi, mieszkańcy i turyści zyskają atrakcyjną przestrzeń do wypoczynku. Utworzone zostaną także warunki do powstania nowych działalności gastronomicznych, co dodatkowo podniesie atrakcyjność obszaru i wpłynie na rozwój lokalnej gospodarki.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt będzie uwzględniał zasady projektowania uniwersalnego, takie jak zapewnienie wolnych od barier ciągów komunikacyjnych wokół obiektów rekreacyjnych. Infrastruktura zostanie dostosowana dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym m.in. dostępność podestów spacerowych, małej architektury oraz obiektów gastronomicznych.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- X Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- X Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Powierzchnia zmodernizowanej przestrzeni publicznej / powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 25300 m².

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków, nad zalewem, ul. Białostocka., działka Nr 3687/5

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2026 - 2028	10 000 000 PLN

Przedsięwzięcie 15.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Naukowe podwórko

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres zadania:

Obiekt Miejskiej Biblioteki Publicznej w latach 2013-2015 przeszedł gruntowny remont oraz został rozbudowany. Budynek posiada dwa tarasy - mniejszy przeznaczony na letnią czytelnię głównie dla dorosłych użytkowników oraz większy, z wyjściem z kącika dla dzieci z przeznaczeniem dla najmłodszych użytkowników biblioteki. Taras przeznaczony dla dzieci ze względu na brak wyposażenia - poza stolikami i krzesłkami - jest mało atrakcyjny i niewykorzystany jest potencjał tego miejsca. W ramach projektu dokonane zostanie powiększenie powierzchni rekreacyjnej poprzez połączenie tarasu z częścią posesji obsadzonej trawą oraz wykonanie prac koncepcyjno-remontowych polegających na zlikwidowaniu części ogrodzenia tarasu i wygradzenia części posesji. Na tarasie oraz części posesji zamontowane zostaną urządzenia edukacyjne i naukowe. Zwiększona powierzchnia pozwoli na ustawienie 5 - 6 elementów kreatywnej zabawy edukacyjnej takich jak błotna ekokuchnia, rury deszczowe, koło optyczne, kompas, peryskop, panel sensoryczny.

Efektom projektu będzie nowa przestrzeń przyjazna dla dzieci i rodziców. Naukowe podwórko stworzy możliwość społecznej integracji rodziców i dzieci oraz da możliwość wspierania skutecznej nauki poprzez zaangażowanie i pobudzanie ciekawości, rozwój integracji sensorycznej, nabywanie nowej wiedzy i umiejętności wszystko poprzez swobodną, angażującą zabawę na świeżym powietrzu z wykorzystaniem nowatorskich urządzeń-zabawek. Wartością dodaną będzie wspieranie rozwoju najmłodszych poprzez zabawę i pobudzanie ciekawości świata z wykorzystaniem edukacyjnych zasobów wspieranych przez

nowatorskie urządzenia edukacyjne. Naukowe podwórko zapewni zabawę na świeżym powietrzu, co wpłynie na redukcję stresu, budowanie relacji, wzmocnienie odporności i rozwój kreatywności. Naukowe podwórko dostępne będzie przez cały rok, w godzinach pracy biblioteki.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Budynek MBP jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (zapewnione odpowiednie szerokości drzwi, podjazdów dla wózków inwalidzkich, winda dla osób niepełnosprawnych, dostosowana toaleta). Naukowe podwórko będzie wspierać rozwój sensomotoryczny również dzieci z dysfunkcjami. Będzie to miejsce inkluzyjne- dostępne dla każdego bez względu na wiek i poziom sprawności.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Liczba osób korzystających z powstałej przestrzeni – 30 os. rocznie

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków, ul. Białostocka 19 – budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej w Wasilkowie

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Miejska Biblioteka Publiczna im. prof. Haliny Krukowskiej	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025 (powstanie Naukowego podwórka) od 2026 do 2035 (funkcjonowanie)	50 000 PLN

Przedsięwzięcie 16.**TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:****Mój Wasilków – przestrzenna gra planszowa****OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:****Koncepcja i zakres zadania:**

Przedmiotem projektu jest stworzenie tematycznej gry planszowej z wykorzystaniem symboli związanych z Wasilkowem – figurek łosia i kozy, które będą rozmieszczone w różnych punktach miasta. Gra będzie miała na celu zarówno rozrywkę, jak i edukację mieszkańców, szczególnie dzieci, na temat historii miasta i ekologii. Gra ma na celu promowanie wiedzy o mieście, a także tworzenie przestrzeni do interakcji społecznej. Będzie atrakcyjną formą spędzania czasu jednocześnie promując lokalną kulturę i aktywność społeczną. Zapewni także mieszkańcom możliwość interakcji w sposób, który wzmacnia więzi i znajomość lokalnej historii oraz fauny i flory.

Zakres projektu będzie obejmował następujące elementy:

- Opracowanie gry planszowej - stworzenie koncepcji planszy, która ilustrowałaby różne lokalizacje w mieście, w tym parki, tereny i obiekty ważne i cenne dla Wasilkowa, a także miejsca, w których można spotkać figurki łosia i kozy.
- Projektowanie elementów: Zaprojektowanie figurek przedstawiających łosie i kozy, które mogłyby być wykorzystywane w grze.

Projekt przestrzennej gry planszowej będzie pełnił ważną rolę w rewitalizacji ponieważ z jednej strony umożliwi zaangażowanie mieszkańców oraz będzie wzmacniał wartość społeczną obszaru, a z drugiej pozytywnie wpłynie na rozwój gospodarczy miasta poprzez jego promocję turystyczną.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Gra zostanie opracowana z zachowaniem standardów dostępnościowych poprzez umożliwienie różnorodnych ustawień planszy i elementów, które uwzględniają potrzeby osób z ograniczoną mobilnością. Elementy gry będą łatwo dostępne, a plansza odpowiednio duża, aby umożliwić swobodne poruszanie się. Zastosowane zostaną kontrastowe kolory dla lepszego odróżnienia różnych elementów gry, co może być pomocne dla osób z wadami wzroku. Dokumentacja gry będzie dostępna w różnych formatach, np. w wersji dużą czcionką, brajlem oraz w wersji audio.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

X	Sfera społeczna
	Sfera gospodarcza
	Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Sfera środowiskowa	
Sfera techniczna	
PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:	
Wskaźniki produktu i rezultatu: – Liczba stworzonych gier – 1 szt.	
Sposób pomiaru: Protokół odbioru prac, dokumentacja projektu (gra), dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.	
LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA	
Wasilków miasto	
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025	100 000 PLN

Przedsięwzięcie 17.
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:
Kino plenerowe „w rewitalizacji”
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:
<p>Koncepcja i zakres zadania:</p> <p>Obszary objęte rewitalizacją w Wasilkowie posiadają liczne przestrzenie publiczne, które są niedostatecznie wykorzystywane przez społeczność lokalną. Brakuje regularnych wydarzeń kulturalnych, które mogłyby ożywić te miejsca i zachęcić mieszkańców do aktywnego spędzania czasu w odnowionych przestrzeniach.</p> <p>Przedmiotem projektu jest organizacja cyklu pokazów kina plenerowego w różnych lokalizacjach na terenach objętych rewitalizacją, mająca na celu ożywienie przestrzeni publicznych, integrację społeczności lokalnej oraz promocję kultury filmowej wśród mieszkańców Wasilkowa. Prezentowane filmy będą skierowane do dzieci, młodzieży i dorosłych, obejmując zarówno najnowsze produkcje, jak i klasykę kina. Wydarzenia te mają na celu nie tylko dostarczenie rozrywki, ale także edukację filmową i promowanie wspólnego spędzania czasu w odnowionych przestrzeniach publicznych.</p> <p>W ramach projektu zakłada się zorganizowanie 10 seansów filmowych w okresie letnim (czerwiec – sierpień) w 10 różnych miejscach na terenach objętych rewitalizacją w Wasilkowie</p>

takich jak parki, skwery, place, bulwary. Projekcjom będą towarzyszyć działania uzupełniające tj. prelekcje przed seansami oraz wspólne dyskusje po emisji filmów pozwalające na wymianę opinii, refleksji na temat obejrzanego seansu.

W ramach projektu zakłada się zakup niezbędnej infrastruktury technicznej m.in. profesjonalny sprzęt projekcyjny dostosowany do warunków plenerowych, system audio zapewniający wysoką jakość dźwięku, zapewnienie leżaków, krzesel, kocy oraz oświetlenie.

Realizacja projektu przyniesie wymierne korzyści społeczne i kulturalne na obszarze rewitalizacji. Dzięki organizacji cyklu pokazów filmowych ożywione zostaną przestrzenie publiczne, zachęcając mieszkańców do ich aktywnego wykorzystania, zwiększy się poziom integracji społecznej, dzięki stworzeniu okazji do wspólnego spędzania czasu, wzrośnie poziom edukacji kulturalnej, wprowadzając uczestników w świat kina klasycznego i współczesnego. Efektem projektu będzie także promowanie inkluzywności dzięki zapewnieniu dostępności wydarzeń dla osób ze szczególnymi potrzebami.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach realizacji projektu szczególny nacisk zostanie położony na zapewnienie pełnej dostępności wydarzeń dla osób ze szczególnymi potrzebami, zgodnie z Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Działania te będą uwzględniać zasady projektowania uniwersalnego, tak aby każde wydarzenie było dostępne i przyjazne dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich ograniczeń. Zakłada się wykorzystanie następujących rozwiązań: Wyświetlanie filmów z polskimi napisami, aby umożliwić odbiór treści osobom niesłyszącym i niedosłyszącym, w miarę możliwości, zapewnienie seansów z audiodeskrypcją dla osób niewidomych i niedowidzących, poprzez udostępnienie specjalnych słuchawek, przygotowanie materiałów informacyjnych i promocyjnych w formatach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami, dostosowanie miejsc w każdej lokalizacji seansów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalno- integracyjnych – 10 szt./rok
- Liczba uczestników wydarzeń kulturalno- integracyjnych – 1000 osób.

Sposób pomiaru:

Dokumentacja lokalizacji, dokumentacja fotograficzna, liczba dystrybuowanych wejściówek, dokumentacja projektu (m.in. umowy, faktury).

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków miasto – obszar rewitalizacji

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Miejski Ośrodek Animacji Kultury w Wasilkowie	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025 - 2035	650 000 PLN

Przedsięwzięcie 18.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

„Klasyka bliżej ludzi” - cykl koncertów muzyki poważnej w niepoważnych lokalizacjach

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres zadania:

W Wasilkowie dostęp do kultury wysokiej, zwłaszcza muzyki klasycznej, jest ograniczony. Koncerty muzyki poważnej odbywają się głównie w dużych miastach lub klasycznych miejscach, takich jak filharmonie czy teatry, co ogranicza dostępność tego rodzaju kultury dla mieszkańców mniejszych miejscowości. W efekcie lokalna społeczność, zwłaszcza młodzież, ma utrudniony kontakt z muzyką klasyczną (konieczności podróży do miast i brak tego typu ofert kulturalnych w Wasilkowie).

Przedmiotem projektu jest przybliżenie muzyki klasycznej mieszkańcom Wasilkowa, przełamanie barier dostępu do tego gatunku sztuki oraz wzbudzenie w społeczności zainteresowania kulturą wysoką. Projekt ma zachęcić mieszkańców do uczestnictwa w koncertach poprzez ich organizację w nieformalnych i ogólnodostępnych lokalizacjach w Wasilkowie i obszarze rewitalizacji, zaskakujących i codziennie odwiedzanych przez społeczność. W ramach projektu przeprowadzony zostanie cykl koncertów muzyki klasycznej w niecodziennych miejscach na terenie miasta, takich jak parki, place miejskie, zabytkowe budynki, czy tereny rekreacyjne. Koncerty te będą bezpłatne lub niskokosztowe, aby zapewnić dostęp dla jak najszerszego grona odbiorców, i będą miały na celu stworzenie nieformalnej, przystępnej atmosfery.

Koncertom będą towarzyszyły działania uzupełniające tj. spotkania, podczas których artyści opowiedzą o repertuarze i instrumentach, przybliżając muzykę klasyczną odbiorcom, a także

warsztaty muzyczne dla młodzieży i dorosłych z instrumentami używanymi w muzyce poważnej, aby umożliwić mieszkańcom bliższy kontakt z twórczością i technikami gry.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach realizacji projektu szczególny nacisk zostanie położony na zapewnienie pełnej dostępności wydarzeń dla osób ze szczególnymi potrzebami, aby zapewnić pełną dostępność naszych projektów dla wszystkich uczestników. Wszystkie koncerty i warsztaty będą odbywać się w pomieszczeniach w pełni dostępnych dla osób ze szczególnymi potrzebami, wolnych od barier architektonicznych. Sale będą wyposażone w sprzęt ułatwiający udział osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, np. pętle indukcyjne dla osób niedosłyszących. Materiały dydaktyczne w formatach dostosowanych do potrzeb uczestników, w tym w druku powiększonym, wersjach elektronicznych kompatybilnych z czytnikami ekranu oraz z audiodeskrypcją; tłumaczenie na język migowy, obecność asystentów i wolontariuszy.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba zorganizowanych wydarzeń i kulturalno- integracyjnych – 9 szt. (6 koncertów, 3 warsztaty)
- Liczba uczestników wydarzeń kulturalno- integracyjnych – 600 osób.

Sposób pomiaru:

Dokumentacja lokalizacji, dokumentacja fotograficzna, rejestry uczestników wydarzeń, dokumentacja projektu (m.in. umowy, faktury).

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków miasto – obszar rewitalizacji

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Miejski Ośrodek Animacji Kultury w Wasilkowie	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025 - 2030	600 000 PLN

Przedsięwzięcie 19.**TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:****Festiwal Kultur w Wasilkowie****OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:****Koncepcja i zakres zadania:**

Miasto Wasilków i jego okolice to obszar o bogatej historii i różnorodności kulturowej, będący miejscem spotkania różnych narodowości, religii i tradycji. Mimo tego potencjału, mieszkańcy nie mają wielu okazji do poznania i doświadczenia tej różnorodności w sposób bezpośredni. Na obszarze rewitalizacji brakuje wydarzeń, które prezentowałyby bogactwo kultur pogranicza i promowałyby dialog międzykulturowy, budowanie tożsamości lokalnej jest kluczowym czynnikiem wpływającym na większą gotowość mieszkańców do aktywizacji społecznej, budowanie relacji, poczucia związku z miastem i obszarem rewitalizacji. Konsekwencją tego jest niedostateczna świadomość społeczności lokalnej na temat różnorodności kulturowej, która prowadzi do stereotypów i uprzedzeń. Brak interakcji między przedstawicielami różnych kultur ogranicza integrację społeczną i utrudnia budowanie otwartej, tolerancyjnej społeczności (problem wskazany w diagnozie obszaru rewitalizacji). Istnieje potrzeba stworzenia platformy, która umożliwi mieszkańcom poznanie i zrozumienie różnorodności otaczającego ich świata i jednocześnie stanie się płaszczyzną do integracji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Głównym celem projektu będzie organizacja "Festiwalu Kultur", wydarzenia artystycznego prezentującego różnorodność kultur pogranicza i nie tylko, mającego na celu integrację mieszkańców, promowanie tolerancji i wzajemnego zrozumienia oraz ukazanie bogactwa różnych religii, światów i obrzędów. W ramach projektu planowane jest zorganizowanie wielowymiarowego festiwalu, który poprzez wystawy, warsztaty kulinarne, pokazy artystyczne i elementy festiwalu w innych miejscowościach (świątlicach), zaprezentuje różnorodność kulturową regionu i świata. Wydarzenie będzie okazją do bezpośredniego doświadczenia innych kultur, nauki i wspólnej zabawy, przyczyniając się do budowania otwartej i zintegrowanej społeczności. Taka formuła wydarzenia będzie atrakcyjną formą zarówno dla rodzin z dziećmi, jak i młodzieży czy seniorów – czyli grup wrażliwych społecznie z punktu widzenia obszaru rewitalizacji.

Zakres wydarzenia obejmie m.in. wystawy (5 tematycznych wystaw prezentujących sztukę, rzemiosło, stroje i tradycje różnych kultur); warsztaty kulinarne (8 warsztatów kulinarnych prowadzonych przez przedstawicieli różnych kultur), pokazy artystyczne (4 koncerty muzyczne, 4 pokazy taneczne, 2 przedstawienia teatralne ukazujące tradycje i obrzędy), warsztaty dla dzieci i młodzieży z zakresu sztuki i rękodzieła w różnych lokalizacjach), panele dyskusyjne, wykłady itp.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach projektu zapewniona zostanie pełna dostępności wydarzeń dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez m.in. dostosowanie miejsc wydarzeń wolnych od barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, podczas warsztatów wykorzystanie różnorodnych metod dydaktycznych, uwzględniających potrzeby osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności (wizualne, słuchowe, intelektualne), zapewnienie materiałów i informacji o wydarzeniach w formatach odpowiednich dla osób niewidomych i niedowidzących, zapewnienie przeszkolonego personelu do pomocy osobom ze szczególnymi potrzebami i in.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
 Sfera gospodarcza
 Sfera przestrzenno-funkcjonalna
 Sfera środowiskowa
 Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalno- integracyjnych – 25 szt.
- Liczba uczestników wydarzeń kulturalno- integracyjnych – 3000 osób.

Sposób pomiaru:

Dokumentacja lokalizacji, dokumentacja fotograficzna, rejestry uczestników wydarzeń, dokumentacja projektu (m.in. umowy, faktury).

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków miasto – obszar rewitalizacji w tym m.in.: teren rekreacyjny przy rzece Supraśl tzw. Cypel, teren rekreacyjny przy ul. Żurawiej, świetlice

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Miejski Ośrodek Animacji Kultury w Wasilkowie	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025 - 2030	980 000 PLN

Przedsięwzięcie 20.**TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:****Festiwal Sztuk Ulicznych w Wasilkowie****OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:****Koncepcja i zakres zadania:**

Miasto Wasilków, mimo swojego dynamicznego rozwoju i bogatej historii, nie posiada w swojej ofercie kulturalnej wydarzenia skupiającego się na sztukach ulicznych. Pogłębiona diagnoza obszary rewitalizacji wykazała deficyt wydarzeń atrakcyjnych, w nowoczesnej formie pozwalających na realne zaangażowanie i przyciągnięcie młodych mieszkańców obszaru. Młodzi artyści i pasjonaci sztuki ulicznej nie mają odpowiedniej platformy do prezentacji swoich talentów, a przestrzeń miejska nie jest w pełni wykorzystywana do działań kulturalnych i społecznych. Brak integracyjnego wydarzenia, które łączyłoby różne formy sztuki ulicznej, prowadzi do niewykorzystania potencjału twórczego lokalnej społeczności oraz ogranicza możliwość promocji miasta jako ośrodka nowoczesnej kultury. Ponadto istnieje potrzeba aktywizacji młodzieży, promowania twórczości niezależnej i ożywienia przestrzeni publicznej (szczególnie w obszarze rewitalizacji) poprzez sztukę.

Przedmiotem projektu będzie organizacja "Festiwalu Sztuk Ulicznych" łączącego muzykę elektroniczną, performance, taniec uliczny, graffiti i sztukę ogniową, mającego na celu promowanie kultury ulicznej, integrację społeczności lokalnej oraz ożywienie przestrzeni obszaru rewitalizacji stanowiącego także centralną część Wasilkowa. Planowane jest zorganizowanie wielowymiarowego festiwalu sztuk ulicznych, który odbędzie się w centralnych punktach miasta, przekształcając ulice, skwery i place w tętniące życiem przestrzenie artystyczne. Wydarzenie zgromadzi artystów z różnych dziedzin sztuki ulicznej, oferując mieszkańcom i odwiedzającym bogaty program kulturalny, warsztaty oraz interaktywne atrakcje. W ramach Festiwalu zaplanowano także przeprowadzenie warsztaty dla młodzieży z zakresu tańca, sztuki graffiti, DJ-ingu i sztuki ogniowej (4 szt.)

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach realizacji projektu szczególny nacisk zostanie położony na zapewnienie pełnej dostępności wydarzenia dla osób ze szczególnymi potrzebami. Działania te będą uwzględniać zasady projektowania uniwersalnego, tak aby festiwal był dostępny i przyjazny dla wszystkich uczestników, niezależnie od ich ograniczeń. Zapewniona zostanie przestrzeń festiwalowa wolna od barier tj. bezprogowe wejścia do stref festiwalowych, umożliwiających swobodne poruszanie się osób na wózkach inwalidzkich oraz z wózkami dziecięcymi, utwardzenie nawierzchni na terenie festiwalu, eliminacja nierówności i przeszkód utrudniających poruszanie się, szerokie ścieżki i przejścia, umożliwiające mijanie się osób poruszających się na wózkach, dostępne sceny i miejsca dla widzów, dostosowane toalety itp. Realizowane w ramach Festiwalu warsztaty i zajęcia będą również spełniały standardy dostępności oferty

programowej - metody prowadzenia zajęć zapewniające dostępność, dostosowane materiały, itp.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
 Sfera gospodarcza
 Sfera przestrzenno-funkcjonalna
 Sfera środowiskowa
 Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalno- integracyjnych – 15 szt.
- Liczba uczestników wydarzeń kulturalno- integracyjnych – 1000 osób.

Sposób pomiaru:

Dokumentacja lokalizacji, dokumentacja fotograficzna, liczba dystrybuowanych wejściówek, analiza danych z aplikacji mobilnej festiwalu, dokumentacja projektu (m.in. umowy, faktury).

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków miasto – obszar rewitalizacji w tym m.in.: teren rekreacyjny przy rzece Supraśl tzw. Cypel

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Miejski Ośrodek Animacji Kultury w Wasilkowie	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025 - 2030	870 000 PLN

Przedsięwzięcie 21.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Teatr Rzeka

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres zadania:

Dużym potencjałem obszaru rewitalizacji jak i miasta Wasilków jest rzeka Supraśl. Mimo swojego malowniczego położenia nad rzeką i bogatych walorów przyrodniczych, nie posiada jednak stałego wydarzenia kulturalnego, które wykorzystywałoby potencjał tego miejsca oraz integrowałoby społeczność lokalną i przyciągało turystów. Brak jest regularnych inicjatyw

promujących niezależną sztukę teatralną, szczególnie taką, która łączy teatr z performance i odbywa się w otwartej przestrzeni naturalnej. Stworzona w ramach wcześniejszego programu rewitalizacja przestrzeni rekreacyjna, plaża miejska przy rzece Supraśl ujawniła jak ważny jest to teren dla mieszkańców obszaru rewitalizacji i całego miasta, o ogromnym potencjale.

W ramach projektu zakłada się wprowadzenie stałego wydarzenia tj. coroczny festiwal teatrów niezależnych „Teatr Rzeka”, który ma na celu promowanie niezależnej sztuki teatralnej, integrację społeczności lokalnej oraz wykorzystanie unikatowego położenia miasta do stworzenia niepowtarzalnego doświadczenia kulturalnego. Projekt zakłada zorganizowanie festiwalu teatralnego na otwartym powietrzu, na specjalnie zbudowanej scenie na skwerze przy rzece Supraśl. Wydarzenie będzie prezentować spektakle na pograniczu teatru i performance, angażując zarówno lokalną społeczność, jak i odwiedzających z innych regionów. Festiwal ma stać się cyklicznym wydarzeniem, które wpisze się na stałe w kalendarz kulturalny Wasilkowa. Zadanie wprost odpowiada na jeden z głównych problemów wskazanych dla obszaru rewitalizacji tj. **niewykorzystany potencjał miejsc odnowionych w obszarze rewitalizacji do integracji i ożywienia społecznego wraz z potrzebą stworzenia atrakcyjnych wydarzeń kulturalnych, aktywizujących, integrujących, które ożywią ważne dla mieszkańców miejsca i przestrzenie w obszarze.**

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

W ramach realizacji projektu szczególny nacisk zostanie położony na zapewnienie pełnej dostępności wydarzenia dla osób ze szczególnymi potrzebami. Działania te będą uwzględniać zasady projektowania uniwersalnego, tak aby festiwal był dostępny i przyjazny dla wszystkich uczestników, niezależnie od ich ograniczeń. Zapewniona zostanie przestrzeń festiwalowa wolna od barier tj. bezprogowe wejścia do stref festiwalowych, umożliwiających swobodne poruszanie się osób na wózkach inwalidzkich oraz z wózkami dziecięcymi, utwardzenie nawierzchni na terenie festiwalu, eliminacja nierówności i przeszkód utrudniających poruszanie się, szerokie ścieżki i przejścia, umożliwiające mijanie się osób poruszających się na wózkach, dostępne sceny i miejsca dla widzów, dostosowane toalety itp.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalno- integracyjnych – 6 szt.
- Liczba uczestników wydarzeń kulturalno- integracyjnych – 1000 osób.

Sposób pomiaru:	
Dokumentacja lokalizacji, dokumentacja fotograficzna, liczba dystrybuowanych wejściówek, analiza danych z aplikacji mobilnej festiwalu, dokumentacja projektu (m.in. umowy, faktury).	
LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA	
Wasilków miasto – teren rekreacyjny przy rzece Supraśl tzw. Cypel	
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Miejski Ośrodek Animacji Kultury w Wasilkowie	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025 - 2030	660 000 PLN

Przedsięwzięcie 22.
TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:
Mosty pokoleń – podróże w czasie do lat 20. i 30.
OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:
<p>Koncepcja i zakres zadania:</p> <p>Gmina Wasilków w ostatnich latach znajduje się w czołówce gmin w powiecie białostockim z największym przyrostem nowych mieszkańców, za czym idzie coraz mocniejsza potrzeba wzmocnienia więzi społecznych i poprawy gminnej oferty społeczno-kulturalnej. Przeprowadzona pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji wykazała zmiany zachodzące w strukturze mieszkańców obszaru rewitalizacji (napływ nowych mieszkańców, proces odmłodzenia osiedli mieszkaniowych), a także konieczność kreowania oferty dostosowanej do różnych grup społecznych (seniorów, młodzieży, dorosłych mieszkańców obszaru).</p> <p>Przedmiotem projektu jest organizacja cyklu spotkań i warsztatów angażujących mieszkańców z mocnym wydźwiękiem historycznym, literackim oraz kulturalnym, osnuty wokół XX-lecia międzywojennego. Planowane jest przeprowadzenie warsztatów tanecznych, krawieckich w duchu „zero waste”, koncerty muzyki z epoki lat 20 i 30, spotkań autorskich poświęconych polskim artystom międzywojnia, zabawa taneczna wraz z pokazem mody lat 20. i 30. Realizacja zadania przyczyni się do wzmocnienia międzypokoleniowych więzi społecznych, integracji lokalnej społeczności oraz budowania poczucia tożsamości lokalnej. Dodatkowym efektem projektu będzie poprawa i podniesienie jakości oferty kulturalnej oraz zintensyfikowanie udziału wszystkich mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym obszaru i miasta.</p> <p>Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:</p>

Budynek MBP jest dostosowany do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (zapewnione odpowiednie szerokości drzwi, podjazdów dla wózków inwalidzkich, winda dla osób niepełnosprawnych, dostosowana toaleta).

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
 Sfera gospodarcza
 Sfera przestrzenno-funkcjonalna
 Sfera środowiskowa
 Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalno- integracyjnych – 1 szt.
- Liczba uczestników wydarzeń kulturalno- integracyjnych – 70 osób.

Sposób pomiaru:

Dokumentacja lokalizacji, dokumentacja fotograficzna, rejestry uczestników, dokumentacja projektu (m.in. umowy, faktury).

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków, ul. Białostocka 19 – budynek Miejskiej Biblioteki Publicznej w Wasilkowie

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Miejska Biblioteka Publiczna im. prof. Haliny Krukowskiej w Wasilkowie	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025	10 000 PLN

Przedsięwzięcie 23.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Przewodnik turystyczny po Wasilkowie oraz oznakowanie informacyjne miasta

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres zadania:

Wasilków, malownicze miasteczko położone w bliskim sąsiedztwie Białegostoku, ma wiele do zaoferowania pod względem turystycznym. Niestety, obecne oznakowanie informacyjne oraz infrastruktura turystyczna są niewystarczające. Brak spójnych i zrozumiałych informacji o

atrakcjach turystycznych, trasach spacerowych oraz historycznych miejscach sprawia, że turyści mogą czuć się zagubieni lub nawet zniechęceni do odkrywania Wasilkowa. Istnieje zatem potrzeba poprawy komunikacji wizualnej, aby ułatwić zwiedzanie i zwiększyć atrakcyjność miasta dla odwiedzających.

Przedmiotem projektu jest stworzenie przystępnego przewodnika turystycznego po Wasilkowie oraz kompleksowego systemu oznakowania informacyjnego. Dzięki temu miasto stanie się bardziej atrakcyjne dla turystów, co przełoży się na zwiększenie liczby odwiedzających oraz pobudzi potencjał gospodarczy miasta i obszaru rewitalizacji w wyniku większej aktywności lokalnych przedsiębiorstw. Wraz ze wzrostem liczby odwiedzających wytworzy się lokalny rynek do rozwoju usług o charakterze gastronomicznym (kawiarnie, restauracje itp.), które będą mogły także zaspokoić potrzeby zgłaszane w tym zakresie przez mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Zakres projektu obejmuje m.in.

1. Stworzenie przewodnika turystycznego – zawierającego opisy atrakcji turystycznych, tras spacerowych i historycznych miejsc, a także informacje o wydarzeniach kulturalnych.
2. Wprowadzenie oznakowania informacyjnego – spójna koncepcja oznakowania, która będzie obejmować: tablice informacyjne w punktach strategicznych (np. przy atrakcjach turystycznych), mapę turystyczną do pobrania w formie print oraz aplikacji mobilnej, oznaczenie tras spacerowych i rowerowych oraz kampanię promocyjną – po zakończeniu prac związanych z przewodnikiem i oznakowaniem.

Projekt zakłada także współpracę z lokalnymi przedsiębiorcami poprzez włączenie lokalnych firm do projektu, aby promować ich usługi i produkty w przewodniku. Dla

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Oprócz tradycyjnej wersji papierowej, przewodnik będzie udostępniony w formacie elektronicznym (np. PDF, e-book), a także w formacie audio dla osób niewidomych. Przewodnik zostanie napisany prostym, zrozumiałym językiem, unikając skomplikowanej terminologii. Oznakowanie będzie czytelne, z użyciem dużych liter i kontrastujących kolorów, co ułatwi jego odczytanie osobom z wadami wzroku, uzupełnione także o napisy w alfabecie Braille’a, umożliwiając tym samym korzystanie z informacji osobom niewidomym. Stworzenie specjalnych punktów informacyjnych wyposażonych w interaktywne mapy oraz osoby przeszkolone w udzielaniu informacji i wsparcia dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- Sfera społeczna
- X Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba opracowanych materiałów turystycznych – 1 szt.
- Liczba nowych osób odwiedzających obszar rewitalizacji – 500 osób/rok

Sposób pomiaru:

Dokumentacja projektu (m.in. przewodnik, umowy, faktury), dokumentacja fotograficzna, dane statystyczne dotyczące odwiedzających miasto

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków miasto – obszar rewitalizacji

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2025 - 2026	25 000 PLN

Przedsięwzięcie 24.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Rozbudowa powierzchni użytkowej Urzędu Miejskiego w Wasilkowie poprzez adaptację poddasza

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres zadania:

Projekt jest kontynuacją prac w budynku Urzędu Miejskiego służące dostosowaniu obiektu do obecnych standardów dostępnościowych oraz zapewnieniu odpowiednich warunków do obsługi mieszkańców. Projekt obejmuje zwiększenie powierzchni użytkowej Urzędu Miejskiego w Wasilkowie poprzez adaptację poddasza z przeznaczeniem na nowe biura. Inwestycja pozwoli na poprawę warunków pracy pracowników urzędu oraz usprawni obsługę interesantów. Zakres projektu obejmuje wykonanie prac dotyczących modernizacji infrastruktury technicznej, zapewnienie odpowiedniego oświetlenia oraz dostosowanie pomieszczeń do współczesnych standardów biurowych. W ramach zadania dokonany zostanie także zakup wyposażenia i sprzętu elektronicznego, niezbędnego do funkcjonowania nowych przestrzeni biurowych i realizacji usług administracyjnych.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Projekt będzie realizowany zgodnie z zasadami zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Prace obejmą likwidację barier architektonicznych, takie jak

dostosowanie ciągów komunikacyjnych oraz wyposażenie budynku w windę, umożliwiającą swobodny dostęp do nowo powstałych biur na poddaszu.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- X Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków, ul. Białostocka 7

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2026 - 2027	3 000 000 PLN

Przedsięwzięcie 25.

TYTUŁ PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Zakład Gospodarki Komunalnej w Wasilkowie jako nowoczesne centrum zarządzania infrastrukturą w mieście

OPIS PRZEDSIĘWZIĘCIA:

Koncepcja i zakres zadania:

Projekt polega na budowie nowoczesnej hali warsztatowo-magazynowej wraz z zapleczem administracyjnym i sanitarnym dla pracowników. Obecnie w Wasilkowie brakuje takiej infrastruktury, a siedziba Zakładu Gospodarki Komunalnej mieści się tymczasowo na terenie stadionu sportowego przy ul. Suprańskiej, co ogranicza jej funkcjonalność.

Nowa hala zapewni odpowiednie warunki do przechowywania sprzętu komunalnego oraz prowadzenia prac serwisowych i konserwacyjnych. Zaplecze administracyjne będzie stanowić centrum zarządzania, umożliwiające skuteczną koordynację działań związanych z obsługą infrastruktury miejskiej, a także poprawi warunki pracy personelu, wspierając sprawne zarządzanie zasobami miejskimi.

Zapewnienie dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami:

Nowy budynek Zakładu Gospodarki Komunalnej w Wasilkowie zostanie zaprojektowany z pełnym uwzględnieniem dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami. Planowane są bezbarierowe ciągi komunikacyjne, szerokie wejścia oraz odpowiednio dostosowane pomieszczenia sanitarne. Infrastruktura budynku zapewni komfortowe warunki zarówno pracownikom, jak i osobom odwiedzającym zakład.

ODDZIAŁYWANIE PRZEDSIĘWZIĘCIA:

- X Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- X Sfera przestrzenno-funkcjonalna
- Sfera środowiskowa
- X Sfera techniczna

PROGNOZOWANE REZULTATY WRAZ ZE SPOSOBEM ICH OCENY W ODNIESIENIU DO CELÓW REWITALIZACJI:

Wskaźniki produktu i rezultatu:

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.

Sposób pomiaru:

Protokół odbioru robót, protokół zrealizowanych dostaw wyposażenia, dokumentacja fotograficzna wykonanych prac.

LOKALIZACJA PRZEDSIĘWZIĘCIA

Wasilków, ul. Tadeusza Kościuszki, działka nr 1148/8

PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	PARTNERZY W REALIZACJI
Gmina Wasilków – Zakład Gospodarki Komunalnej w Wasilkowie	-
SZACUNKOWY TERMIN REALIZACJI	SZACUNKOWY KOSZT REALIZACJI
2026 - 2028	4 000 000 PLN

Charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięcia rewitalizacyjnych

---

Do grupy pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (przedsięwzięć uzupełniających) zaliczono typy/rodzaje przedsięwzięć realizujących kierunki działań określone dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku, dotyczące wyznaczonego obszaru rewitalizacji, które z różnych względów nie spełniały kryteriów podstawowego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, to jest takie które nie zostały szczegółowo scharakteryzowane, zwymiarowane lub osadzone w czasie i po uszczegółowieniu mogą stanowić podstawę pod propozycję przedsięwzięcia podstawowego

Pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne są następujące:

1. Rozwój terenów zielonych, rekreacyjnych, wprowadzanie w przestrzeń miasta większej ilości zieleni:

- utworzenie parku miejskiego na terenie tzw. starorzecza – kompleksowe zagospodarowanie terenu z uwzględnieniem ścieżek spacerowych, małej architektury parkowej (ławki, stoliki, oświetlenie, kosze), wykonanie naturalnego zbiornika retencyjnego (wykorzystania istniejących stawów w tym obszarze);
- utworzenie małych parków kieszonkowych, skwerków w przestrzeniach międzyosiedlowych wraz z zapewnieniem elementów małej architektury (ławki, altanki) – wprowadzanie zieleni w mniejszych formach w terenach zamieszkałych.
- Zielony Wasilków – wprowadzanie zieleni w mieści w różnych formach np. realizacja nowych nasadzeń w ciągach ulic (zielone ulice), przy obiektach publicznych, na chodnikach (usunięcie części kostek na chodniku i wprowadzenie jakiś małych nasadzeń), zielone przystanki komunikacji publicznej itp.
- dalsze zagospodarowanie terenu zielonego przy cerkwi między ul. Grodzieńską a ul. Rynek Kilińskiego – uzupełnienie małej architektury, dodatkowe nasadzenia, wprowadzenie elementu wody w tą przestrzeń.

2. Budowa/przebudowa połączeń komunikacyjnych wraz z infrastrukturą towarzyszącą:

- spowolnienie ruchu drogowego w okolicach ul. Polnej i ul. Kościelnej (rozważana możliwość stworzenie woonerfu);
- realizacja nowych połączeń drogowych (łączników) in.: ul. Kościelna z ul. Łąkową (w ramach projektu dotyczącego zagospodarowania terenu tzw. starorzecza – otwarcie terenu oraz zwiększenie dostępności komunikacyjnej do szkoły podstawowej); połączenie ul. Nadbrzeżnej do ul. Emilii Plater;
- poszerzenie parkingu przy o teren należący do Parafii, wyburzenia obecnie opuszczonego budynku po starej kwiaciarni (Ul. Białostocka);
- tworzenie spójnego systemu połączeń rowerowych – realizacja ścieżek rowerowych także odseparowanych od ulic.

- 3. Rozwój oferty wsparcia dla osób ze szczególnymi potrzebami, zagrożonych lub wykluczonych społecznie** - realizacja działań nastawionych na poprawę sytuacji ww. grup w zależności od potrzeb oraz możliwości:
- rozwój usług opiekuńczych np. utworzenie Domu Dziennego Pobytu dla seniorów;
  - budowa lokali komunalnych (m.in.: przy ul. Piaskowej.) oraz lokali interwencyjnych, a także poprawa warunków mieszkalnych w lokalach komunalnych obecnie zamieszkiwanych przez mieszkańców;
  - utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej dla dzieci oferująca wsparcie psychologiczne, opiekuńcze i wychowawcze małoletnich w związku ze zwiększoną ilością problemów, które ich dotyczą;
  - zwiększenie liczby specjalistów świadczących pomoc psychologiczną, pedagogiczną dzieciom w szkołach i poza zajęciami szkolnymi oraz świadczących wsparcie dla rodziców (wzmacnianie kompetencji wychowawczych wśród rodziców, wzmacnianie więzi i relacji rodzinnych, ograniczanie zachowań przemocowych);
  - wyodrębnienie części budżetu obywatelskiego dla młodzieży – 4 komponent (projekty miejskie, sołeckie, zielone i dodatkowo młodzieżowe);
  - realizacja kampanii, warsztatów, wydarzeń promujących aktywny styl życia, przeciwdziałających otyłości dzieci i młodzieży oraz mających na celu ograniczanie uzależnień w tym nadużywania alkoholu i uzależnień cyfrowych.
- 4. Przedsięwzięcia w zakresie zapewnienia dostępności obiektów i przestrzeni publicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami:**
- systematyczne dostosowywanie budynków wielorodzinnych dla osób z niepełnosprawnościami - windy oraz podjazdy na osiedlu przy ul. E. Plater oraz osiedlu bloków przy ul. Kruczej i Kościelnej,
  - udźwiękowienie przejść dla pieszych oraz wprowadzenie poziomych oznaczeń ciągów komunikacyjnych i przejść dla pieszych;
  - montaż przy głównych ciągach pieszych ławeczek dla seniorów dostosowanych do potrzeb osób starszych (wysokość, oparcie dla parasolki, nasadzenie dające cień itp.).
- 5. Budowa hali widowiskowo-sportowej przy stadionie miejskim, od strony Suprańskiej** (poza obszarem rewitalizacji)

6. Ramy finansowe

Ramowy plan finansowy dla Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków uwzględnia szacowane koszty i terminy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz potencjalne źródła finansowania. GPR będzie wdrażany z wykorzystaniem zróżnicowanych źródeł finansowych.

Koszt wszystkich planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych został oszacowany na poziomie: 120.560.000,00 zł

Koszty oraz możliwe źródła finansowania poszczególnych przedsięwzięć podstawowych zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 11. Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Nr	Tytuł zadania	Szacowana wartość (zł)	Termin realizacji	Potencjalne źródła finansowania
1	Modernizacja harcówki i utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych	1.500.000 zł	2026-2027	Budżet gminy, Program Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027 (FEdP)
2	Rozbudowa Wasilkowskiego Domu Seniora – etap II	3.000.000 zł	2026-2027	Budżet gminy, FEdP
3	Budowa Domu Kultury w Wasilkowie	30.000.000 zł	2027-2030	Budżet gminy, FEdP
4	Modernizacja Szkoły Podstawowej nr 1 im. ks. Wacława Rabczyńskiego w Wasilkowie	5.000.000 zł	2025-2027	Budżet gminy, FEdP
5	Pomocna dłoń – budowa i rozbudowa Szkoły Podstawowej im. Króla Zygmunta Augusta w Wasilkowie z przeznaczeniem na świetlicę i sale lekcyjne	5.000.000 zł	2025-2027	Budżet gminy, FEdP
6	Budowa parkingu przy ul. Polnej	3.000.000 zł	2026-2027	Budżet gminy, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
7	Poprawa infrastruktury Przedszkola Słonecznego w Wasilkowie	2.500.000 zł	2026-2028	Budżet gminy, FEdP
8	Budowa krytej pływalni w Wasilkowie	30.000.000 zł	2028-2032	Budżet gminy, krajowe środki

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku

				publiczne, środki z innych źródeł
9	Modernizacja i remont świetlicy osiedlowej na os. Emilii Plater	1.500.000 zł	2026-2028	Budżet gminy, FEoP
10	Kreatywny Pokój – magiczne miejsce	97.000 zł	2025-2027	Budżet gminy
11	Wasilkowska Akademia Kompetencji Cyfrowych	18.000 zł	2025	Budżet gminy
12	Bulwary nad Rzeką Supraśl – Strefa Rodzinnej Rekreacji	15.000.000 zł	2027-2029	Budżet gminy, FEoP
13	Zagospodarowanie stawów w Wasilkowie	3.000.000 zł	2027-2028	Budżet gminy, FEoP
14	Zagospodarowanie południowej części zalewu w Wasilkowie	10.000.000 zł	2026-2028	Budżet gminy, FEoP, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
15	Naukowe podwórko	50.000 zł	2025	Budżet gminy
16	Mój Wasilków – przestrzenna gra planszowa	100.000 zł	2025	Budżet gminy
17	Kino plenerowe „w rewitalizacji”	650.000 zł	2025-2030	Budżet gminy, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
18	„Klasyka bliżej ludzi” - cykl koncertów muzyki poważnej w niepoważnych lokalizacjach na terenie Gminy Wasilków	600.000 zł	2025-2030	Budżet gminy, FEoP, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
19	Festiwal Kultur w Wasilkowie	980.000 zł	2025-2030	Budżet gminy, FEoP, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
20	Festiwal Sztuk Ulicznych w Wasilkowie	870.000 zł	2025-2030	Budżet gminy, FEoP, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
21	Teatr Rzeka	660.000 zł	2025-2030	Budżet gminy, FEoP, krajowe środki publiczne,

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku

				środki z innych źródeł
22	Mosty pokoleń – podróże w czasie do lat 20. i 30.	10.000 zł	2025	Budżet gminy
23	Przewodnik turystyczny po Wasilkowie oraz oznakowanie informacyjne miasta	25.000 zł	2025-2026	Budżet gminy
24	Rozbudowa powierzchni użytkowej Urzędu Miejskiego w Wasilkowie poprzez adaptację poddasza	3.000.000 zł	2026-2027	Budżet gminy, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł
25	Zakład Gospodarki Komunalnej w Wasilkowie jako nowoczesne centrum zarządzania infrastrukturą w mieście	4.000.000 zł	2026-2028	Budżet gminy, krajowe środki publiczne, środki z innych źródeł

Źródło: opracowanie własne

Dodatkowym źródłem finansowania podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będą Regionalne granty na rewitalizację. Na etapie opracowania dokumentu GPR nie zostały jeszcze opublikowane typy działań możliwe do sfinansowania z tego funduszu.

7. Zasady tworzenia i wdrażania Programu (włączenie interesariuszy, kompleksowość, komplementarność)

Kompleksowość Programu Rewitalizacji

Zadania wpisane do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków przyczynią się do wielopłaszczyznowej i kompleksowej zmiany w obszarze rewitalizacji, zmiany odpowiadającej na zdiagnozowane potrzeby i problemy, zidentyfikowane podczas przeprowadzonej pogłębionej analizy w sferach: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz przestrzenno-funkcjonalnej. Wyznaczone w Programie kierunki działań oraz przedsięwzięcia podstawowe odnoszą się do poszczególnych sfer istotnych w kontekście rewitalizacji, w sposób adekwatny do zdiagnozowanych dla obszaru rewitalizacji problemów i potrzeb.

Powiązania i oddziaływania między poszczególnymi sferami a kierunkami działań rewitalizacyjnych i przedsięwzięciami podstawowymi zostały zaprezentowane w poniższej. Ponadto w zaprezentowanych kartach zadań (w rozdziale 5. Opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych), każdorazowo wskazano oddziaływanie podstawowego przedsięwzięcia rewitalizacyjnego na konkretną sferę (społeczną, przestrzenno-funkcjonalną, techniczną, środowiskową i gospodarczą).

Tabela 14. Kompleksowość zaplanowanej interwencji rewitalizacyjnej.

Sfera	Kierunki działań i podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne
Sfera Społeczna	<p>Kierunek działań 1.1. Zapewnienie przestrzeni służących pobudzaniu aktywności społecznej mieszkańców.</p> <p>Kierunek działań 1.2. Rozwój infrastruktury i usług wsparcia adekwatnych do potrzeb różnych grup mieszkańców</p> <p>Kierunek działań 1.3. Podniesienie jakości oferty kulturalnej skierowanej na wzmacnianie tożsamości, integrację mieszkańców oraz wspieranie udziału mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym.</p> <p>Kierunek działań 2.1. Tworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących rekreacji, wypoczynkowi i integracji mieszkańców.</p> <p>Kierunek działań 2.2. Dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej do potrzeb lokalnej społeczności.</p>

	<p>Kierunek działań 2.3. Poprawa infrastruktury parkingowej i dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji.</p> <p>Kierunek działań 2.4. Zapewnienie wysokich standardów obsługi mieszkańca</p> <p>Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 12; 13; 14; 15; 16; 17; 18; 19; 20; 21; 22; 24; i 25</p>
Sfera Gospodarcza	<p>Kierunek działań 1.1. Zapewnienie przestrzeni służących pobudzaniu aktywności społecznej mieszkańców.</p> <p>Kierunek działań 2.1. Tworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących rekreacji, wypoczynkowi i integracji mieszkańców.</p> <p>Kierunek działań 2.2. Dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej do potrzeb lokalnej społeczności.</p> <p>Kierunek działań 2.3. Poprawa infrastruktury parkingowej i dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji.</p> <p>Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: 3; 6; 8; 12; 13; 14; 23;</p>
Sfera środowiskowa	<p>Kierunek działań 2.1. Tworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących rekreacji, wypoczynkowi i integracji mieszkańców.</p> <p>Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: 12; 13;</p>
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	<p>Kierunek działań 1.1. Zapewnienie przestrzeni służących pobudzaniu aktywności społecznej mieszkańców.</p> <p>Kierunek działań 1.2. Rozwój infrastruktury i usług wsparcia adekwatnych do potrzeb różnych grup mieszkańców</p> <p>Kierunek działań 2.1. Tworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących rekreacji, wypoczynkowi i integracji mieszkańców.</p> <p>Kierunek działań 2.2. Dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej do potrzeb lokalnej społeczności.</p> <p>Kierunek działań 2.3. Poprawa infrastruktury parkingowej i dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji.</p> <p>Kierunek działań 2.4. Zapewnienie wysokich standardów obsługi mieszkańca</p> <p>Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 12; 13; 14; 15; 23; 24; i 25</p>
Sfera techniczna	<p>Kierunek działań 1.1. Zapewnienie przestrzeni służących pobudzaniu aktywności społecznej mieszkańców.</p> <p>Kierunek działań 1.2. Rozwój infrastruktury i usług wsparcia adekwatnych do potrzeb różnych grup mieszkańców</p>

	<p>Kierunek działań 2.2. Dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej do potrzeb lokalnej społeczności.</p> <p>Kierunek działań 2.4. Zapewnienie wysokich standardów obsługi mieszkańca</p> <p>Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne: 1; 4; 5; 9; 24; i 25</p>
--	--

Źródło: opracowanie własne

Koncentracja Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków koncentruje się na wyznaczonym obszarze rewitalizacji, który stanowi przestrzeń szczególnego skupienia zidentyfikowanych zjawisk kryzysowych (w sferze społecznej oraz pozostałych sferach: gospodarczej, środowiskowej, technicznej, przestrzenno-funkcjonalnej). Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które stanowią odpowiedź na zidentyfikowane na obszarze kwestie problemowe, będą realizowane na obszarze rewitalizacji, przy czym w wielu przypadkach ich zasięg oddziaływania będzie szerszy, m.in. ze względu na funkcje centralne pełnione przez tereny wchodzące w zakres obszaru rewitalizacji (centrum miasta Wasilków). Terytorialne skoncentrowanie interwencji zaplanowanej w GPR, umożliwi osiągnięcie celów postawionych dla obszaru rewitalizacji i realizację wizji.

Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków został opracowany w myśl zasady partnerstwa i partycypacji społecznej, zgodnie z którą interesariusze procesu rewitalizacji mieli możliwość włączenia się w prace na każdym etapie procesu rewitalizacji (program przewiduje partycypację społeczną od etapów diagnozowania i programowania opisanych w tym rozdziale po etapy wdrażania i monitorowania scharakteryzowane w rozdziale 8).

Gminny Programu Rewitalizacji przygotowano z uwzględnieniem partnerów określonych w art. 8 rozporządzenia ogólnego. Udział poszczególnych typów partnerów w pracach nad programem zapewniono w następujący sposób:

- **władze regionalne, lokalne i gminne oraz inne instytucje publiczne** zaangażowały się w tworzenie założeń dokumentu m.in. poprzez udział w działaniach partycypacyjnych typu warsztaty strategiczne, wywiady pogłębione, spacer badawczy (wizja lokalna), , spotkaniach konsultacyjnych, otwartych. W działaniach partycypacyjnych uczestniczyły następujące podmioty: Urząd Miejski w Wasilkowie, miejskie jednostki organizacyjne (Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, Zakład Gospodarki Komunalnej, Miejski Ośrodek

Animacji Kultury w Wasilkowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie), szkoły podstawowe znajdujące się na obszarze rewitalizacji. Ponadto udział władz lokalnych, regionalnych oraz instytucji publicznych zapewniony został poprzez procedurę opiniowania projektu GPR zgodnie z art. 17 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

- **partnerzy gospodarczy i społeczni** w zakresie adekwatnym do specyfiki gminy, poprzez uczestnictwo w warsztatach, spotkaniach, spacerze badawczym, konsultacjach społecznych i badaniach społecznych: mieszkańców gminy, mieszkańców obszaru rewitalizacji, właścicielom/podmiotom zarządzającym nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze (np. Spółdzielnia Mieszkaniowa w Wasilkowie), podmiotów prowadzących działalność gospodarczą na obszarze gminy (prywatni przedsiębiorcy), podmiotów prowadzących działalność społeczną na terenie gminy, w tym organizacji pozarządowych i grup nieformalnych (np. Rada Seniorów, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Wasilkowskiej, Aktywni 50+, Stowarzyszenie Kreatywny Wasilków, Stowarzyszenie Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego) i in.
- **właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe, oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji** – w zakresie adekwatnym do specyfiki gminy, do udziału w warsztatach, spotkaniach otwartych, wywiadach oraz konsultacjach społecznych zaproszono podmioty i organizacje pozarządowe działające na terenie gminy Wasilków, w tym: Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Wasilkowskiej, Stowarzyszenie Kreatywny Wasilków, parafie i in.).

W kolejnej części zaprezentowano techniki partycypacyjne, które wykorzystano na etapie opracowywania dokumentu i do udziału w których zaproszono lokalną społeczność, liderów społecznych oraz przedstawicieli różnych grup i instytucji społecznych, gospodarczych i publicznych.

Etap diagnostyczny – wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

- **Wizja lokalna** to badanie natury jakościowej. Badanie polegało na wizytacji obszaru zdegradowanego i było połączone z rozmowami z lokalnymi ekspertami, którzy naświetlali kwestie problemowe dla konkretnych lokalizacji. Metoda ta pozwoliła na zdiagnozowanie występujących w terenie problemów, przede wszystkim o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym i technicznym. Wizja lokalna odbyła się dn. 27 lutego 2024 r.

Po opracowaniu diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zgodnie z Ustawą o rewitalizacji z dnia 9. października 2015 roku poddano je **konsultacjom społecznym**. Konsultacje społeczne zostały ogłoszone w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu, na tablicy ogłoszeń w

siedzibie Urzędu Miejskiego w Wasilkowie oraz na tablicach ogłoszeń w usytuowanych na terenie gminy Wasilków. Ogłoszenie opublikowano także w prasie lokalnej Kurier Poranny (wydanie nr 93 z 14.05.2024) oraz na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Wasilkowie i na stronie Stowarzyszenia Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego.

Konsultacje trwały od 14 maja 2024 r. do 17 czerwca 2024 r. – w tym czasie osoby zainteresowane tematyką objętą zakresem konsultacji mogły składać uwagi w postaci pisemnej – papierowej, elektronicznej, ustnie do protokołu oraz w trakcie spotkania konsultacyjnego. Zrealizowano następujące formy konsultacji:

- w formie pisemnej poprzez formularz (dostępny do pobrania na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Wasilkowie – <https://www.wasilkow.pl/> , który należało dostarczyć do Biura Obsługi Interesanta w Urzędzie Miejskim w Wasilkowie (ul. Białostocka 7, 16-010 Wasilków, na parterze) lub mailem na adres: rewitalizacja@wasilkow.pl w terminie trwania konsultacji. W przypadku dostarczenia uwag za pośrednictwem poczty decydowała data wpływu korespondencji do Urzędu Miejskiego w Wasilkowie.
- w formie elektronicznej poprzez formularz online dostępny przez platformę www.twojwasilkow.pl;
- ustnie do protokołu podczas zbierania uwag ustnych w Sali Konferencyjnej w Urzędzie Miejskim w Wasilkowie (ul. Białostocka 7, 16-010 Wasilków) w dniu 22 maja 2024 r. w godzinach 17.00-19.00;
- w trakcie otwartego spotkania konsultacyjnego, które odbyło się w dniu 3 czerwca 2024 roku w godzinach 18.00 – 20.00 w Miejskiej Bibliotece Publicznej im. prof. Haliny Krukowskiej w Wasilkowie, ul. Białostocka 19, 16-010 Wasilków.

Informacja podsumowująca proces konsultacji społecznych dostępna jest pod adresem: https://bip.wasilkow.pl/konsultacje_spoeczne/konsultacjespoleczne/konsultacje-spoeczne-dotyczacych-wyznaczenia-obszaru-zdegradowanego-i-obszaru-rewitalizacji-gminy-wasilkow.html

Etap strategiczny – opracowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków

Na etapie opracowywania dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji bazowano na efektach etapu diagnostycznego. Dodatkowo przeprowadzono następujące działania mające na celu włączenie lokalnej społeczności i interesariuszy w wypracowanie kluczowych założeń Programu:

Badanie ankietowe (PAPI, CAWI) skierowane do interesariuszy obszaru rewitalizacji - pierwszym etapem włączenia mieszkańców do procesu prac nad GPR były badania ankietowe, które zostały przeprowadzone w formie papierowej (ankiety dostępne do wypełnienia w instytucjach gminnych zlokalizowanych w obszarze rewitalizacji) oraz w formie on-line. Ich celem było poznanie opinii interesariuszy na

temat występowania problemów społecznych, gospodarczych i przestrzennych na terenie obszaru rewitalizacji oraz poznanie propozycji działań, jakie zdaniem respondentów, należy podjąć. Badanie trwało: od 18 września do 23 października 2024 r. Łącznie zebrano 204 w pełni wypełnione ankiety.

Badania jakościowe – pogłębione wywiady indywidualne (TDI, N=10) z przedstawicielami społeczności obszaru rewitalizacji. Wnioski z badań jakościowych posłużyły do uzupełnienia części diagnostycznej Programu (diagnoza pogłębiona obszaru rewitalizacji) oraz wskazania głównych problemów i potencjałów. Wywiady traktowano jako badanie grup przedstawicielskich reprezentujących obszar rewitalizacji i ujęte w ich ramach jednostki administracyjne. Wnioski z badań jakościowych znajdują się w rozdziale dotyczącym pogłębionej diagnozy.

Warsztaty strategiczne z udziałem przedstawicieli władz gminy, pracowników UG oraz jednostek podległych, a także przedstawicieli środowiska organizacji społecznych. Ich celem było zdiagnozowanie kluczowych problemów i zebranie najważniejszych oczekiwań dla podobszarów rewitalizacji, wygenerowanie pomysłów na przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz określenie głównych założeń procesu wdrażania i zarządzania GPR. Warsztaty odbyły się w dniach 26 września i 17 października 2025 r.

Punkty konsultacyjne – zorganizowane zostały dwa punkty (dyżury) konsultacyjne, w trakcie których mieszkańcy mogli zgłosić propozycję działań niezbędnych do uwzględnienia w GPR bądź wskazać sytuacje/miejsca problemowe lub istotne ich zdaniem potencjały obszaru rewitalizacji. Dyżury odbyły się w dniach: 24 września 2024 r. (Rynek Kilińskiego w Wasilkowie) oraz 26 września 2024 r. (skwer przy ul. Polnej w Wasilkowie). W dyżurach wzięło udział łącznie 20 osób.

Spacer badawczy – odbył się w dniu 24 września 2024 r. i objął obszar rewitalizacji z uwzględnieniem kluczowych lokalizacji. Celem spaceru była analiza przestrzeni i określenie kluczowych miejsc kryzysowych, ale także potencjałów i uwarunkowań dla obszaru rewitalizacji w kontekście uszczegółowienia diagnozy sfery przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej oraz pozostałych sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej). Wizytacja obszaru połączona była z rozmowami z lokalnymi ekspertami, którzy naświetlali kwestie problemowe oraz potrzeby rewitalizacyjne dla konkretnych lokalizacji. W spacerze udział wzięło 5 osób.

Warsztaty partycypacyjnego opracowania koncepcji zmian w obszarze rewitalizacji – służyły wypracowaniu wspólnie z interesariuszami obszaru rewitalizacji koncepcji zmian, w tym

pomysłów przedsięwzięć rewitalizacyjnych odpowiadających na kluczowe potrzeby i problemy. Odbyły się dwa warsztaty – jeden 24 września 2024 w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Wasilkowie, drugi – który przyjął formę kawiarenki obywatelskiej odbył się 16 października 2024 r. przy ul. Kościelna 58C. W obu warsztatach uczestniczyło łącznie 21 osób.

Spotkanie otwarte on-line – założeniem spotkania w formule online (z wykorzystaniem aplikacji Zoom) było zebranie dodatkowych uwag i propozycji dotyczących Gminnego Programu Rewitalizacji. Forma online podyktowana była chęcią zapewnienia dostępności dla osób, dla których formy bezpośrednie mogą stanowić ograniczenie. Spotkanie odbyło się 12 listopada 2024 r.

Etap strategiczny zwińczyły konsultacje społeczne projektu GPR połączone z konsultacjami projektu uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Komplementarność i zintegrowanie Programu Rewitalizacji

Komplementarność problemowa i zintegrowanie na poziomie zdiagnozowanych potrzeb i problemów oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia podstawowe, które uwzględniono w rozdziale 5 Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 r. stanowią odpowiedź na zidentyfikowane w ramach pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji, problemy, potrzeby i potencjały obszaru rewitalizacji. Powiązania problemów i potrzeb zdiagnozowanych w procesie prac nad Programem (z uwzględnieniem działań diagnostycznych, badawczych i partycypacyjnych) z podstawowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi zaprezentowano w poniższej tabeli.

Tabela 15. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami podstawowymi.

Kluczowe problemy, potrzeby i potencjały podobszaru rewitalizacji	Przedsięwzięcia rewitalizacyjne (numery)
Wzrastająca grupa osób w wieku senioralnym (22,6% mieszkańców obszaru rewitalizacji w 2023 r.) wymagających zapewnienia odpowiedniej oferty opiekuńczej, wspomagającej seniorów w codziennym funkcjonowaniu a także oferty działań aktywizujących tę grupę społeczną. Potrzeba poszerzenia oferty Wasilkowskiego Centrum Seniora oraz oferty zajęć dedykowanych seniorom	2, 3, 11, 22
Nasilające się trudności w funkcjonowaniu dzieci i młodzieży w środowisku rówieśniczym, szkolnym oraz rodzinnym wynikające z m.in. z zaburzeń w relacjach rodzinnych, nieporadności opiekuńczo-	1, 5, 9, 15, 17, 20

wychowawczej rodziców/opiekunów, uzależnień cyfrowych i pogorszeniu się kondycji psychicznej dzieci i młodzieży. Potrzeba większej uwagi na tę grupę społeczną poprzez rozwój miejsc do spotkań, aktywizacji, spędzania czasu wspólnie z rówieśnikami oraz rozwój dostosowanej do ich potrzeb oferty czasu wolnego	
Niedostosowana infrastruktura edukacyjna do potrzeb rozwijającej się społeczności, przeludnione szkoły, zdegradowana infrastruktura przyszkolna, plac zabaw przy przedszkolu. Potrzeba poprawy warunków technicznych i infrastruktury w szkołach i przedszkolach w obszarze rewitalizacji.	4, 5, 7
Brak na obszarze rewitalizacji budynku domu kultury. Obecnie MOAK funkcjonuje w obiekcie wynajmowanym przez gminę. Potrzeba wybudowania miejskiego Domu Kultury pozwalającego na rozszerzenie obecnej oferty działań MOAK.	3
Trudne warunki do rozwoju działalności społecznej mieszkańców na obszarze rewitalizacji wynikające z braku zaplecza i lokali dostępnych w zasobach gminy, co ogranicza działanie różnych grup aktywizujących się mieszkańców.	1, 2, 3, 9,
Brak centralnego miejsca w mieście o charakterze rynku czy placu będącego sercem miasta, przyciągającym mieszkańców. Potrzeba wzmocnienia funkcji centrotwórczych obszaru, wykorzystanie potencjału terenu tzw. starorzecza.	3
Niezaspokojone potrzeby mieszkańców w zakresie dostępu do oferty rekreacyjnej, sportowej wynikające z braku odpowiednich obiektów. Potrzeba rozwoju atrakcyjnej całorocznej infrastruktury rekreacyjnej.	8
Niska aktywność społeczna mieszkańców (opinia 87% respondentów) oraz niewykorzystany potencjał miejsc odnowionych w obszarze rewitalizacji do integracji i ożywienia społecznego. Potrzeba stworzenia atrakcyjnych wydarzeń kulturalnych, aktywizujących, integrujących, które ożywią ważne dla mieszkańców miejsca i przestrzenie w obszarze.	16, 17, 18, 19, 20, 21, 23
Problemy komunikacyjne wynikające z dużego natężenia ruchu w obszarze rewitalizacji (centrum Wasilkowa, główna oś drogowa ul. Białostocka, Grodzieńska) oraz deficyt miejsc parkingowych szczególnie przy obiektach publicznych (szkoły, przedszkola, mini rynek, obiekty handlowe). Potrzeba dostosowania infrastruktury parkingowej pod stale wzrastającą liczbę samochodów oraz lepszego skomunikowania niektórych terenów w obszarze rewitalizacji.	6, 3, 12
Występujące bariery dostępnościowe na obszarze rewitalizacji. Potrzeba lepszego dostosowania obiektów, przestrzeni publicznych, placów zabaw pod kątem osób z niepełnosprawnościami.	9, 15, 7

Deficyt wysokiej jakości, zagospodarowanych przestrzeni publicznych, zielonych, umożliwiających spacer, rekreację na powietrzu, aktywne spędzanie czasu wolnego. Potrzeba stworzenia parku miejskiego, dalszego zagospodarowania zalewu, terenów przy rzece Supraśl, stawów przy ul. Jurowieckiej, wprowadzanie dodatkowej zieleni w obszar rewitalizacji.	12, 13, 14
Niedostosowane obiekty administracji samorządowej do aktualnych potrzeb rozwijającego się miasta i konieczności zapewnienia sprawnego i nowoczesnego zarządzania infrastrukturą komunalną w mieście i na obszarze rewitalizacji.	24, 25

Źródło: opracowanie własne

Zdecydowana większość zdiagnozowanych problemów znalazła bezpośrednie odzwierciedlenie w zadaniach podstawowych. Odpowiadają na nie również typy dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Należy także pamiętać, że część problemów jest już lub będzie rozwiązywana poprzez inne programy i dedykowane strategie (np. Strategia Rozwoju Białostockiego Obszaru Funkcjonalnego; Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych) oraz poprzez przedsięwzięcia realizowane w ramach kompetencji ustawowych instytucji i służb publicznych np. PUP, Policja.

Zintegrowanie na poziomie zaplanowanych celów, kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Wasilków są kompleksowe, a ich realizacja zapewni wypełnienie równocześnie kilku kierunków działań (w ramach różnych celów strategicznych). Zapewniona w ten sposób logika interwencji (potrzeby/problemy – wizja/cele/kierunki działań – przedsięwzięcia) pozwoli osiągnąć pożądane rezultaty procesu rewitalizacyjnego. Zintegrowanie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami i kierunkami działań zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 16. Zintegrowanie przedsięwzięć podstawowych z celami strategicznymi i kierunkami działań.

Nr	Tytuł zadania	Cel strategiczny	Kierunki działań
1	Modernizacja harcówki i utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.1. Zapewnienie przestrzeni służących pobudzaniu aktywności społecznej mieszkańców
2	Rozbudowa Wasilkowskiego Domu Seniora – etap II	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.2. Rozwój infrastruktury i usług wsparcia adekwatnych do potrzeb różnych grup mieszkańców

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku

3	Budowa Domu Kultury w Wasilkowie	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.1. Zapewnienie przestrzeni służących pobudzaniu aktywności społecznej mieszkańców
4	Modernizacja Szkoły Podstawowej nr 1 im. ks. Wacława Rabczyńskiego w Wasilkowie	Cel 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania	2.2. Dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej do potrzeb lokalnej społeczności.
5	Pomocna dłoń – budowa i rozbudowa Szkoły Podstawowej im. Króla Zygmunta Augusta w Wasilkowie z przeznaczeniem na świetlicę i sale lekcyjne	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji Cel 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania	1.2. Rozwój infrastruktury i usług wsparcia adekwatnych do potrzeb różnych grup mieszkańców 2.2 Dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej do potrzeb lokalnej społeczności.
6	Budowa parkingu przy ul. Polnej	Cel 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania	2.3 Poprawa infrastruktury parkingowej i dostępności komunikacyjnej obszaru rewitalizacji
7	Poprawa infrastruktury Przedszkola Słonecznego w Wasilkowie	Cel 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania	2.2 Dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej do potrzeb lokalnej społeczności.
8	Budowa krytej pływalni w Wasilkowie	Cel 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania	2.2 Dostosowanie infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej do potrzeb lokalnej społeczności.
9	Modernizacja i remont świetlicy osiedlowej na os. Emilii Plater	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.1. Zapewnienie przestrzeni służących pobudzaniu aktywności społecznej mieszkańców
10	Kreatywny Pokój – magiczne miejsce	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.2. Rozwój infrastruktury i usług wsparcia adekwatnych do potrzeb różnych grup mieszkańców
11	Wasilkowska Akademia Kompetencji Cyfrowych	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.2. Rozwój infrastruktury i usług wsparcia adekwatnych do potrzeb różnych grup mieszkańców
12	Bulwary nad Rzeką Supraśl – Strefa Rodzinnej Rekreacji	Cel 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania	2.1 Tworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących rekreacji, wypoczynkowi i integracji mieszkańców.
13	Zagospodarowanie stawów w Wasilkowie	Cel 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania	2.1 Tworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących rekreacji, wypoczynkowi i integracji mieszkańców.
14	Zagospodarowanie południowej części zalewu w Wasilkowie	Cel 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania	2.1 Tworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących rekreacji,

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku

			wypoczynkowi i integracji mieszkańców.
15	Naukowe podwórko	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.2. Rozwój infrastruktury i usług wsparcia adekwatnych do potrzeb różnych grup mieszkańców
16	Mój Wasilków – przestrzenna gra planszowa	Cel 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania	2.1 Tworzenie nowych atrakcyjnych przestrzeni publicznych służących rekreacji, wypoczynkowi i integracji mieszkańców.
17	Kino plenerowe „w rewitalizacji”	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.3.Podniesienie jakości oferty kulturalnej skierowanej na wzmacnianie tożsamości, integrację mieszkańców oraz wspieranie udziału mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym.
18	„Klasyka bliżej ludzi” - cykl koncertów muzyki poważnej w niepoważnych lokalizacjach na terenie Gminy Wasilków	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.3.Podniesienie jakości oferty kulturalnej skierowanej na wzmacnianie tożsamości, integrację mieszkańców oraz wspieranie udziału mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym.
19	Festiwal Kultur w Wasilkowie	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.3.Podniesienie jakości oferty kulturalnej skierowanej na wzmacnianie tożsamości, integrację mieszkańców oraz wspieranie udziału mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym.
20	Festiwal Sztuk Ulicznych w Wasilkowie	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.3.Podniesienie jakości oferty kulturalnej skierowanej na wzmacnianie tożsamości, integrację mieszkańców oraz wspieranie udziału mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym.
21	Teatr Rzeka	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.3.Podniesienie jakości oferty kulturalnej skierowanej na wzmacnianie tożsamości, integrację mieszkańców oraz wspieranie udziału mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym.
22	Mosty pokoleń – podróże w czasie do lat 20. i 30.	Cel 1. Wzmocnienie kapitału społecznego oraz aktywności lokalnej na obszarze rewitalizacji	1.3.Podniesienie jakości oferty kulturalnej skierowanej na wzmacnianie tożsamości, integrację mieszkańców oraz wspieranie udziału mieszkańców w życiu społeczno-kulturalnym.

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku

23	Przewodnik turystyczny po Wasilkowie oraz oznakowanie informacyjne miasta	Cel 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania	2.4 Zapewnienie wysokich standardów obsługi mieszkańca.
24	Rozbudowa powierzchni użytkowej Urzędu Miejskiego w Wasilkowie poprzez adaptację poddasza	Cel 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania	2.4 Zapewnienie wysokich standardów obsługi mieszkańca.
25	Zakład Gospodarki Komunalnej w Wasilkowie jako nowoczesne centrum zarządzania infrastrukturą w mieście	Cel 2. Poprawa funkcjonalności obszaru i tworzenie dobrych warunków do zamieszkania	2.4 Zapewnienie wysokich standardów obsługi mieszkańca.

Źródło: opracowanie własne

Komplementarność i zintegrowanie przestrzenne

Komplementarność i zintegrowanie w aspekcie przestrzennym zostało zapewnione w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Wasilków poprzez zogniskowanie projektów o charakterze przedsięwzięć podstawowych na precyzyjnie wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Pozytywne skutki realizacji przedsięwzięć będą oddziaływać na cały obszar rewitalizacji, a często także i szerzej – na obszar całego miasta. Nastąpi to ponieważ wyznaczony obszar rewitalizacji stanowi centrum miasta Wasilków, gdzie skumulowane są najważniejsze instytucje, funkcje społeczne i gospodarcze oraz przestrzenie publiczne ważne dla lokalnej społeczności. Zatem zadania zrealizowane na obszarze rewitalizacji będą istotnie wpływały na jakość życia w całym mieście. Dotyczy to zarówno działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, z których korzystać będzie mogła szersza grupa odbiorców (np. projekty takie jak: 3. Budowa Domu Kultury w Wasilkowie, 2. Rozbudowa Wasilkowskiego Domu Seniora – etap II, 8. Budowa krytej pływalni w Wasilkowie, 12. Bulwary nad rzeką Supraśl – Strefa Rodzinnej Rekreacji, 13. Zagospodarowanie stawów w Wasilkowie, 14. Zagospodarowanie południowej części zalewu w Wasilkowie i in.), jak i przedsięwzięć ukierunkowanych na aktywizację i integrację społeczną, których adresatami są mieszkańcy obszaru należący do grup wrażliwych społecznie lub osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem (osób starszych, młodzieży, beneficjentów pomocy społecznej, osób z niepełnosprawnością), ale będą mogli z nich korzystać też mieszkańcy obszaru i całego miasta (np. 1. Modernizacja harcówki i utworzenie Centrum Organizacji Pozarządowych, 9. Modernizacja i remont świetlicy osiedlowej na os. Emilii Plater, 5. Pomocna dłoń – budowa i rozbudowa Szkoły Podstawowej im. Króla Zygmunta Augusta z przeznaczeniem na świetlice i sale lekcyjne, 20. Festiwal Sztuk Ulicznych w Wasilkowie, 22. Mosty pokoleń i in.). W ramach podstawowych projektów rewitalizacyjnych zaplanowano także przedsięwzięcia służące powstawaniu nowych terenów rekreacyjnych, wypoczynkowych i spacerowych co będzie odczuwalne nie tylko na obszarze rewitalizacji ale także szerzej w granicach całego miasta i gminy.

Zasadniczym mechanizmem zapobiegania niepożądanym efektom społecznym oraz przenoszeniu problemów na inne obszary było założenie komplementarności działań miękkich i infrastrukturalnych, na jakim oparto się w procesie prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji. Dodatkowo poszczególne zadania zostały tak zaplanowane, by wpływać na różne planowane funkcje wyznaczonego obszaru rewitalizacji. W szczególności działania inwestycyjne skupiają się na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć społecznych tzw. Miękkich, a także stają się generatorami dla rozwoju gospodarczego tego obszaru. Ponadto zogniskowanie Gminnego Programu Rewitalizacji i przedsięwzięć podstawowych na działaniach społecznych odpowiadających na zidentyfikowane w podobszarach rewitalizacji potrzeby i problemy pozwoli zasadniczo ograniczyć zagrożenie rozlewania się problemów społecznych w inne obszary Wasilkowa.

Komplementarność proceduralno – instytucjonalna oraz zintegrowanie na poziomie różnych sektorów i partnerów

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 r. opiera się na zintegrowanym podejściu na poziomie podmiotów realizujących założenia Programu. W proces prac nad dokumentem włączyły się różne grupy interesariuszy (szerszy opis w podrozdziale pn. Mechanizmy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji). Założenia systemu zarządzania i monitorowania Programu również zakładają udział różnych typów interesariuszy w procesie wdrażania zapisów GPR (szerszy opis w rozdziale 8.). Zaplanowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne uwzględniają współpracę partnerów reprezentujących różne sektory: wśród operatorów poszczególnych przedsięwzięć podstawowych (podmioty wskazane jako „podmiot realizujący” w kartach projektowych w rozdziale 5.), znaleźli się przedstawiciele różnorodnych sektorów, w tym m.in.:

- sektor publiczny – Urząd Miejski w Wasilkowie, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wasilkowie, Zakład Gospodarki Komunalnej w Wasilkowie, Miejski Ośrodek Animacji Kultury w Wasilkowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie, szkoły podstawowe;
- partnerzy gospodarczy – np. Spółdzielnia Mieszkaniowa w Wasilkowie;
- partnerzy społeczni – stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na obszarze rewitalizacji np. Stowarzyszenie Kreatywny Wasilków, i in.

Komplementarność międzyokresowa

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Wasilków zwraca również uwagę na zachowanie ciągłości programowej. Obecny dokument stanowi aktualizację Lokalnego Programu Rewitalizacji, który obejmował perspektywę lat 2017-2023, a zatem podstawowym założeniem było zapewnienie kontynuacji działań podjętych w ramach wdrażania pierwszego Programu pozwalających na uzyskanie efektu synergii w odniesieniu do wykonanych już w poprzednim okresie programowym inwestycji i przedsięwzięć na terenie obszaru rewitalizacji. Należy zauważyć, że obszar rewitalizacji wyznaczony na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji różni się od obszaru, na

którym prowadzone były działania rewitalizacyjne w oparciu o Lokalny Program Rewitalizacji. Projekty planowane do realizacji w obecnej perspektywie są uzupełnieniem i kontynuacją projektów realizowanych w latach 2017-2024, m.in.:

- PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 9 - Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz pieszego przy Szkole Podstawowej na ul. Polnej oraz przebudowa skrzyżowania ul. Kościelnej i ul. Polnej w Wasilkowie wraz z utworzeniem miejsc parkingowych - częściowo zrealizowane, w ramach GPR zaplanowano dalsze działania podnoszące bezpieczeństwo przy obiekcie szkolnym wraz z urządzeniem parkingu.
- PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 14 - Stary – Nowy Rynek w Wasilkowie - częściowo zrealizowane zadanie, w obecnym GPR zaplanowano dokończenie inwestycji.
- PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 19 - Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego poprzez instalację miejskiego systemu monitoringu wizyjnego w Wasilkowie - częściowo zrealizowane ze środków własnych gminy.
- PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 7 - Przebudowa wielofunkcyjnego boiska sportowego w Wasilkowie – zadanie zrealizowane.
- PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 8 - Usprawnienie komunikacji w Wasilkowie: przebudowa skrzyżowań, realizacja budowy ulic, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców – częściowo zrealizowane.
- PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 12 - Zagospodarowanie terenu zalewu wraz z utworzeniem Plaży Miejskiej – zadanie częściowo zrealizowane w zakresie dotyczącym północnej części nadbrzeża zalewu. W ramach GPR zaplanowano zagospodarowanie południowej części zalewu.
- PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 21 - Nowoczesny i ekologiczny Wasilków - zrealizowane częściowo ze środków własnych gminy oraz środków zewnętrznych pozyskanych na ten cel.
- PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 23 - Przebudowa Urzędu Miejskiego w Wasilkowie - częściowo w realizacji, obecnie dokonano dostosowania obiektu do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (winda, przebudowa wejścia głównego). W GPR zaplanowano dalszy etap dostosowania budynku urzędu w zakresie adaptacji pomieszczeń na strychu.
- PRZEDSIĘWZIĘCIE NR 25 - Przebudowa kompleksu kortów tenisowych na stadionie miejskim w Wasilkowie – zrealizowane zadanie.

Komplementarność źródeł finansowania

Gminny Program Rewitalizacji odznacza się także komplementarnością w zakresie źródeł finansowania. Dla poszczególnych przedsięwzięć podstawowych ujętych w GPR, wykazano możliwe źródła finansowania z wykorzystaniem następujących funduszy:

- Publicznych wspólnotowych (m.in. Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych: EFRR, EFS+ i Funduszu Spójności, w ramach Funduszy Europejskich dla Podlaskiego i krajowych Programów Operacyjnych Funduszy Europejskich).
- Publicznych krajowych – istniejących instrumentów i źródeł (poprzez terytorialne profilowanie - ukierunkowywanie na obszary zdegradowane istniejących instrumentów różnych polityk dotyczących m.in.: wykluczenia społecznego, edukacji, infrastruktury, środowiska, kultury, zabytków, mieszkalnictwa itd.) oraz sukcesywnie tworzonych nowych (w tym obejmujących instrumenty inżynierii finansowej).
- Prywatnych, m.in. programów fundacyjnych czy środków własnych a także poprzez tworzenie zachęt i warunków do inwestowania na obszarze rewitalizacji.

W pierwszej kolejności zakłada się wykorzystanie zewnętrznych źródeł finansowania, w tym funduszy europejskich dedykowanych rewitalizacji oraz zaangażowanie środków własnych gminy Wasilków. W trakcie trwania Programu, zakłada się prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dla różnych podmiotów z zakresu możliwości włączenia się w proces rewitalizacji. W sytuacji ograniczonych środków własnych, zakładana dywersyfikacja źródeł finansowania pozwoli na efektywniejsze wdrożenie zgłoszonych projektów i osiągnięcie celów postawionych przez niniejszy program.

8. System zarządzania wdrażaniem i monitoring Programu

Zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji

Zarządzanie procesem rewitalizacji w Wasilkowie będzie odbywać się z uwzględnieniem partnerstwa i partycypacji społecznej, przy aktywnym udziale interesariuszy, w szczególności mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych oraz instytucji kultury, sportu, edukacji, itp.

W systemie zarządzania i wdrażania GPR wyszczególniono dwa podstawowe poziomy:

- zarządzanie przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi;
- zarządzanie Gminnym Programem Rewitalizacji.

System zarządzania realizacją i monitorowania wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków to instrument ukierunkowany na weryfikację stopnia realizacji Programu, realizacji określonych w nim celów i kierunków działań, a także wpływu wdrażania Programu na sytuację w obszarze objętym wsparciem.

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków powierza się Burmistrzowi Wasilkowa działającemu poprzez **Koordynatora Rewitalizacji** (wskazanego przez Burmistrza tj. Wydział Strategii i Rozwoju).

Proces wdrażania (zarządzania) będzie prowadzony z uwzględnieniem zasad partnerstwa, wielopoziomowego zarządzania i oddolnego podejścia określonymi w art. 8 rozporządzenia ogólnego. Tym samym w proces wdrażania Programu będą zaangażowane następujące podmioty (zwane dalej **Partnerami Programu**):

- **władze regionalne, lokalne i miejskie oraz inne instytucje publiczne** – w szczególności: Rada Miejska w Wasilkowie, gminne instytucje publiczne (spółki i jednostki organizacyjne), takie jak: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Wasilkowie, Miejski Ośrodek Animacji Kultury w Wasilkowie, Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie, szkoły podstawowe itp.;
- **partnerzy gospodarczy i społeczni** – w szczególności mieszkańcy obszaru rewitalizacji, ale także pozostali mieszkańcy gminy, przewodniczący osiedli, przedsiębiorcy lokalni, kościoły, parafie, związki wyznaniowe, właściciele i zarządcy nieruchomości, kluby i organizacje sportowe (m.in. Spółdzielnia Mieszkaniowa w Wasilkowie)
- **właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe, oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw**

osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji – stowarzyszenia i organizacje pozarządowe działające na obszarze rewitalizacji oraz Gminy Wasilków, m.in. Rada Seniorów, Stowarzyszenie Kreatywny Wasilków, Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Wasilkowskiej i in.

Reprezentację kluczowych Partnerów Programu, reprezentujących trzy wyżej wymienione grupy, stanowić będzie także **Komitet Rewitalizacji**, który zostanie powołany zgodnie z zapisami ustawy o rewitalizacji, przy uwzględnieniu zasad określonych art. 8 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r.

W ramach wdrażania Programu dla każdej z grup interesariuszy zostały określone funkcje odnoszące się do zarządzania przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi (poddawanymi corocznemu monitoringowi) i zarządzania Programem (poddawanym ocenie aktualności i stopnia realizacji). Funkcje poszczególnych podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania i monitorowania (Koordynator Rewitalizacji, Komitet Rewitalizacji, Partnerzy) podsumowuje poniższa tabela.

Tabela 17. Funkcje podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania i monitorowania GPR

	Zarządzanie przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi (monitoring)	Zarządzanie Programem Rewitalizacji (ocena)
Koordynator Rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> — Prowadzenie monitoringu stopnia realizacji przedsięwzięć podstawowych – kontakt z Partnerami Programu, pozyskiwanie i agregowanie informacji; — Zapewnianie warunków do realizacji przedsięwzięć podstawowych, dla których odpowiedzialność realizacyjna spoczywa na Gminie Wasilków; — Utrzymywanie kontaktów z Partnerami Programu zaangażowanymi w realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> — Inicjowanie i prowadzenie procesu oceny stopnia realizacji GPR; — Współpraca z Komitetem Rewitalizacji w zakresie prowadzenia i oceny działań rewitalizacyjnych; — Prowadzenie działań informacyjnych i partycypacyjnych zaplanowanych w ramach wdrażania Programu.
Komitet Rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> — Opiniowanie postępów związanych ze stopniem realizacji przedsięwzięć podstawowych oraz tworzenie 	<ul style="list-style-type: none"> — Upowszechnianie wśród lokalnej społeczności informacji na temat postępów w realizacji założeń Programu;

	Zarządzanie przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi (monitoring)	Zarządzanie Programem Rewitalizacji (ocena)
	<ul style="list-style-type: none"> — rekomendacji do dalszych działań; — Wspieranie tworzenia partnerstw niezbędnych do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. 	<ul style="list-style-type: none"> — Opiniowanie oceny postępów wdrażania GPR; — Rekomendowanie potrzeby aktualizacji Programu lub jego uchylecia (w przypadku zrealizowania założeń).
Partnerzy Programu	<ul style="list-style-type: none"> — Włączanie się w realizację zadań wpisujących się w GPR, zgodnie z posiadanymi kompetencjami; — Zgłaszanie Koordynatorowi Rewitalizacji pojawiających się trudności lub dodatkowych potrzeb związanych z wdrażanymi przedsięwzięciami podstawowymi uwzględnionymi w GPR. 	<ul style="list-style-type: none"> — Udział w procesie oceny stopnia realizacji GPR; — Zgłaszanie wniosków dotyczących zmian w Programie.

Źródło: Opracowanie własne.

Rolą Rady Miejskiej w Wasilkowie jest podejmowanie decyzji pozwalających na wdrażanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ukierunkowanych na ewentualne modyfikacje Programu, proces jego aktualizacji lub uchylecia.

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków odbywać się będzie poprzez realizację konkretnych działań przyjmujących formę podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz działań uzupełniających opisanych w Rozdziale 5.

W przypadku projektów własnych Gminy Wasilków – przygotowanie i wdrożenie projektów rewitalizacyjnych spoczywać będzie na Kierownikach i pracownikach merytorycznych właściwych wydziałów Urzędu Miejskiego w Wasilkowie oraz dyrektorach/kierownikach gminnych jednostek organizacyjnych.

W ramach realizacji procesu rewitalizacji zachowana będzie zasada przejrzystości i odpowiedzialności publicznej. Bezpośrednią koordynację wdrażania Programu sprawować będzie Koordynator Rewitalizacji. Będzie on realizował następujące zadania:

- koordynacja prac związanych z wdrażaniem GPR;
- planowanie kolejnych działań gminnych w ramach Programu w ujęciu rocznym;
- monitorowanie postępu realizacji projektów pod kątem ich zgodności z założeniami i celami określonymi w Programie;

- koordynacja procedur związanych z monitorowaniem i oceną GPR;
- weryfikacja założeń Programu i koordynacja jego ewentualnej aktualizacji na podstawie gromadzonych materiałów, dokumentów i oceny przeprowadzonych działań (w porozumieniu z Komitetem Rewitalizacji);
- koordynacja działań związanych z aktualizacją Programu;
- prowadzenie działań informacyjnych, konsultacji społecznych i publikacja informacji na temat realizacji Programu;
- utrzymywanie kontaktu z Partnerami Programu oraz Komitetem Rewitalizacji, w tym organizacja prac Komitetu.

System monitorowania i oceny Programu

System monitorowania oraz oceny Programu rewitalizacji jest niezwykle istotny z punktu widzenia weryfikacji skuteczności podejmowanych działań, określonych w ramach celów strategicznych i kierunków działań. Za monitoring i ocenę Programu będzie odpowiedzialny Koordynator Rewitalizacji.

Dla zapewnienia stałego monitoringu oraz możliwości uzyskania rzetelnej oceny efektów wynikających z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji prowadzone będą procedury monitoringu i oceny efektów odnoszące się do dwóch zasadniczych perspektyw:

- **Procedura stałego monitoringu** – procedura realizowana co roku, której celem będzie weryfikacja postępu we wdrażaniu przedsięwzięć zapisanych w Gminnym Programie Rewitalizacji;
- **Procedura oceny GPR**, o której mowa w art. 22 Ustawy z 9 października 2015 r. o rewitalizacji – o charakterze jakościowym, realizowana raz na 3 lata obowiązywania GPR (zgodnie z wymogami określonymi w ustawie o rewitalizacji), koncentrująca się na dokonaniu oceny aktualności i stopnia realizacji Programu, wpływu (efektów) realizowanych działań rewitalizacyjnych na stopień osiągnięcia zakładanych celów strategicznych i kierunków działań GPR wraz z odniesieniem się do oceny kierunków i dynamiki zmian na obszarze rewitalizowanym.

Każda z procedur będzie odbywała się w określonym czasie, w oparciu o określone wskaźniki i przebiegać będzie zgodnie z przedstawioną poniżej sekwencją działań.

Procedura stałego monitorowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Raport z postępów w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględnionych w Gminnym Programie Rewitalizacji przygotowywany będzie **raz w roku** i będzie on włączony w procedurę przygotowania corocznego Raportu o stanie Gminy.

Raport z corocznego monitoringu GPR będzie zawierał informacje od wszystkich Partnerów realizujących projekty rewitalizacyjne na temat postępu w realizacji projektów w danym roku kalendarzowym. Agregowane dane zawierać będą informacje takie jak m.in.:

- harmonogram i stopień zaawansowania prac,
- osiągnięte efekty zrealizowanych lub realizowanych projektów (wskazanie uzyskanego w danym roku poziomu wskaźników, które zostały określone w poszczególnych fiskach projektowych dla każdego z przedsięwzięć rewitalizacyjnych – obowiązek gromadzenia informacji dotyczących ww. wskaźników oraz dokonywania niezbędnych pomiarów tam, gdzie są one wymagane, spoczywa na podmiocie wskazanym jako odpowiedzialny za realizację zadania),
- napotkane / potencjalne trudności i problemy,
- wyniki działań związanych z pozyskiwaniem funduszy zewnętrznych na realizację działań zapisanych w Gminnym Programie Rewitalizacji (ile i jakie wnioski o dofinansowanie zostały złożone w okresie sprawozdawczym, na jakie działania udało się pozyskać środki, w jakiej wysokości, jakie działania nie otrzymały wsparcia finansowego),
- listę proponowanych działań do realizacji na kolejny rok.

Partnerzy realizujący projekty rewitalizacyjne będą zobowiązani do przygotowania niezbędnych danych w postaci mini raportów z wykonanych projektów i przekazania ich do Koordynatora Rewitalizacji w terminie **do 31 marca danego roku**.

Raporty będą sporządzane za pełny rok kalendarzowy. Pierwszy raport monitorujący zostanie opracowany po pierwszym, pełnym roku kalendarzowym obowiązywania uchwalonego Gminnego Programu Rewitalizacji. W oparciu o uzyskane informacje Koordynator Rewitalizacji opracowuje **do 30 kwietnia** danego roku całościowy Raport z monitoringu GPR.

W ciągu 14 dni od otrzymania Raportu z monitoringu GPR Burmistrz Wasilkowa zwołuje spotkanie Komitetu Rewitalizacji, podczas którego konsultuje ujęte w Raporcie wyniki monitoringu, rekomendacje oraz zaopiniowaną listę zadań planowanych do realizacji w kolejnym roku budżetowym.

Następnie Raport z monitoringu GPR wraz z wnioskami /rekomendacjami zgłoszonymi przez Komitet Rewitalizacji włączany jest w Raport o stanie Gminy na dany rok, który przedstawiany jest Radzie Miejskiej pod debatę.

Procedura oceny Gminnego Programu Rewitalizacji

Ocena stanowi narzędzie o charakterze jakościowym służące rozliczeniu wyników prac związanych z Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 r., w tym dokonaniu oceny osiągnięcia wskaźników przypisanych poszczególnym celom strategicznym i kierunkom działań. Ocena Gminnego Programu Rewitalizacji odbędzie się:

- **w cyklach trzyletnich** (podczas trwania Programu) oraz
- **na zakończenie** realizacji Programu.

Za wykonanie ocen odpowiedzialny będzie Koordynator Rewitalizacji.

Raporty z oceny (opracowywane maksymalnie do 30 czerwca kolejnego roku po upływie każdego trzeciego roku wdrażania GPR) będą zawierać zestawienie najważniejszych wniosków płynących z corocznych Raportów z monitoringu GPR prowadzonych przez cały okres obowiązywania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków. Ponadto w ramach oceny dokonana zostanie także jakościowa analiza i ocena efektów społeczno-ekonomicznych (zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji), które będą stanowiły odpowiedź na zdiagnozowane problemy i zjawiska kryzysowe opisane w pogłębionej diagnozie obszaru rewitalizacji. Takie zestawienie pozwoli na wykazanie efektów, które zostały osiągnięte dzięki podjętej interwencji i wdrażaniu GPR.

Prowadzona ocena będzie dotyczyć z jednej strony **aktualności treści GPR**, a z drugiej **stopnia jego realizacji**. Analiza aktualności programu będzie zatem mieć szeroki zakres, aby odnieść się do wszystkich istotnych kwestii. Ma odpowiadać na pytanie czy w świetle doświadczeń zdobytych w trakcie jego wdrażania program został prawidłowo skonstruowany. Ocena dokonana będzie także pod kątem istotnych zdarzeń i procesów, jakie w gminie (a także w regionie i kraju) nastąpiły od momentu uchwalenia programu. Mogły one mieć wpływ na dezaktualizację określonych treści Programu. W międzyczasie mogły również powstać warunki umożliwiające uzupełnienia programu o dodatkowe elementy, w szczególności nowe przedsięwzięcia lub nowe narzędzia formalno-prawne lub finansowe, które powinny podnieść kompleksowość i skuteczność programu. Raporty z ocen powinny uwzględniać m.in.:

- podsumowanie sytuacji społeczno-gospodarczo-przestrzennej dla obszaru rewitalizacji;
- zestawienie najważniejszych wniosków z corocznych Raportów z monitoringu GPR, prowadzonych przez cały okres obowiązywania dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji;
- stopień osiągnięcia celów strategicznych i kierunków działań wskazanych w GPR w postaci zagregowanych wskaźników rezultatu;
- wnioski pozwalające na ocenę kierunków i dynamiki zmian w odniesieniu do sfer rewitalizacji oraz celów strategicznych zawartych w GPR;
- ocenę aktualności GPR pod kątem struktury, uwarunkowań zewnętrznych oraz potrzeb wewnętrznych odnoszących się do zmian sytuacji obszaru rewitalizacji wraz z wnioskami co do potrzeby przeformułowania Programu;
- rekomendacje dotyczące dalszych działań rewitalizacyjnych (w tym konieczności uruchomienia procedury aktualizacji GPR, kontynuacji interwencji lub uchylenia GPR).

Raporty z przeprowadzonych ocen zostaną przekazane do zaopiniowania Komitetowi Rewitalizacji, a także Burmistrzowi Wasilkowa oraz Radzie Miejskiej. Z raportami z oceny będą mogli zapoznać się także mieszkańcy, bowiem zostaną one podane do publicznej wiadomości poprzez zamieszczenie na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Wasilkowie.

Harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji

W poniższej tabeli przedstawiono ramowy harmonogram realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji uwzględniający planowany okres realizacji poszczególnych zadań (przedsięwzięć podstawowych) i kluczowe momenty związane z zarządzaniem wdrażaniem Programu.

Tabela 182. Ramowy harmonogram realizacji Programu

Nr zadania	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											
14											
15											
16											
17											
18											
19											
20											
21											
22											
23											
24											
25											

Wskaźniki realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji

W odniesieniu do celów strategicznych i odpowiadających im kierunków działań zostały sformułowane wskaźniki osiągnięcia celu obrazujące prognozowane rezultaty, które zestawiono w poniższej tabeli. Przy wskaźnikach rezultatu uwzględniono wartość bazową oraz charakter pożądanej zmiany w zakresie wartości tych wskaźników w postaci tendencji (wzrostowej, spadkowej) lub wartości docelowej.

Ponadto dla poszczególnych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych określono wskaźniki produktu i rezultatu, które przedstawiono w kartach przedsięwzięć zamieszczonych w rozdziale 5.

Tabela 19. Wskaźniki rezultatu określone dla celów i kierunków działań GPR

Cel	Wskaźniki osiągnięcia celu (rezultaty)	Źródło pozyskania danych	Wartość bazowa	Pożądana zmiana / wartość docelowa	Tendencja
Cel 1.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	Urząd Miejski w Wasilkowie	0	6	wzrost
Cel 1.	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	Urząd Miejski w Wasilkowie	0	5	wzrost
Cel 1.	Liczba osób ze szczególnymi potrzebami (starszych, z niepełnosprawnościami) objętych nową ofertą wsparcia w ramach programu [osoby]	Urząd Miejski w Wasilkowie, MOPS, Szkoły podstawowe	0	88	wzrost
Cel 1.	Liczba uczniów korzystających z nowej oferty opiekuńczo-edukacyjnej [osoby]	Urząd Miejski w Wasilkowie, Szkoła podstawowa	0	1000	wzrost
Cel 1.	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach kulturalno-integracyjnych realizowanych we wspartych obiektach i przestrzeniach na obszarze rewitalizacji [osoby]	Urząd Miejski w Wasilkowie, MOAK, MBP	0	6670	wzrost
Cel 2.	Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich [szt.]	Urząd Miejski w Wasilkowie	0	4	wzrost
Cel 2.	Liczba nowych obiektów sportowo-rekreacyjnych (szt.)	Urząd Miejski w Wasilkowie	0	1	wzrost

Cel	Wskaźniki osiągnięcia celu (rezultaty)	Źródło pozyskania danych	Wartość bazowa	Pożądana zmiana / wartość docelowa	Tendencja
Cel 2.	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	Urząd Miejski w Wasilkowie, ZGK	0	2	wzrost
Cel 2.	Liczba uczniów korzystających z nowej infrastruktury edukacyjnej [osoby]	Urząd Miejski w Wasilkowie, Szkoły podstawowe	0	1625	wzrost
Cel 2.	Liczba nowych działalności gospodarczych powstałych na utworzonych ramach rewitalizacji nowych przestrzeniach i obiektach [szt.]	Urząd Miejski w Wasilkowie	0	5	wzrost
Cel 2.	Liczba nowych osób odwiedzających obszar rewitalizacji [osoby/rok]	Urząd Miejski w Wasilkowie	0	500	wzrost

Źródło: Opracowanie własne

Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji

Dla zapewnienia wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków zgodnie z zasadą partnerstwa oraz partycypacji społecznej podejmowane będą działania zmierzające do dotarcia do jak najszerszego grona interesariuszy i beneficjentów, do których będą skierowane działania rewitalizacyjne, ale także do tych Partnerów (wymienionych w rozdziale 8), którzy będą chcieli aktywnie włączyć się w proces rewitalizacji. Uspołecznienie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie oparte na realizacji działań o charakterze informacyjnym oraz edukacyjno-partycypacyjnym.

Działania informacyjne

Celem działań informacyjnych będzie upowszechnianie wiedzy na temat założeń i postępów wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 r. W ramach tych działań zaplanowano:

- opublikowanie dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków na stronie www Urzędu Gminy;
- informowanie opinii publicznej o przebiegu realizacji i wdrażania GPR poprzez artykuły w prasie lokalnej, w tym wydaniach internetowych / lokalnych serwisach informacyjnych;
- zamieszczanie informacji o stanie realizacji przedsięwzięć (projektów) rewitalizacyjnych w „Raporcie o stanie Gminy Wasilków”.

Działania informacyjne będą prowadzone w sposób ciągły, aby w każdym momencie umożliwić interesariuszom procesu oraz zainteresowanym podmiotom pozyskanie wiedzy na temat postępów we wdrażaniu GPR oraz zgłaszanie uwag i pomysłów w zakresie realizacji Programu.

Działania edukacyjno-partycypacyjne

W ramach działań o charakterze edukacyjno-partycypacyjnym mających umożliwić włączenie interesariuszy rewitalizacji w proces wdrażania i monitorowania założeń Gminnego Programu Rewitalizacji przewidziano:

- powołanie Komitetu Rewitalizacji reprezentującego interesariuszy rewitalizacji;
- organizowanie przez Urząd Miejski spotkań dla interesariuszy procesu rewitalizacji (co trzy lata, zgodnie z cyklem oceny GPR) w celu przekazania informacji na temat postępów wdrażania założeń GPR oraz zebrania opinii na temat zmian zachodzących w obszarze rewitalizacji i zakresu pożądanym do podjęcia działań w ramach procesu rewitalizacji w każdej ze sfer (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej).

Koszty zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji

---

Koszty zarządzania realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji szacuje się na 100 000 zł. Wynikają one m.in. z konieczności przeprowadzenia ocen Programu oraz działań edukacyjno-partycypacyjnych zaplanowanych w ramach uspołecznienia Programu, realizacji działań zarządczych (związanych z monitoringiem, funkcjonowaniem Komitetu Rewitalizacji, działaniami informacyjnymi), część nich z uwagi na wpisanie w bieżącą działalność struktur Urzędu Miejskiego w Wasilkowie i korzystanie z dostępnych zasobów Urzędu i jego jednostek, może być realizowana bez angażowania dodatkowych środków.

9. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

Określenie niezbędnych zmian w Planie ogólnym

Gmina Wasilków nie posiada aktualnie obowiązującego Planu ogólnego. W ramach prac nad Planem ogólnym należy uwzględnić ustalenia Gminnego Programu Rewitalizacji.

Określenie niezbędnych zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

---

Realizacja przedsięwzięć zawartych w dokumencie Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku nie wymaga wprowadzania zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących na terenie gminy.

Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na dzień przyjęcia uchwały o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji.

Miejscowy plan rewitalizacji

Nie przewiduje się realizacji Miejscowego Planu Rewitalizacji.

Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 611 oraz z 2021 r. poz. 11)

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Wasilków do 2035 roku nie przewiduje się wprowadzenia zmian we wspomnianych uchwałach.

10. Spis tabel, rysunków, wykresów

Tabela 1. Jednostki agregacji danych w gminie Wasilków.....	9
Tabela 2. Wykaz wskaźników do sfery społecznej	11
Tabela 3. Wskaźnik syntetyczny dla sfery społecznej	15
Tabela 4. Wykaz wskaźników do sfery gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej	17
Tabela 5. Wyniki analizy wskaźnikowej – obszary zdegradowane.	24
Tabela 6. Powierzchnia i liczba mieszkańców obszaru zdegradowanego w gminie	25
Tabela 7. Frekwencja wyborcza w wyborach do Parlamentu w 2023 roku w komisjach znajdujących się na obszarze rewitalizacji.	37
Tabela 8. Sytuacja społeczna obszaru rewitalizacji - zestawienie wskaźników	39
Tabela 9. Podsumowanie wskaźników dla sfer pozaspołecznych dla obszaru rewitalizacji	48
Tabela 10. Miejsce zamieszkania badanych	52
Tabela 11. Cechy charakterystyczne badanych	54
Tabela 12. Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	70
Tabela 13. Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.	112
Tabela 14. Kompleksowość zaplanowanej interwencji rewitalizacyjnej.....	115
Tabela 15. Powiązania zdiagnozowanych problemów, potrzeb i potencjałów z przedsięwzięciami podstawowymi.	121
Tabela 16. Zintegrowanie przedsięwzięć podstawowych z celami strategicznymi i kierunkami działań.....	123
Tabela 17. Funkcje podmiotów zaangażowanych w proces wdrażania i monitorowania GPR..	131
Tabela 18. Ramowy harmonogram realizacji Programu	136
Tabela 19. Wskaźniki rezultatu określone dla celów i kierunków działań GPR	137
Wykres 1. Związek ankietowanych z wybranym podobszarem	52
Wykres 2. Wiek respondentów	53
Wykres 3. Występowanie problemów społecznych w obszarze rewitalizacji	54
Wykres 4. Zbiorcza ocena natężenia poszczególnych problemów społecznych	55
Wykres 5. Występowanie problemów przestrzennych, środowiskowych i gospodarczych	56
Wykres 6. Zbiorcza ocena natężenia poszczególnych problemów przestrzennych, środowiskowych i gospodarczych	57
Wykres 7. Grupy społeczne, które powinny być wspierane na obszarze rewitalizacji	58
Wykres 8. Rodzaje przedsięwzięć, które mogą ograniczyć negatywne zjawiska społeczne i gospodarcze w obszarze rewitalizacji w opinii badanych.....	59
Wykres 9. Rodzaje przedsięwzięć, które mogą ograniczyć negatywne zjawiska środowiskowe i przestrzenno-funkcjonalne w obszarze rewitalizacji w opinii badanych	59
Rysunek 1. Etapy prac nad diagnozą delimitacyjną	8
Rysunek 2. Jednostki referencyjne gminy Wasilków wyznaczone na potrzeby diagnozy delimitacyjnej	10

Rysunek 3. Wartości wskaźnika syntetycznego w sferze społecznej dla gminy Wasilków.....	16
Rysunek 4. Sfera gospodarcza - syntetyczna ocena kryzysu	20
Rysunek 5. Sfera środowiskowa - syntetyczna ocena kryzysu	21
Rysunek 6. Sfera przestrzenno-funkcjonalna - syntetyczna ocena kryzysu	22
Rysunek 7. Sfera techniczna - syntetyczna ocena kryzysu	23
Rysunek 8. Obszar zdegradowany gminy Wasilków.....	25
Rysunek 9. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji gminy Wasilków	28
Rysunek 10. Mapa obszaru rewitalizacji gminy Wasilków	30
Rysunek 11. Mapa poglądowa zagrożenia powodziowego w obszarze rewitalizacji	41
Rysunek 12. Rynek Kilińskiego – przestrzeń komunikacyjna, brak funkcji centrum	49
Rysunek 13. Teren zielony przy ul. Grodzieńskiej – potencjał do wykorzystania pod przestrzeń publiczną	49
Rysunek 14. Teren przy Szkole Podstawowej ul. Polna – niska jakość otoczenia	50
Rysunek 15. Teren przy Szkole Podstawowej ul. Polna – niska jakość otoczenia, zaniedbana, niewykorzystana przestrzeń.....	50
Rysunek 16. Teren rekreacyjny przy rzece Supraśl tzw. Cypel.	50
Rysunek 17. Tereny przy rzece Supraśl – potencjał do wykorzystania pod funkcje rekreacyjne..	50
Rysunek 18. Zagospodarowana część północna na funkcje rekreacyjne.....	50
Rysunek 19. Zalew w Wasilkowie – potencjał do wykorzystania pod funkcje rekreacyjne.....	50
Rysunek 20. Niska jakość otoczenia i zdegradowany plac zabaw przy Przedszkolu Słonecznym	51
Rysunek 21. Budynek świetlicy osiedlowej – niedostosowany do potrzeb osób z niepełnosparnościami.	51
Rysunek 22. Niska estetyka zabudowy przestrzeni centralnej obszaru.....	51
Rysunek 23. Brak ładu przestrzennego i zdegradowanego obiektu mieszklanego (pustostan)..	51
Rysunek 24. Płeć badanych	53